Wetten en Verordeningen

BETREFFENDE

SURINAME, CURAÇAO

EN

NEDERLANDSCH INDIË,

MET

AANTEEKENINGEN

EN

ALPHABETISCH REGISTER
op het reglement nopens het beleid der regering van Nederlandsch Indië,

DOOR

L. N. SCHUURMAN

EN

P. H. JORDENS,
Commies ter Prov. griffie van Overijssel

TWEEDE DRUK,
bijgewerkt tot Mei 1883.

ZWOLLE,
W. E. J. TJEENK WILLINK.

f 0.75.

Wetten en verordeningen

BETREFFENDE

SURINAME, CURAÇAO

EN

NEDERLANDSCH INDIË,

MET

AANTEEKENINGEN

EN

ALPHABETISCH REGISTER
op het reglement nopens het beleid der
regering van Nederlandsch Indië,

DOOR

L. N. SCHUURMAN

EN

P. H. JORDENS,
Commies ter Prov. griffie van Overijssel.

TWEEDE DRUK,
bijgewerkt tot Mei 1883.

ZWOLLE,
W. E. J. TJEENK WILLINK.

VERKORTINGEN:

S. *Staatsblad.*

C. V. *Luttenberg's Chronologische Verzameling.*

Wetten en verordeningen

BETREFFENDE

SURINAME.

INHOUD

VAN HET

Reglement op het beleid der Regering in de kolonie

SURINAME,

van 31 Mei 1865, S. 55.

WET

van den 31sten Mei 1865, S. 55,

houdende vaststelling van het reglement op het beleid der Regering in de kolonie Suriname.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te wezen:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het reglement op het beleid der Regering in de kolonie *Suriname*, ingevolge art. 59 der Grondwet, door de wet behoort te worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, vast te stellen het navolgende:

REGLEMENT *op het beleid der Regering in de kolonie Suriname.*

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de kolonie en hare inwoners.

Art. 1. De kolonie Suriname omvat het grondgebied bekend onder de benaming van Nederlandsch Guyana.

Verdragen, betreffende afstand of ruiling van grondgebied of regeling der grensscheiding, behoeven de goedkeuring der Staten-Generaal.

2. Allen, die zich in de kolonie bevinden, zijn eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd aan de Regering en onderworpen aan de algemeene verordeningen.

3. De algemeene verordeningen, in de kolonie geldig zijn:

de verdragen met vreemde mogendheden door

den Staat aangegaan, voor zooverre zij in de kolonie van toepassing zijn;

de wetten, die, volgens de bepalingen der Grondwet van het Koningrijk, voor de kolonie gemaakt of voor haar verbindende zijn;

de besluiten des Konings, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur;

de koloniale verordeningen, vastgesteld door den gouverneur met goedkeuring van de Koloniale Staten;

de besluiten, houdende algemeene maatregelen, door den gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, binnen de grenzen zijner bevoegdheid uitgevaardigd.

4. Slavernij wordt in de kolonie niet geduld.

Allen, die zich op haar grondgebied bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

5. Uitlevering van personen, die zich op het grondgebied der kolonie bevinden, kan niet plaats hebben, ten ware krachtens verdragen, overeenkomstig de artt. 3 en 57 der Grondwet van het Koningrijk gesloten.

6. De regelen nopens de toelating en de uitzetting van personen, die in de kolonie noch gevestigd, noch daarheen van Rijkswege gezonden zijn, worden bij koloniale verordening vastgesteld.

7. Tot openbare bedieningen, door den Koning op te dragen, zijn benoembaar Nederlanders, in den zin der wet bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koningrijk, en zij, die in eene der West-Indische kolonien van den Staat uit ouders, aldaar gevestigd, geboren zijn.

De benoembaarheid tot andere openbare bedieningen wordt bij koloniale verordening geregeld.

8. Niemand heeft voorafgaand verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren. De verantwoordelijkheid van schrijvers, uitgevers, drukkers en verspreiders en de waarborgen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid tegen het misbruik van de vrijheid van drukpers te nemen, worden geregeld bij koloniale verordening.

Bepalingen, waardoor de toelating in de kolonie

van in Nederland gedrukte stukken belemmerd wordt, behoeven bekrachtiging bij de wet.

9. Ieder heeft het regt verzoekschriften in te dienen bij de bevoegde magt zoowel in Nederland als in de kolonie.

Verzoekschriften moeten persoonlijk en mogen niet uit naam van meer worden onderteekend, tenzij dit geschiede door of van wege ligchamen, wettig zamengesteld of erkend, en in dit laatste geval niet anders dan over onderwerpen tot hunnen bepaalden werkkring behoorende.

Echter mogen personen, die niet schrijven kunnen, verzoekschriften indienen door tusschenkomst van zoodanige ambtenaren, als hiertoe bij koloniale verordening zijn bevoegd verklaard.

10. De uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering kan, in het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid, aan regeling en beperking bij koloniale verordening onderworpen worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den Gouverneur.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne benoeming en ontslag en van zijne verantwoordelijkheid.

11. De gouverneur wordt door den Koning benoemd en ontslagen.

12. Hij moet den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

13. Hij legt in handen des Konings of van de autoriteit of den persoon, door den Koning hiertoe aangewezen, den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming tot gouverneur aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en aan de Grondwet; dat ik de welvaart van de

kolonie naar mijn vermogen bevorderen zal; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gouverneur betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik".)

14. Indien de benoeming van den gouverneur vervat is in een geheim en verzegeld stuk, behelst dit stuk tevens de aanwijzing van de autoriteit of den persoon, in wier of in wiens handen de benoemde den voorgeschreven ambtseed moet afleggen.

Zoodanig stuk wordt geopend in eene vergadering van den Raad van Bestuur.

Het wordt, na door al de aanwezige leden te zijn gewaarmerkt, in het archief van den raad nedergelegd.

15. De gouverneur aanvaardt het bestuur door overlegging in eene plegtige zitting der Koloniale Staten van een afschrift zijner akte van benoeming en van het proces-verbaal zijner eedsaflegging, en brengt zijne aanvaarding van het bestuur bij proclamatie ter kennisse der ingezetenen.

16. Hij is verpligt zijne waardigheid te blijven bekleeden tot dat hij het bestuur aan zijnen opvolger hebbe overgegeven, tenzij hem van 's Konings wege gelast of vergund worde zijne waardigheid vroeger neder te leggen.

17. Hij mag zonder verlof des Konings de kolonie niet verlaten.

18. Hij mag geen handel drijven, noch deel hebben in dien van anderen, noch in schepen op of in de kolonie ten handel varende, noch in ondernemingen van landbouw of nijverheid daarbinnen gevestigd.

Hij mag geene schuldvorderingen ten laste der kolonie koopen.

Hij mag noch regtstreeks, noch zijdelings deel nemen in eenige overeenkomst, waarin de Staat of de kolonie partij is, noch zich voor de uitvoering van zoodanige overeenkomst geheel of gedeeltelijk borg stellen.

Van bovenstaande bepalingen kan, mits daartoe bijzondere termen aanwezig zijn, door den Koning vrijstelling verleend worden bij besluit, dat met

redenen wordt omkleed en waarop de Raad van State van het Koningrijk gehoord is.

19. Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den derden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den gouverneur en den gouvernements-secretaris, den gouverneur en den procureur-generaal, den gouverneur en een der hoofdambtenaren met het beleid eener bijzondere afdeeling van algemeen bestuur door den Koning belast, of den gouverneur en een lid van den Raad van Bestuur.

Hij, die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoudt zijne bediening niet dan met vergunning des Konings.

De zwagerschap houdt op door den dood der vrouw, die haar veroorzaakte.

20. Wanneer er vermoeden bestaat, dat de gouverneur krankzinnig is, belegt de procureur-generaal of degene, die hem als ondervoorzitter van den Raad van Bestuur vervangt, eene vergadering van dien raad, opdat de gegrondheid van het vermoeden onderzocht worde.

De Raad van Bestuur, oordeelende dat daartoe termen bestaan, beveelt het instellen van een geneeskundig onderzoek aan eene commissie, te zamen gesteld uit de twee hoogst in rang aanwezige officieren van gezondheid der zee- of landmagt en twee burgerlijke geneesheeren.

Deze commissie is bevoegd den gewonen geneesheer des gouverneurs in haar midden te roepen en dient den Raad van Bestuur van berigt.

Als de Raad van Bestuur oordeelt, dat het berigt der commissie het bestaande vermoeden bevestigt, belegt de procureur-generaal of degene, die hem als ondervoorzitter vervangt, eene vereenigde zitting van den Raad van Bestuur en van de Koloniale Staten.

De vereenigde zitting wordt gehouden met gesloten deuren. De vergadering verklaart, na de personen, die inlichtingen geven kunnen, onder eede gehoord te hebben, en bij volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige leden, of er termen bestaan om den gouverneur in de uitoefening zijner waardigheid te schorsen.

De verklaring, dat zoodanige termen bestaan, ontheft, zoolang zij niet, na gelijk onderzoek, op

gelijke wijze is ingetrokken en in afwachting van de beslissing des Konings, den gouverneur van de uitoefening zijner waardigheid.

Er worden van elk gedeelte van het onderzoek naauwkeurige processen-verbaal in dubbel opgemaakt en door al de leden en den secretaris onderteekend.

Een der dubbelen wordt onverwijld gezonden aan den Koning.

21. De gouverneur oefent zijne waardigheid uit met stipte inachtneming van 's Konings bevelen, en is aan den Koning wegens zijn doen en laten verantwoordelijk.

Art. 159 der Grondwet van het Koningrijk is op hem van toepassing.

22. De gouverneur is naar de bepalingen, vervat in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* nº. 33), houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen, tot straf vervolgbaar:

a. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door den Minister van Kolonien;

b. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, niet voorzien van de vereischte medeonderteekening van een der hoofden van de ministeriële departementen;

c. wanneer hij beschikkingen neemt, of bevelen geeft, of bestaande beschikkingen of bevelen handhaaft, waardoor de bepalingen dezer wet of andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen worden geschonden;

d. wanneer hij nalaat uitvoering te geven of te doen geven aan de voorschriften van deze wet of andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen, of aan Koninklijke besluiten en beschikkingen, geene algemeene verordeningen zijnde, doch waarvan hem de uitvoering door den Minister van Kolonien is opgedragen.

De handelingen, onder de litt. *a*, *b*, en *c*, en de nalatigheid, onder letter *d* bedoeld, zijn alleen dan strafbaar, wanneer zij gepleegd zijn met opzet.

e. indien hij zonder opzet de uitvoering, onder letter *d* omschreven, grovelijk verzuimt.

De handelingen, opgenoemd onder litt. *a*, *b*,

en *c*, worden gestraft met de straffen, in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 33) bedreigd tegen de handelingen, aldaar opgenoemd in art. 3 onder litt. *b*, *c* en *d*.

De nalatigheid en het verzuim, opgenoemd onder litt. *d* en *e*, worden gestraft met de straffen, in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 33) bedreigd tegen de nalatigheid en het verzuim, aldaar opgenoemd in art. 3 onder litt. *e* en *f*.

23. De gouverneur kan gedurende zijn bestuur niet voor den strafregter in de kolonie betrokken, noch aldaar in burgerlijke gijzeling gebragt, noch zonder zijne toestemming als getuige in een regtsgeding geroepen worden.

Hij kan, zelfs na de nederlegging zijner waardigheid, wegens feiten, gedurende zijn bestuur gepleegd, in de kolonie niet tot straf vervolgd worden.

24. Hij staat in Nederland, behalve wegens ambtsmisdrijven, te regt voor den regter, die volgens de in het Rijk geldende wetten bevoegd zou zijn geweest, naar gelang der tegen het feit bedreigde straffen, daarvan kennis te nemen, ware het gepleegd in de gemeente, in welke de zetel der Nederlandsche Regering gevestigd is.

De straf, tegen het feit bedreigd, is die, welke daartegen bedreigd wordt bij het strafregt der plaats, waar het feit is begaan.

25. Indien tegen den gouverneur, hetzij in het geval voorzien in art. 159 der Grondwet van het Koningrijk, hetzij ter zake van andere strafbare feiten, eene vervolging in Nederland wordt ingesteld, legt hij, op bevel des Konings, zijne waardigheid neder in handen van dengene, die door den Koning of volgens deze wet is aangewezen om hem te vervangen.

26. De gouverneur wordt, zoo noodig, door den persoon, daartoe van 's Konings wege aangewezen, en, bij gebreke van dergelijke aanwijzing, door hem, die bij ontstentenis van den gouverneur met het voorzitterschap van den Raad van Bestuur tijdelijk bekleed is.

27. Al wat in deze wet bepaald is omtrent den gouverneur is toepasselijk op den waarnemenden gouverneur, met uitzondering der voorschriften in de artt. 12, 13 en 19 dezer wet vervat.

28. De waarnemende gouverneur aanvaardt onmiddellijk het bestuur, doch legt, zoo spoedig mogelijk, in eene daartoe te houden en zoo noodig buitengewoon bijeen te roepen vergadering der Koloniale Staten, in handen van den voorzitter der vergadering, den eed (of de belofte) af:

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in de betrekking van waarnemend gouverneur te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en aan de Grondwet; dat ik de welvaart van de kolonie naar mijn vermogen bevorderen zal; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gouverneur betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat beloof ik.")

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne magt.

29. De gouverneur bestuurt, met inachtneming van de voorschriften dezer wet, in naam en als vertegenwoordiger des Konings de kolonie en is aldaar met de uitvoerende magt bekleed.

30. De gouverneur heeft het opperbevel over de in de kolonie aanwezige krijgsmagt.

Hij oefent dit over 's Rijks zee- en landmagt niet uit dan behoudens hare administrative betrekkingen tot de departementen van algemeen bestuur in het Koningrijk en overeenkomstig met de bijzondere beschikkingen des Konings.

Hij beschikt over hare strijdkrachten in oorlog en vrede, zoodanig als hem in het belang der kolonie oirbaar dunkt, en heeft het regt hare bevelhebbers en officieren te schorsen.

Hij geeft terstond van de schorsing kennis aan den Koning.

Zij is, zoolang zij niet door den Koning bekrachtigd is, slechts voorloopig.

31. De gouverneur benoemt, schorst en ontslaat de bevelhebbers, officieren en onderofficieren der

koloniale gewapende magt, hoedanig deze zamengesteld zij.

32. Hij neemt, in geval van oorlog of opstand, alle maatregelen die hij in het belang van het Rijk of van de kolonie door den nood geboden acht.

Hij heeft in dergelijke omstandigheden de magt om de kolonie, geheel of ten deele, in staat van oorlog of beleg te verklaren, de bepalingen dezer wet en van alle andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen te schorsen, en autoriteiten, zelfs die zijn aangesteld door den Koning, tijdelijk op te heffen.

Hij kan, in zoodanig geval, de burgerlijke of militaire gezaghebbers in de onderdeelen der kolonie magtigen tot het voorloopig nemen van maatregelen van boven omschreven aard.

Hij geeft van de maatregelen, door hem uit kracht dezer bepaling genomen, onverwijld kennis aan den Koning.

33. Hij neemt alle vereischte maatregelen tot bescherming van de eer van den Staat en van de kolonie tegen aanranding van buiten.

34. Hij kan, als daarvoor dringende redenen bestaan, voorloopige overeenkomsten, de kolonie betreffende, met vreemde magten, onder voorbehoud van 's Konings goedkeuring, aangaan.

Hij brengt de aangegane overeenkomst terstond ter kennisse des Konings.

Zij vervalt in ieder geval, wanneer zij niet binnen het jaar na hare dagteekening of den korteren daarin uitgedrukten termijn door den Koning bekrachtigd is.

35. De gouverneur benoemt, schorst en ontslaat alle ambtenaren in de kolonie, wier benoeming, schorsing of ontslag niet door den Koning aan zich voorbehouden of bij algemeene verordeningen aan anderen opgedragen is.

Hij voorziet, als de belangen der dienst dit vereischen, in de tijdelijke waarneming van betrekkingen, door den Koning te begeven.

36. Hij kan, met inachtneming der voorschriften te dien aanzien bij algemeene verordeningen gegeven, aan ambtenaren en officieren een binnenlandsch of buitenlandsch verlof verleenen.

37. Hij heeft het algemeen bestuur der koloniale

geldmiddelen en domeinen en is deswege verantwoordelijk naar de bepalingen bij de wet te stellen.

Hij brengt de bezoldigingen, verloftractementen, wachtgelden en pensioenen van alle openbare collegien, ambtenaren en bedienden in de kolonie, voor zooveel zij niet uit 's Rijks of andere kassen dan de koloniale gekweten worden, op de koloniale huishoudelijke begrooting.

38. Hij regelt die bezoldigingen, voor zooverre dit niet door den Koning aan zich voorbehouden of bij algemeene verordeningen geschied is.

De verloftractementen, pensioenen en wachtgelden, uit de koloniale kas te kwijten, worden geregeld bij koloniale verordeningen.

39. De gouverneur kan, na ingewonnen berigt van den regter door wien het vonnis gewezen is, aan alle burgerlijke of militaire veroordeelden gratie verleenen van straffen, bij regterlijk vonnis in de kolonie opgelegd.

Hij kan, tenzij krachtens voorafgaande uitdrukkelijke magtiging des Konings, geene amnestie, abolitie of generaal pardon verleenen, dan in zeer dringende gevallen, na verhoor van den Raad van Bestuur en onder voorbehoud van 's Konings bekrachtiging.

40. Geene dispensatie kan door den gouverneur verleend worden dan in de gevallen en op de wijze, bij de algemeene verordening waarvan dispensatie verleend wordt, omschreven.

41. De gouverneur verleent, in naam des Konings en overeenkomstig met het desaangaande bij algemeene verordening bepaalde, zeebrieven aan schepen en vaartuigen, toebehoorende aan inwoners der kolonie.

42. De gouverneur zorgt voor de afkondiging en de uitvoering der wetten en der Koninklijke besluiten, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, welke hem te dien einde van 's Konings wege worden toegezonden.

43. Hij kan om gewigtige redenen de hem bevolen afkondiging of uitvoering opschorten en geeft hiervan terstond kennis aan den Koning.

Wanneer de afkondiging of uitvoering eener wet door den gouverneur is opgeschort, wordt

hiervan door den Koning ten spoedigste mededeeling gedaan aan de Staten-Generaal.

Zoodra de gouverneur verwittigd is, dat de Koning zijne handeling niet goedkeurt, gaat hij onverwijld tot de afkondiging of uitvoering over.

44. De wetten en Koninklijke besluiten worden afgekondigd door plaatsing in het *Gouvernementsblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Suriname,

„Van 's Konings wege den last ontvangen hebbende tot afkondiging van onderstaande wet (onderstaand Koninklijk besluit):

(Mededeeling der wet of van het Koninklijk besluit.)

„Heeft de opneming daarvan in het *Gouvernementsblad* bevolen.

„Gedaan te . . . . . den . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris.)

45. Zoo geen andere termijn bepaald is, hetzij in de verordening zelve, hetzij bij de afkondiging (in welk geval die bepaling aan het formulier wordt toegevoegd), werkt de afgekondigde verordening op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Gouvernementsblad*, waarin zij geplaatst is.

46. De gouverneur stelt, na verkregen goedkeuring der Koloniale Staten, koloniale verordeningen vast en zorgt voor hare afkondiging.

Indien hij bezwaar heeft, kan hij de vaststelling in beraad houden.

47. De koloniale verordeningen treden niet in regeling van hetgeen geregeld is bij de wet of bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur.

48. De koloniale verordening, in wier onderwerp wordt voorzien bij de wet of bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, vervalt op het oogenblik, dat zoodanige wet of zoodanig Koninklijk besluit in de kolonie begint te werken.

49. De gouverneur zendt elke koloniale ver-

ordening, door hem vastgesteld, onverwijld aan den Koning.

De Koning kan, na den Raad van State van het Koningrijk te hebben gehoord, bij besluit, met redenen omkleed, eene koloniale verordening vernietigen wegens strijd met de wet, met een Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, of met het algemeen belang van het Rijk of van de kolonie.

50. De gouverneur kondigt de koloniale verordening, door hem vastgesteld, in den regel niet af vóór dat hij berigt ontvangen heeft, dat bij den Koning geen voornemen tot vernietiging bestaat, of vóór dat, na de opzending aan den Koning, zes maanden verloopen zijn zonder dat de gouverneur berigt ontvangen heeft, dat de vernietiging heeft plaats gehad of bij den Koning in overweging is.

Hij kan echter, indien naar zijn oordeel en dat van de meerderheid van den Raad van Bestuur spoed vereischt wordt, eene koloniale verordening, door hem vastgesteld, vroeger afkondigen en invoeren.

51. Eene koloniale verordening, behoorlijk afgekondigd, verbindt tot dat zij door eene latere koloniale verordening afgeschaft of volgens art. 48 dezer wet vervallen of het Koninklijk besluit, houdende hare vernietiging, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is.

52. De afkondiging der koloniale verordening geschiedt door hare plaatsing in het *Gouvernementsblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Suriname,

„In overweging genomen hebbende:

(De beweegredenen der verordening.)

„Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring der Koloniale Staten,

(En in het geval, voorzien in het tweede lid van art. 50 dezer wet, met bijvoeging der woorden:

„En gelet op het tweede lid van art. 50 van

het regeringsreglement dezer kolonie), vastgesteld onderstaande verordening:

(De verordening.)

„Gegeven te . . . . ., den . . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris.)

53. Zoo in de verordening geen andere termijn bepaald is, werkt de afgekondigde verordening op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Gouvernementsblad*, waarin zij geplaatst is.

54. De gouverneur is bevoegd tot het uitvaardigen van besluiten, houdende algemeene maatregelen en strekkende om uitvoering te geven hetzij aan wetten of Koninklijke besluiten, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, waarvan de uitvoering hem van 's Konings wege is opgedragen, hetzij aan koloniale verordeningen.

De Raad van Bestuur wordt over het uit te vaardigen besluit gehoord.

55. Zoodanige besluiten worden op last des gouverneurs afgekondigd door hunne plaatsing in het *Gouvernementsblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Suriname,

„Overwegende, dat ter uitvoering van

(Vermelding van de wet, het Koninklijk besluit of de koloniale verordening, tot wier uitvoering het besluit strekt),

„het noodig is, het navolgende vast te stellen;

„Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, besloten:

(Volgt het besluit.)

„Gegeven te . . . . . . den . . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris.)

56. Indien in het besluit geen andere termijn bepaald is, werkt het op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Gouvernementsblad*, waarin het geplaatst is.

57. De gouverneur brengt het door hem genomen besluit onverwijld ter kennisse des Konings.

Hij trekt het in of wijzigt het, zoodra hem dit van 's Konings wege wordt bevolen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van den Raad van Bestuur.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne zamenstelling.

58. De Raad van Bestuur bestaat uit den gouverneur, als voorzitter, den procureur-generaal, als onder-voorzitter, en drie leden, die door den Koning worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Hun rang regelt zich naar den ouderdom van benoeming.

59. De Koning kan buitengewone leden benoemen, hen schorsen en ontslaan. Zij zijn naar ouderdom van benoeming als plaatsvervangers werkzaam.

60. De door den Koning benoemde leden en buitengewone leden leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden, in handen van den gouverneur den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming als lid (buitengewoon lid) van den Raad van Bestuur aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal helpen onderhouden en het welzijn der kolonie naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik".)

61. De gouvernements-secretaris staat den Raad van Bestuur als secretaris bij, ook al is hij daarvan geen lid.

62. Het reglement van orde voor den Raad van Bestuur wordt door den Raad ontworpen en vastgesteld door den gouverneur.

Het behoeft, even als de daarin te brengen wijzigingen, de goedkeuring des Konings.

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne werkzaamheden.

63. De Raad van Bestuur wordt door den gouverneur gehoord nopens:

1°. alle koloniale verordeningen, die de gouverneur aan de goedkeuring der Koloniale Staten wil onderwerpen, of die de Koloniale Staten aan den gouverneur ter vaststelling hebben aangeboden;

2°. alle besluiten tot uitvoering van algemeene verordeningen, die de gouverneur wil nemen;

3°. alle aangelegenheden, waaromtrent dit is voorgeschreven bij deze wet of andere algemeene verordening, of den gouverneur van 's Konings wege wordt bevolen;

4°. alle andere zaken, waaromtrent de gouverneur in het belang zijner verantwoordelijkheid het gevoelen van den Raad wenscht te kennen.

64. De Raad mag niet weigeren, des gevraagd, zijn gevoelen schriftelijk aan den gouverneur mede te deelen.

65. De gouverneur kan officieren der zee- en landmagt en ambtenaren, geene leden van den Raad zijnde, gelasten de vergadering bij te wonen tot het geven van inlichtingen.

56. De Raad van bestuur kan, volgens regels bij koloniale verordening te stellen, regtsmagt erlangen in geschillen van bestuur.

67. Hij verrigt voorts alle andere werkzaamheden, hem bij deze wet of andere algemeene verordeningen opgedragen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de Koloniale Staten.

EERSTE AFDEELING.

Van hunne zamenstelling.

68. Vier leden der Koloniale Staten worden jaarlijks vóór 1 Mei door den gouverneur benoemd.

De overige leden worden door de kiezers regtstreeks gekozen in verhouding van één op de twee honderd kiezers, doch nimmer in minderen getale dan negen.

69. Om kiezer te zijn wordt vereischt:

1°. ingezetenschap;

Als ingezetenen worden aangemerkt:

a. Nederlanders in den zin der wet, bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koningrijk, wanneer zij sinds 1°. Januarij van het jaar, waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld, in de kolonie gevestigd geweest zijn;

b. vreemdelingen, wanneer zij sedert 1°. Januarij van het jaar, aan dat waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld voorafgegaan, in de kolonie gevestigd geweest zijn.

2°. de volle ouderdom van vijf en twintig jaren;

3°. het volle genot der burgerlijke regten;

4°. het betalen in de directe belastingen eener som, waarvan het juiste bedrag, mits niet beneden dat van *f* 20, noch boven dat van *f* 100, bij het kiesreglement wordt bepaald.

70. Onbekwaam om te kiezen of verkozen te worden zijn, onverminderd het bepaalde in art. 23 der wet van den 8sten Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 164), houdende opheffing der slavernij in de kolonie Suriname, zij, wien dat regt ontzegd is bij regterlijk vonnis of die geregtelijken afstand van hunne goederen aan hunne schuldeischers gedaan en dezen niet ten volle voldaan hebben.

71. Verkiesbaar zijn allen, die de vereischten bezitten, opgenoemd in art. 69 onder nommers 1, 2 en 3 dezer wet, en niet onbekwaam, noch uitgesloten zijn.

72. Uitgesloten zijn de gouverneur en de gouvernements-secretaris, de krijgslieden van den Staat in werkelijke dienst, geestelijken en bedienaren van de godsdienst.

73. Bloedverwantschap of zwagerschap tot en met den tweeden graad mag niet bestaan tusschen de leden van de Koloniale Staten.

Wanneer leden, elkander in den verboden graad bestaande, te gelijker tijd gekozen worden, wordt alleen toegelaten hij, die de meeste stemmen bekwam, en, bij gelijk getal stemmen, de oudste in jaren.

Hij, die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap met een der andere leden geraakt, is niet verpligt af te treden vóór den afloop van zijnen tijd van zitting.

De zwagerschap houdt op door den dood der vrouw, die haar veroorzaakte.

74. De leden, door de kiezers gekozen, hebben zitting gedurende zes jaren.

Om de twee jaren treedt een derde hunner af.

De uitvallenden zijn dadelijk weder herkiesbaar.

Na de eerste benoeming, even als na eene ontbinding, wordt de rooster van aftreding door het lot geregeld.

Hij, die ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats gekozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij verkozen is, moest aftreden.

75. Het kiesreglement wordt vastgesteld bij koloniale verordening.

De eerste verkiezing geschiedt binnen een jaar na de invoering dezer wet, volgens een voorloopig kiesreglement, dat, krachtens art. 54 dezer wet, door den gouverneur wordt vastgesteld, doch vooraf aan 's Konings goedkeuring wordt onderworpen.

76. De leden der Staten leggen vóór het aanvaarden hunner betrekking in handen van den gouverneur den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, om tot lid der Koloniale Staten te worden benoemd, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal helpen onderhouden en het welzijn der kolonie naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik.")

77. De leden genieten geene schadeloosstelling.

Vergoeding van reis- en verblijfkosten kan hun bij koloniale verordening worden toegekend.

78. De leden zijn bevoegd ten allen tijde hun ontslag te nemen.

Zij zenden dit schriftelijk in aan den gouverneur.

Het lidmaatschap vervalt:

1°. door het opgeven der vestiging in de kolonie;

2°. door het verlies van het volle genot der burgerlijke regten;

3°. door opkomende onbekwaamheid volgens art. 70;

4°. door het aannemen eener met het lidmaatschap onvereenigbare betrekking.

TWEEDE AFDEELING.

Van hunne vergadering.

79. De vergadering der Staten wordt jaarlijks op den tweeden Dingsdag der maand Mei te Paramaribo door of namens den gouverneur geopend.

80. De voorzitter en de ondervoorzitter der Staten voor elke vergadering worden uit hun midden benoemd door den gouverneur.

81. De Staten benoemen hunnen griffier buiten hun midden.

82. De Staten onderzoeken de geloofsbrieven der nieuw ingekomen leden en beslissen de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen.

83. De Staten stellen het reglement van orde voor hunne vergadering vast.

84. Zij vergaderen in het openbaar.

De deuren worden gesloten, als de voorzitter het noodig keurt of vier leden het vorderen.

De vergadering beslist of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten in besloten vergadering behandeld kan daarin ook een besluit genomen worden.

85. De leden der Staten stemmen naar eed en geweten, zonder ruggespraak met hen die benoemen.

86. De Staten mogen niet beraadslagen noch besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

Alle besluiten worden door volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en even zoo in eene voltallige vergadering, wordt bij het staken van stemmen het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

87. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen bij besloten en ongeteekende briefjes.

88. De leden der Staten zijn, ter zake van hetgeen zij als zoodanig gezegd en gedaan hebben, niet geregtelijk vervolgbaar.

89. De gouverneur kan in persoon of door eenen gemagtigde de beraadslagingen bijwonen en eene raadgevende stem uitbrengen.

90. De gouverneur heeft het regt de vergadering der Staten te schorsen, te sluiten en buitengewoon bijeen te roepen.

91. Hij heeft het regt de Staten te ontbinden.

Het besluit tot ontbinding, waarop de Raad van Bestuur gehoord wordt, behelst de uitschrijving van de verkiezing voor nieuwe Staten binnen zestig dagen en de bijeenroeping der nieuw gekozen Staten binnen drie maanden.

Bij ontbinding sluit de gouverneur tevens de vergadering der Staten.

DERDE AFDEELING.

Van hunne magt.

92. De Koloniale Staten maken het vertegenwoordigend ligchaam der kolonie uit.

93. Zij onderzoeken de verordeningen, die hun door den gouverneur ter goedkeuring worden aangeboden.

Het formulier van aanbieding luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname biedt aan de Koloniale Staten ter goedkeuring aan eene verordening.”

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

94. Indien de Staten de verordening goedkeuren, geven zij hiervan kennis aan den gouverneur.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Koloniale Staten keuren goed de hun door den Gouverneur der kolonie Suriname aangeboden verordening.”

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

95. Indien de gouverneur de verordening, door de Koloniale Staten goedgekeurd, heeft vastgesteld, geeft hij daarvan aan hen kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft vastgesteld de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

96. Indien de gouverneur bezwaar heeft de verordening, door de Koloniale Staten goedgekeurd, vast te stellen, geeft hij daarvan aan hen kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur van Suriname heeft bezwaar om vast te stellen de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

97. Indien de Koloniale Staten de verordening niet goedkeuren, geven zij hiervan kennis aan den gouverneur.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Koloniale Staten hebben bezwaar tegen de goedkeuring der aan hen door den Gouverneur der kolonie Suriname aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

98. De Koloniale Staten hebben het regt van wijziging.

Indien zij daarvan gebruik gemaakt hebben, luidt het formulier dier kennisgeving van hunne goedkeuring aldus:

„De Koloniale Staten keuren goed, zoodanig als zij door hen is gewijzigd, de hun door den Gouverneur der kolonie Suriname aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

99. Indien de gouverneur zich met de gewijzigde verordening vereenigt, geeft hij hiervan aan de Staten kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft

vastgesteld, zoodanig als zij door Koloniale Staten gewijzigd is, de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

100. Indien de gouverneur zich met de gewijzigde verordening niet vereenigt, geeft hij hiervan aan de Staten kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname, zich niet kunnende vereenigen met de wijzigingen door de Koloniale Staten gemaakt, heeft niet vastgesteld de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

101. De Koloniale Staten hebben het regt verordeningen aan den gouverneur voor te stellen.

Zij zenden het ontwerp, zoodanig als het door hen goedgekeurd is, aan den gouverneur.

Het formulier van toezending luidt:

„De Koloniale Staten verzoeken den Gouverneur der kolonie Suriname vast te stellen de door hen in bijgaand ontwerp goedgekeurde verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

102. De gouverneur geeft van zijn besluit aan de Staten kennis.

De formulieren van kennisgeving luiden:

ingeval geen bezwaar bestaat tegen de vaststelling,

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft, den Raad van Bestuur gehoord, vastgesteld;"

in het tegenovergestelde geval,

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft, den Raad van Bestuur gehoord, bezwaar om vast te stellen de door de Koloniale Staten in ontwerp goedgekeurde en aan hem aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

103. De Koloniale Staten zijn bevoegd de belangen der kolonie voor te staan bij den Koning, bij de Staten-Generaal en bij den gouverneur.

104. Zij onderzoeken de verzoekschriften, die met inachtneming der voorschriften van art. 9 dezer wet aan hen gerigt worden.

105. Zij kunnen den gouverneur uitnoodigen om wegens zaken, de kolonie betreffende, inlichtingen aan hen te geven.

106. De gouverneur voldoet aan deze uitnoodiging, wanneer hij vermeent dat het geschieden kan zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen, en geeft de gevraagde inlichtingen mondeling of schriftelijk, hetzij in persoon of bij gemagtigde.

VIERDE AFDEELING.

Van de begrooting.

107. Ten laste van 's Rijks schatkist komen:

a. de wedde en de verblijfkosten van den gouverneur;

b. de kosten van de Rijks zee- en landmagt, tot bescherming der kolonie gevorderd.

108. De uitgaven ten behoeve der openbare dienst in de kolonie, welke niet ten laste van 's Rijks schatkist komen, en de middelen ter harer dekking worden aangewezen op de koloniale huishoudelijke begrooting.

109. De koloniale huishoudelijke begrooting wordt jaarlijks door den gouverneur, na den Raad van Bestuur te hebben gehoord, ontworpen en aan de Koloniale Staten bij de opening hunner vergadering aangeboden.

110. Zij wordt, zoodanig als zij door de Koloniale Staten goedgekeurd is, door den gouverneur voorloopig vastgesteld en afgekondigd.

111. Zij wordt door hem terstond met de noodige toelichting toegezonden aan den Koning.

112. Zij wordt definitief vastgesteld door de wet:

1°. indien tot aanvulling der koloniale middelen gevorderd wordt eene bijdrage uit 's Rijks schatkist;

2°. indien de Koning de begrooting, zoodanig als zij door de Koloniale Staten aangenomen is, niet goedkeurt;

3°. indien de Koloniale Staten de begrooting niet hebben vastgesteld vóór den 15den Julij van het jaar, waarin zij hun wordt aangeboden.

Indien geen dezer gevallen aanwezig is, geldt de voorloopige vaststelling als definitive.

113. De uitgaven en heffingen, uit kracht der voorloopig vastgestelde begrooting gedaan vóór dat de wet, houdende definitive vaststelling dier begrooting, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is, blijven van waarde, voor zooveel zij geschied zijn met magtiging des Konings of vóór dat van den Koning berigt ontvangen is.

In het geval, voorzien in het voorgaande artikel onder n°. 3, strekt voorloopig de begrooting voor het vorig dienstjaar tot grondslag der dienst, behoudens de daarin door den Koning bevolen wijzigingen.

114. De verantwoording van de koloniale uitgaven en ontvangsten over elk dienstjaar wordt (onder overlegging van de rekening, goedgekeurd door de magt bij de wet of den Koning daartoe aangewezen) op last des Konings gedaan aan de wetgevende magt, ingeval de koloniale huishoudelijke begrooting definitief is vastgesteld bij de wet, en in het andere geval door den gouverneur aan de Koloniale Staten.

Naar gelijke onderscheiding wordt het slot der rekening vastgesteld, hetzij bij de wet, hetzij bij koloniale verordening.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de inwendige verdeeling van het grondgebied der kolonie.

115. De verdeeling der kolonie in districten en gemeenten, de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der districts- en plaatselijke besturen, mitsgaders al hetgeen betreft de politie van land en stad, wordt geregeld bij koloniale verordening.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het regtswezen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene voorschriften.

116. Er wordt in de kolonie Suriname regt gesproken in naam des Konings.

117. Het burgerlijk regt, dat van koophandel en de burgerlijke regtsvordering, het strafregt en de strafvordering, ook ten opzigte der koloniale gewapende magt te land en te water, de regts-

pleging in zake van belastingen, het notarisambt, de industriële, letterkundige en kunsteigendom, en het stuk der maten en gewigten worden, zooveel mogelijk overeenkomstig met de in Nederland bestaande wetten, door koloniale verordeningen geregeld.

118. Niemand kan van zijn eigendom ontzet worden, dan nadat bij koloniale verordening verklaard is, dat het algemeen nut de onteigening vordert, en tegen voorafgaande schadevergoeding.

Op dit beginsel worden geene uitzonderingen toegelaten dan krachtens algemeene regelen, bij koloniale verordering te stellen, en zonder dat ooit het regt op volledige schadevergoeding den onteigende kan worden ontnomen.

119. Aan de regterlijke magt behoort bij uitsluiting de kennisneming van alle geschillen van burgerlijken aard.

120. Geene vervolging tot straf kan plaats hebben dan voor den regter, bij algemeene verordening aangewezen, en op de wijze, bij algemeene verordening bepaald.

121. De burgerlijke dood of de verbeurdverklaring van al de goederen des veroordeelden kan niet als straf of als gevolg van straf worden bedreigd.

122. Geschillen over kiesregt en andere burgerregten staan ter kennisneming van de regterlijke magt, wanneer geen andere regter bij algemeene verordening aangewezen is.

123. Alle vonnissen behelzen de gronden, waarop zij zijn gewezen, en in strafzaken de aanwijzing der artikelen van de algemeene verordeningen, waarop de veroordeeling rust.

Zij worden met open deuren uitgesproken.

De teregtzittingen zijn openbaar, behoudens de uitzonderingen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid bij algemeene verordeningen vast te stellen.

124. Niemand kan tegen zijnen wil worden afgetrokken van zijnen wettigen regter.

Algemeene verordeningen regelen de wijze, waarop geschillen over bevoegdheid tusschen de regterlijke en andere magten beslist worden.

125. Behalve in de gevallen, bij algemeene verordeningen voorzien, mag niemand in hechtenis

genomen worden dan op regterlijk bevel, houdende de redenen der inhechtenisneming.

Zoodanig bevel moet aan dengene, tegen wien het gerigt is, bij of zoo spoedig mogelijk na zijne aanhouding worden beteekend.

De vorm van het bevel en de tijd, binnen welken alle in hechtenis genomen personen moeten worden verhoord, worden bij algemeene verordeningen bepaald.

126. In niemands woning mag tegen zijn' wil worden binnengetreden dan op last eener magt, tot het geven van zoodanigen last bij algemeene verordening bevoegd verklaard, en met inachtneming der vormen, bij algemeene verordening voorgeschreven.

127. Het geheim der aan de post of andere openbare instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last van den regter en in de gevallen, bij algemeene verordening voorzien.

TWEEDE AFDEELING.

Van de zamenstelling der regterlijke magt.

128. De regtsmagt van den Hoogen Raad der Nederlanden in koloniale zaken wordt geregeld bij de wet.

129. Er is, onder de benaming van hof van justitie, een opperste geregtshof over de gansche kolonie.

Het houdt toezigt op de geregelde afdoening van alle regtsgedingen en de behoorlijke vervolging van alle misdrijven.

De voorzitter, de leden en de griffier van het hof van justitie worden door den Koning benoemd, de voorzitter en de leden voor het leven, de griffier tot wederopzeggens toe. (1)

130. Het openbaar ministerie bij het hof van justitie wordt uitgeoefend door of namens den procureur-generaal.

131. De procureur-generaal wordt door den Koning benoemd, geschorst en ontslagen. (1)

---

(1) Bij besluit van 1 Mei 1869, S. 73, hierna opgenomen, zijn de vereischten tot benoembaarheid voor de regterlijke ambtenaren geregeld.

132. Hij is het hoofd van het openbaar ministerie en van de regterlijke en administrative politie in de gansche kolonie.

Hij vertegenwoordigt den Staat, de Regering of de kolonie in regten.

133. Behalve in het geval van verklaarden staat van oorlog of beleg, wordt geen doodvonnis ten uitvoer gelegd dan op last of met voorkennis van den procureur-generaal en na verkregen magtiging van den gouverneur.

De gouverneur verleend die magtiging niet dan na den hoogsten militairen of burgerlijken regter in de kolonie te hebben gehoord.

134. De voorzitter en de leden van het hof van justitie kunnen tegen hunnen wil door den Koning worden ontslagen:

1°. bij gebleken ongeschiktheid door meer dan zestigjarigen ouderdom, of door aanhoudende ziels- of ligchaamsziekte;

2°. wanneer zij onder curatele zijn gesteld;

3°. bij gebleken wangedrag of onzedelijkheid, of bij gebleken grove achteloosheid in de waarneming van hun ambt.

In de beide eerste gevallen wordt het ontslag eervol verleend.

In het eerste geval wordt voor de aanspraak op pensioen geen nader bewijs van de oorzaak der ongeschiktheid gevorderd.

135. Wanneer de gouverneur oordeelt, dat eene der redenen van ontslag, in het voorgaand artikel opgenoemd, aanwezig is, draagt hij na den Raad van Bestuur te hebben gehoord en met toezending van al de stukken op de zaak betrekkelijk, het ontslag van den betrokken ambtenaar aan den Koning voor.

Hij stelt den betrokken ambtenaar, door mededeeling zijner voordragt, in de gelegenheid om zijn verweerschrift bij de stukken te voegen.

Hij is bevoegd den betrokken ambtenaar, in afwachting van 's Konings beslissing, te schorsen en in de waarneming van het ambt tijdelijk te voorzien.

De betrokken ambtenaar geniet gedurende de schorsing zijne volle bezoldiging.

Hij kan, op zijn verzoek, in de gelegenheid

om zich in Nederland te gaan verantwoorden gesteld worden door toekenning van verloftractement en vrijen overtogt.

De Koning beslist over het ontslag.

136. De voorzitter en de leden van het hof van justitie kunnen door den Hoogen Raad der Nederlanden, in raadkamer, bij een met redenen omkleed arrest, uit hun ambt worden ontzet:

1°. wanneer zij veroordeeld zijn tot gevangenisstraf; de gevangenisstraf welke geldboete vervangt daaronder niet begrepen;

2°. wanneer zij verklaard zijn te zijn in staat van kennelijk onvermogen of wegens schulden zijn gegijzeld

De procureur-generaal zendt de stukken, op de zaak betrekkelijk, ter vervolging aan den procureur-generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

Hij geeft hiervan aan den betrokken ambtenaar onmiddellijk kennis en stelt dezen in staat een verweerschrift bij den Hoogen Raad in te dienen.

In het vonnis, waarbij een regterlijk ambtenaar, niet vallende in de bovenstaande bepalingen, tot gevangenisstraf (die, welke geldboete vervangt, daaronder niet begrepen) veroordeeld wordt, wordt tevens zijne afzetting uitgesproken.

137. Elk lid der regterlijke magt, tegen wien, hetzij dagvaarding in persoon of bevel van gevangenneming, hetzij magtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen, is verleend, of op wien lijfsdwang is ten uitvoer gelegd, wordt daardoor in zijne bediening geschorst. Schorsing in de bediening brengt geene schorsing mede in het genot der bezoldiging.

138. De verdere bepalingen nopens de inrigting en de zamenstelling der regterlijke magt in de kolonie worden vastgesteld bij koloniale verordening.

139. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door de regters welke door algemeene verordeningen zijn aangewezen.

Tusschenkomst van de Regering in regtszaken is verboden.

140. Vonnissen door den regter in Nederland of Nederlandsche kolonien of bezittingen gewezen, en bevelen door hen uitgevaardigd, mitsgaders

grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in de kolonie Suriname ten uitvoer worden gelegd.

Vonnissen en bevelen, door den regter in de kolonie Suriname gewezen of uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in Nederland worden ten uitvoer gelegd.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de godsdienst.

141. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet.

142. In de kolonie wordt gelijke bescherming verleend aan alle erkende kerkgenootschappen.

143. De gouverneur waakt dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van de gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen en de gestelde magten in de kolonie.

144. De belijders der onderscheidene godsdienstige meeningen genieten allen dezelfde burgerlijke en burgerregten en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.

145. De openbare eeredienst en godsdienstoefening is aan geene andere beperkingen onderworpen dan die, welke in het belang der openbare orde, rust en zedelijkheid bij koloniale verordeningen worden bevolen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de financien.

146. Het beleid der koloniale geldmiddelen en het beheer der domeinen is, onder het oppertoezigt van den gouverneur, opgedragen aan eenen hoofdambtenaar, die door den Koning wordt benoemd, geschorst en ontslagen, en wiens instructien en jaarwedde door den Koning worden vastgesteld.

147. Het muntstelsel wordt bij de wet geregeld.

148. Geene belastingen worden in de kolonie ten behoeve van het Rijk of van de kolonie geheven dan uit kracht en volgens de voorschriften eener wet of koloniale verordening.

149. Geen privilegie in het stuk van belasting mag worden verleend.

150. Geene koloniale belastingen mogen strekken om den vrijen handel met Nederland en Nederlandsche kolonien of bezittingen te belemmeren, of om den handel, de nijverheid of den landbouw der kolonie te bevoorregten boven den handel, de nijverheid of den landbouw van Nederland of de Nederlandsche kolonien en bezittingen.

De baken-, loods-, haven en andere soortgelijke scheepsongelden en de bepalingen omtrent de groote scheepvaart zijn dezelfde voor alle vlaggen.

151. Geldleeningen ten laste der kolonie kunnen niet worden aangegaan dan uit kracht van koloniale verordeningen, goedgekeurd bij de wet.

152. Al wat betreft de uitgifte in eigendom of pacht en het beheer der domaniale gronden en bosschen of de uitoefening van andere domaniale regten wordt geregeld bij de wet en, bij gebreke van deze, bij koloniale verordening.

153. De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van de gewapende magt.

154. Alle weerbare ingezetenen der kolonie zijn gehouden, ingeval de kolonie door eenen buiten- of binnenlandschen vijand bedreigd wordt, tot hare verdediging, en, in tijd van vrede, tot bewaring der inwendige rust mede te werken.

Zij worden te dien einde vereenigd in schutterijen.

De sterkte en inrigting dier schutterijen worden bij koloniale verordening geregeld.

155. Krachtens koloniale verordening kan worden opgerigt eene gewapende politie.

156. In geval van dringenden nood, wanneer de gouverneur met de Rijks zee- en landmagt, te zijner beschikking staande, ondersteund door de koloniale gewapende magt, niet voorzien kan in de behoorlijke verdediging, is hij bevoegd, voor zoover de hem ten dienste staande hulpmiddelen het gedoogen, vrijwilligers en zelfs vreemde hulptroepen tijdelijk in soldij te nemen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van het onderwijs, de openbare gezondheid en het armbestuur.

157. De verspreiding van verlichting en beschaving en de aanmoediging van kunsten en wetenschappen wordt door de Regering aanhoudend behartigd.

158. Het geven van onderwijs staat vrij aan een iegelijk, die voldoende bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid levert.

159. Zooveel de middelen gedoogen, zorgt de overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden.

Zij doet dit door ondersteuning van bijzondere of oprigting van openbare scholen.

160. De regeling van het onderwijs op deze grondslagen geschiedt bij koloniale verordening.

161. Het toezigt vau overheidswege uit te oefenen over den toestand der openbare gezondheid en al wat betreft de uitoefening der genees-, heel-, verlos- en artsenijmengkunst wordt bij koloniale verordeningen geregeld.

162. Het aanmoedigen van arbeidszin en het weren van luiheid en lediggang bij de onvermogende bevolking is een onderwerp van aanhoudende zorg der Regering.

Het toezigt over het armwezen en de noodige voorzieningen daaromtrent worden bij koloniale verordeningen geregeld.

Daarbij wordt in acht genomen het beginsel, dat de bijzondere en kerkelijke liefdadigheid vrijgelaten en zooveel mogelijk bevorderd wordt.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van de volksvlijt.

163. De gouverneur moedigt alle takken van volksvlijt, zooveel in zijn vermogen is, aan en doet aan den Koning en aan de Koloniale Staten alle daartoe strekkende voordragten.

Bij koloniale verordening kunnen kamers van

koophandel en fabrieken en commissien van landbouw opgerigt en haar werkkring geregeld worden.

164. Tot de oprigting van circulatiebanken, credietvereenigingen en verzekeringsmaatschappijen kan bij koloniale verordening vergunning worden verleend.

165. De Regering legt zich met al de haar ten dienste staande krachten op de verbetering der middelen van gemeenschap toe.

Het toezigt, van overheidswege op de middelen van gemeenschap te land en te water te houden, wordt bij koloniale verordening geregeld.

166. De gouverneur kan volgens regels, bij koloniale verordeningen te stellen, vergunning verleenen voor den aanleg van werken en de oprigting van ondernemingen van openbaar nut.

Slotbepalingen.

167. Het tegenwoordig reglement wordt in de kolonie Suriname afgekondigd op de wijze bij art. 44 dezer wet bepaald.

Het treedt in werking op het tijdstip door den Koning aan te wijzen. (1)

168. De onderwerpen, bij artt. 117 en 138 vermeld, worden voor de eerste maal bij Koninklijk besluit geregeld.

169. Alle verbindende verordeningen, die er zijn op het tijdstip dat dit reglement in werking treedt, blijven van kracht, tot dat zij door andere, volgens de voorschriften dezer wet, vervangen zijn.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegien en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten Mei 1865.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(*get.*) J. D. FRANSEN VAN DE PUTTE.

(*Uitgeg.* 6 *Junij* 1865.)

---

(1) Bij besluit van 28 September 1865, S. 117, bepaald op 1 Januarij 1866.

Besluit *van den* 1*sten Mei* 1869, S. 73, houdende regeling der vereischten tot benoembaarheid voor regterlijke ambtenaren in de kolonie *Suriname*.

Wij WILLEM III, enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 2den April 1869, lit. B, n°. 12;

Gelet op de artt. 131 en 129 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie *Suriname*, vastgesteld bij de wet van 31 Mei 1865 (*Staatsblad* n°. 55);

Den Raad van State gehoord (advies van den 20sten April 1869, n°. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Kolonien, van den 27sten April 1869, lit. B, n°. 8;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

De hoedanigheden, vereischt om tot procureur-generaal, voorzitter, lid of griffier van het hof van justitie in de kolonie *Suriname* te kunnen worden benoemd, behalve die, bij het Reglement op het beleid der Regering voorgeschreven, zijn:

1°. voor den procureur-generaal en den voorzitter, het bezit, sedert ten minste vijf jaren, van het meesterschap in de beide regten, aan eene Rijkshoogeschool verkregen, en een ouderdom van dertig jaren;

2°. voor de leden en den griffier, het bezit van gelijk meesterschap, sedert ten minste drie jaren, en een ouderdom van vijf en twintig jaren.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan, ter kennisneming, afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Justitie en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 1sten Mei 1869.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien, (*get.*) de Waal.

(*Uitgeg.* 7 *Mei* 1869.)

Wetten en verordeningen

BETREFFENDE

CURAÇAO.

INHOUD

VAN HET

Reglement op het beleid der Regering in de kolonie

CURAÇAO,

van 31 Mei 1865, S. 56.

WET

van den 31sten Mei 1865, S. 56,

houdende vaststelling van het reglement op het beleid der Regering in de kolonie Curaçao.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te wezen:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het reglement op het beleid der Regering in de kolonie *Curaçao*, ingevolge art. 59 der Grondwet, door de wet behoort te worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, vast te stellen het navolgende:

REGLEMENT *op het beleid der Regering in de kolonie Curaçao.*

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de kolonie en hare inwoners.

Art. 1. Het grondgebied der kolonie Curaçao omvat de eilanden Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (voor zooveel het aan Nederland behoort) St. Eustatius en Saba, met hunne onderhoorigheden.

Verdragen, betreffende den afstand of ruiling van grondgebied of de regeling der grensscheiding, behoeven de goedkeuring der Staten-Generaal.

2. Allen, die zich in de kolonie bevinden, zijn eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd aan de Regering en onderworpen aan de algemeene verordeningen.

3. De algemeene verordeningen, in de kolonie geldig zijn:

de verdragen met vreemde mogendheden door

den Staat aangegaan, voor zooverre zij in de kolonie van toepassing zijn;

de wetten, die, volgens de bepalingen der Grondwet van het Koningrijk, voor de kolonie gemaakt of voor haar verbindende zijn;

de besluiten des Konings, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur;

de koloniale verordeningen, vastgesteld door den gouverneur met goedkeuring van den Kolonialen Raad;

de besluiten, houdende algemeene maatregelen, door den gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, binnen de grenzen zijner bevoegdheid uitgevaardigd.

4. Slavernij wordt in de kolonie niet geduld.

Allen, die zich op haar grondgebied bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

5. Uitlevering van personen, die zich op het grondgebied der kolonie bevinden, kan niet plaats hebben, ten ware krachtens verdragen, overeenkomstig de artt. 3 en 57 der Grondwet van het Koningrijk gesloten.

6. De regelen nopens de toelating en de uitzetting van personen, die in verschillende eilanden der kolonie noch gevestigd, noch daarheen van Rijkswege gezonden zijn, worden bij koloniale verordening of bij plaatselijke keur vastgesteld.

7. Tot openbare bedieningen, door den Koning op te dragen, zijn benoembaar Nederlanders in den zin der wet, bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koningrijk, en zij, die in eene der West-Indische kolonien van den Staat uit ouders, aldaar gevestigd, geboren zijn.

De benoembaarheid tot andere openbare bedieningen wordt bij koloniale verordening geregeld.

8. Niemand heeft voorafgaand verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren.

De verantwoordelijkheid van schrijvers, uitgevers, drukkers en verspreiders en de waarborgen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid tegen het misbruik van de vrijheid van drukpers te nemen, worden geregeld bij koloniale verordening.

Bepalingen, waardoor de toelating in de kolonie van in Nederland gedrukte stukken belemmerd wordt, behoeven bekrachtiging bij de wet.

9. Ieder heeft het regt verzoekschriften in te dienen bij de bevoegde magt, zoowel in Nederland als in de kolonie.

Verzoekschriften moeten persoonlijk en mogen niet uit naam van meer worden onderteekend, tenzij dit geschiede door of van wege ligchamen, wettig zamengesteld of erkend, en in dit laatste geval niet anders dan over onderwerpen tot hunnen bepaalden werkkring behoorende.

Echter mogen personen, die niet schrijven kunnen, verzoekschriften indienen door tusschenkomst van zoodanige ambtenaren, als hiertoe bij koloniale verordening zijn bevoegd verklaard.

10. De uitoefening van het regt van vereeniging of vergadering kan, in het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid, aan regeling en beperking bij koloniale verordening of bij plaatselijke keur onderworpen worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den Gouverneur.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne benoeming en ontslag en van zijne verantwoordelijkheid.

11. De gouverneur wordt door den Koning benoemd en ontslagen.

12. Hij moet den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

13. Hij legt in handen des Konings, of van de autoriteit of den persoon door den Koning hiertoe aangewezen, den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming tot gouverneur aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en aan de Grondwet; dat ik de welvaart van de kolonie naar mijn vermogen bevorderen zal; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Curaçao steeds zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gouverneur betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" ("Dat verklaar en beloof ik".)

14 Indien de benoeming van den gouverneur vervat is in een geheim en verzegeld stuk, behelst dit stuk tevens de aanwijzing van de autoriteit of den persoon, in wier of wiens handen de benoemde den voorgeschreven ambtseed moet afleggen.

Zoodanig stuk wordt geopend in eene vergadering van den Raad van Bestuur.

Het wordt, na door al de aanwezige leden te zijn gewaarmerkt, in het archief van den Raad nedergelegd.

15. De gouverneur aanvaardt het bestuur door overlegging in eene plegtige zitting van den Kolonialen Raad van een afschrift zijner akte van benoeming en van het proces-verbaal zijner eedsaflegging, en brengt zijne aanvaarding van het bestuur bij proclamatie ter kennisse der ingezetenen.

16. Hij is verpligt zijne waardigheid te blijven bekleeden tot dat hij het bestuur aan zijnen opvolger hebbe overgegeven, tenzij hem van 's Konings wege gelast of vergund worde zijne waardigheid vroeger neder te leggen.

17. Hij mag zonder verlof des Konings de kolonie niet verlaten.

18. Hij mag geen handel drijven, noch deel hebben in dien van anderen, noch in schepen op of in de kolonie ten handel varende, noch in ondernemingen van landbouw of nijverheid daarbinnen gevestigd.

Hij mag geene schuldvorderingen ten laste der kolonie koopen.

Hij mag noch regtstreeks, noch zijdelings deel nemen in eenige overeenkomst, waarin de Staat of de kolonie partij is, noch zich voor de uitvoering van zoodanige overeenkomst geheel of gedeeltelijk borg stellen.

Van bovenstaande bepalingen kan, mits daartoe

bijzondere termen aanwezig zijn, door den Koning vrijstelling verleend worden bij besluit, dat met redenen wordt omkleed en waarop de Raad van State van het Koningrijk gehoord is.

19. Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den derden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den gouverneur en den gouvernements-secretaris, den gouverneur en den procureur-generaal, den gouverneur en een der hoofdambtenaren met het beleid eener bijzondere afdeeling van algemeen bestuur door den Koning belast, of den gouverneur en een lid van den Raad van Bestuur.

Hij, die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoudt zijne bediening niet dan met vergunning des Konings.

De zwagerschap houdt op door den dood der vrouw, die haar veroorzaakte.

20. Wanneer er vermoeden bestaat, dat de gouverneur krankzinnig is, belegt de procureur-generaal of degene, die hem als ondervoorzitter van den Raad van Bestuur vervangt, eene vergadering van dien raad, opdat de gegrondheid van het vermoeden onderzocht worde.

De Raad van Bestuur, oordeelende dat daartoe termen bestaan, beveelt het instellen van een geneeskundig onderzoek aan eene commissie, te zamen gesteld uit de twee hoogst in rang aanwezige officieren van gezondheid der zee- of landmagt en twee burgerlijke geneesheeren.

Deze commissie is bevoegd den gewonen geneesheer des gouverneurs in haar midden te roepen en dient den Raad van Bestuur van berigt.

Als de Raad van Bestuur oordeelt, dat het berigt der commissie het bestaande vermoeden bevestigt, belegt de procureur-generaal of degene, die hem als ondervoorzitter vervangt, eene zitting van den Kolonialen Raad.

De zitting wordt gehouden met gesloten deuren.

De vergadering verklaart, na de personen, die inlichtingen geven kunnen, onder eede gehoord te hebben, en bij volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige leden, of er termen bestaan om den gouverneur in de uitoefening zijner waardigheid te schorsen.

De verklaring, dat zoodanige termen bestaan,

ontheft, zoolang zij niet, na gelijk onderzoek, op gelijke wijze is ingetrokken en in afwachting van de beslissing des Konings, den gouverneur van de uitoefening zijner waardigheid.

Er worden van elk gedeelte van het onderzoek naauwkeurige processen-verbaal in dubbel opgemaakt en door al de leden en den secretaris onderteekend. Een der dubbelen wordt onverwijld gezonden aan den Koning.

21. De gouverneur oefent zijne waardigheid uit met stipte inachtneming van 's Konings bevelen, en is aan den Koning wegens zijn doen en laten verantwoordelijk.

Art. 159 der Grondwet van het Koningrijk is op hem van toepassing.

22. De gouverneur is naar de bepalingen, vervat in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 33), houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen, tot straf vervolgbaar:

a. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door den Minister van Kolonien;

b. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, niet voorzien van de vereischte medeonderteekening van een der hoofden van de ministeriële departementen;

c. wanneer hij beschikkingen neemt, of bevelen geeft, of bestaande beschikkingen of bevelen handhaaft, waardoor de bepalingen dezer wet of andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen worden geschonden;

d. wanneer hij nalaat uitvoering te geven of te doen geven aan de voorschriften van deze wet of andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen, of aan Koninklijke besluiten en beschikkingen, geene algemeene verordeningen zijnde, doch waarvan hem de uitvoering door den Minister van Kolonien is opgedragen.

De handelingen, onder de litt. *a*, *b*, en *c*, en de nalatigheid, onder letter *d* bedoeld, zijn alleen dan strafbaar, wanneer zij gepleegd zijn met opzet.

e. indien hij zonder opzet de uitvoering, onder lit. *d* omschreven, grovelijk verzuimt.

De handelingen, opgenoemd onder litt. *a*, *b*, en *c*, worden gestraft met de straffen, in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* nº. 33) bedreigd tegen de handelingen, aldaar opgenoemd in art. 3 onder litt. *b*, *c* en *d*.

De nalatigheid en het verzuim, opgenoemd onder litt. *d* en *e*, worden gestraft met de straffen, in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* nº. 33) bedreigd tegen de nalatigheid en het verzuim, aldaar opgenoemd in art. 3 onder litt. *e* en *f*.

23. De gouverneur kan gedurende zijn bestuur niet voor den strafregter in de kolonie betrokken, noch aldaar in burgerlijke gijzeling gebragt, noch zonder zijne toestemming als getuige in een regtsgeding geroepen worden.

Hij kan, zelfs na de nederlegging zijner waardigheid, wegens feiten, gedurende zijn bestuur gepleegd, in de kolonie niet tot straf vervolgd worden.

24. Hij staat in Nederland, behalve wegens ambtsmisdrijven, te regt voor den regter, die volgens de in het Rijk geldende wetten bevoegd zou zijn geweest, naar gelang der tegen het feit bedreigde straffen, daarvan kennis te nemen, ware het gepleegd in de gemeente, in welke de zetel der Nederlandsche Regering gevestigd is.

De straf, tegen het feit bedreigd, is die, welke daartegen bedreigd wordt bij het strafregt der plaats, waar het feit is begaan.

25. Indien tegen den gouverneur, hetzij in het geval voorzien in art. 159 der Grondwet van het Koningrijk, hetzij ter zake van andere strafbare feiten, eene vervolging in Nederland wordt ingesteld, legt hij, op bevel des Konings, zijne waardigheid neder in handen van dengene, die door den Koning of volgens deze wet is aangewezen om hem te vervangen.

26. De gouverneur wordt, zoo noodig, vervangen door den persoon, daartoe van 's Konings wege aangewezen, en, bij gebreke van dergelijke aanwijzing, door hem, die bij ontstentenis van den gouverneur met het voorzitterschap van den Raad van Bestuur tijdelijk bekleed is.

27. Al wat in deze wet bepaald is omtrent den gouverneur is toepasselijk op den waarnemenden

gouverneur, met uitzondering der voorschriften in de artt. 12, 13 en 19 dezer wet vervat.

28. De waarnemende gouverneur aanvaardt onmiddellijk het bestuur, doch legt, zoo spoedig mogelijk, in eene daartoe te houden vergadering van den Kolonialen Raad, in handen van den voorzitter der vergadering, den eed (of de belofte) af:

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in de betrekking van waarnemend gouverneur te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik de welvaart van de kolonie naar mijn vermogen zal bevorderen; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Curaçao steeds zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gouverneur betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat beloof ik.")

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne magt.

29. De gouverneur bestuurt, met inachtneming van de voorschriften dezer wet, in naam en als vertegenwoordiger des Konings de kolonie en is aldaar met de uitvoerende magt bekleed.

30. De gouverneur heeft het opperbevel over de in de kolonie aanwezige krijgsmagt.

Hij oefent dit over 's Rijks zee- en landmagt niet uit dan behoudens hare administrative betrekkingen tot de departementen van algemeen bestuur in het Koningrijk en overeenkomstig met de bijzondere beschikkingen des Konings.

Hij beschikt over hare strijdkrachten in oorlog en vrede, zoodanig als hem in het belang der kolonie oirbaar dunkt, en heeft het regt hare bevelhebbers en officieren te schorsen.

Hij geeft terstond van de schorsing kennis aan den Koning.

Zij is, zoolang zij niet door den Koning bekrachtigd is, slechts voorloopig.

31. De gouverneur benoemt, schorst en ontslaat de bevelhebbers, officieren en onderofficieren der

koloniale gewapende magt, hoedanig deze zamengesteld zij.

32. Hij neemt, in geval van oorlog of opstand, alle maatregelen die hij in het belang van het Rijk of van de kolonie door den nood geboden acht.

Hij heeft in dergelijke omstandigheden de magt om de kolonie, geheel of ten deele, in staat van oorlog of beleg te verklaren, de bepalingen dezer wet en van alle andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen te schorsen, en autoriteiten, zelfs die zijn aangesteld door den Koning, tijdelijk op te heffen.

Hij kan, in zoodanig geval, de burgerlijke of militaire gezaghebbers in de onderdeelen der kolonie magtigen tot het voorloopig nemen van maatregelen van boven omschreven aard.

Hij geeft van de maatregelen, door hem uit kracht dezer bepaling genomen, onverwijld kennis aan den Koning.

33. Hij neemt alle vereischte maatregelen tot bescherming van de eer van den Staat en van de kolonie tegen aanranding van buiten.

34. Hij kan, als daarvoor dringende redenen bestaan, voorloopige overeenkomsten, de kolonie betreffende, met vreemde magten, onder voorbehoud van 's Konings goedkeuring, aangaan.

Hij brengt de aangegane overeenkomst terstond ter kennisse des Konings.

Zij vervalt in ieder geval, wanneer zij niet binnen het jaar na hare dagteekening of den korteren daarin uitgedrukten termijn door den Koning bekrachtigd is.

35. De gouverneur benoemt, schorst en ontslaat alle ambtenaren in de kolonie, wier benoeming, schorsing of ontslag niet door den Koning aan zich voorbehouden of bij algemeene verordening aan anderen opgedragen is.

Hij voorziet, als de belangen der dienst dit vereischen, in de tijdelijke waarneming van betrekkingen, door den Koning te begeven.

36. Hij kan, met inachtneming der voorschriften te dien aanzien bij algemeene verordeningen gegeven, aan ambtenaren en officieren een binnenlandsch of buitenlandsch verlof verleenen.

37. Hij heeft het algemeen bestuur der koloniale

geldmiddelen en domeinen en is deswege verantwoordelijk naar de bepalingen bij de wet te stellen.

Hij brengt de bezoldigingen, verloftractementen, wachtgelden en pensioenen van alle openbare collegien, ambtenaren en bedienden in de kolonie, voor zooveel zij niet uit 's Rijks of andere kassen dan de koloniale gekweten worden, op de koloniale huishoudelijke begrooting.

38. Hij regelt die bezoldigingen, voor zooverre dit niet door den Koning aan zich voorbehouden of bij algemeene verordeningen geschied is.

De verloftractementen, pensioenen en wachtgelden, uit de koloniale kas te kwijten, worden geregeld bij koloniale verordeningen.

39. De gouverneur kan, na ingewonnen berigt van den regter door wien het vonnis gewezen is, aan alle burgerlijke of militaire veroordeelden gratie verleenen van straffen, bij regterlijk vonnis in de kolonie opgelegd.

Hij kan, tenzij krachtens voorafgaande uitdrukkelijke magtiging des Konings, geene amnestie, abolitie of generaal pardon verleenen, dan in zeer dringende gevallen, na verhoor van den Raad van Bestuur en onder voorbehoud van 's Konings bekrachtiging.

40. Geene dispensatie kan door den gouverneur verleend worden dan in de gevallen en op de wijze, bij de algemeene verordeningen waarvan dispensatie verleend wordt, omschreven.

41. De gouverneur verleent, in naam des Konings en overeenkomstig met het desaangaande bij algemeene verordeningen bepaalde, zeebrieven aan schepen en vaartuigen, toebehoorende aan inwoners der kolonie.

42. De gouverneur zorgt voor de afkondiging en de uitvoering der wetten en der Koninklijke besluiten, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, welke hem te dien einde van 's Konings wege worden toegezonden.

43. Hij kan om gewigtige redenen de hem bevolen afkondiging of uitvoering opschorten en geeft hiervan terstond kennis aan den Koning.

Wanneer de afkondiging of uitvoering eener wet door den gouverneur is opgeschort, wordt

hiervan door den Koning ten spoedigste mededeeling gedaan aan de Staten-Generaal.

Zoodra de gouverneur verwittigd is, dat de Koning zijne handeling niet goedkeurt, gaat hij onverwijld tot de afkondiging of de uitvoering over.

44. De wetten en Koninklijke besluiten worden afgekondigd door plaatsing in het *Publicatieblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Curaçao,

„Van 's Konings wege den last ontvangen hebbende tot afkondiging van onderstaande wet (onderstaand Koninklijk besluit):

(Mededeeling der wet of van het Koninklijk besluit.)

„Heeft de opneming daarvan in het *Publicatieblad* bevolen.

„Gedaan te . . . . . den . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris.)

45. Zoo geen andere termijn bepaald is, hetzij in de verordening zelve, hetzij bij de afkondiging (in welk geval die bepaling aan het formulier wordt toegevoegd), werkt de afgekondigde verordening op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Publicatieblad*, waarin zij geplaatst is.

46. De gouverneur stelt, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, koloniale verordeningen vast en zorgt voor hare afkondiging.

Indien hij bezwaar heeft, kan hij de vaststelling in beraad houden.

47. De koloniale verordeningen treden niet in regeling van hetgeen geregeld is bij de wet of bij een Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur.

48. De koloniale verordening, in wier onderwerp wordt voorzien bij de wet of bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, vervalt op het oogenblik, dat zoodanige wet of zoodanig Koninklijk besluit in de kolonie begint te werken.

49. De gouverneur zendt elke koloniale ver-

ordening, door hem vastgesteld, onverwijld aan den Koning.

De Koning kan, na den Raad van State van het Koningrijk te hebben gehoord, bij besluit, met redenen omkleed, eene koloniale verordening vernietigen wegens strijd met de wet, met een Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, of met het algemeen belang van het Rijk of van de kolonie.

50. De gouverneur kondigt de koloniale verordening, door hem vastgesteld, in den regel niet af vóór dat hij berigt ontvangen heeft, dat bij den Koning geen voornemen tot vernietiging bestaat, of vóór dat, na de opzending aan den Koning, zes maanden verloopen zijn zonder dat de gouverneur berigt ontvangen heeft, dat de vernietiging heeft plaats gehad of bij den Koning in overweging is.

Hij kan echter, indien naar zijn oordeel en dat van de meerderheid van den Raad van Bestuur spoed vereischt wordt, eene koloniale verordening, door hem vastgesteld, vroeger afkondigen en invoeren.

51. Eene koloniale verordening, behoorlijk afgekondigd, verbindt tot dat zij door eene latere koloniale verordening afgeschaft of volgens art. 48 dezer wet vervallen of het Koninklijk besluit, houdende hare vernietiging, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is.

52. De afkondiging der koloniale verordening geschiedt door hare plaatsing in het *Publicatieblad.*

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Curaçao,

„In overweging genomen hebbende:

(De beweegredenen der verordening.)

„Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad,

(En in het geval, voorzien in het tweede lid van art. 50 dezer wet, met bijvoeging der woorden:

„En gelet op de tweede zinsnede van art. 50

van het regeringsreglement dezer kolonie), vastgesteld onderstaande verordening.

(De verordening.)

„Gegeven te . . . . . ., den . . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris.)

53. Zoo in de verordening geen andere termijn bepaald is, werkt de afgekondigde verordening op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Publicatieblad*, waarin zij geplaatst is.

54. De gouverneur is bevoegd tot het uitvaardigen van besluiten, houdende algemeene maatregelen en strekkende om uitvoering te geven hetzij aan wetten of Koninklijke besluiten, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, waarvan de uitvoering hem van 's Konings wege is opgedragen, hetzij aan koloniale verordeningen.

De Raad van Bestuur wordt over het uit te vaardigen besluit gehoord.

55. Zoodanige besluiten worden op last des gouverneurs afgekondigd door hunne plaatsing in het *Publicatieblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Curaçao,

„Overwegende, dat ter uitvoering van

(Vermelding van de wet, het Koninklijk besluit of de koloniale verordening, tot wier uitvoering het besluit strekt),

„het noodig is, het navolgende vast te stellen;

„Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, besloten:

(Volgt het besluit.)

„Gegeven te . . . . . . den . . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en den gouvernements-secretaris.)

56. Indien in het besluit geen andere termijn bepaald is, werkt het op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Publicatieblad*, waarin het geplaatst is.

57. De gouverneur brengt het door hem genomen besluit onverwijld ter kennisse des Konings.

Hij trekt het in of wijzigt het, zoodra hem dit van 's Konings wege wordt bevolen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van den Raad van Bestuur.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne zamenstelling.

58. De Raad van Bestuur bestaat uit den gouverneur, als voorzitter, den procureur-generaal, als onder-voorzitter, en drie leden, die door den Koning worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Hun rang regelt zich naar den ouderdom van benoeming.

59. De door den Koning benoemde leden leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden, in handen van den gouverneur den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming als lid van den Raad van Bestuur aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Curaçao steeds zal helpen onderhouden en het welzijn der kolonie naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik".)

60. De gouvernements-secretaris staat den Raad van Bestuur als secretaris bij, ook al is hij daarvan geen lid.

61. Het reglement van orde voor den Raad van Bestuur wordt door den Raad ontworpen, vastgesteld door den gouverneur.

Het behoeft, even als de daarin te brengen wijzigingen, de goedkeuring des Konings.

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne werkzaamheden.

62. De Raad van Bestuur wordt door den gouverneur gehoord nopens:

1°. alle besluiten tot uitvoering van algemeene verordeningen, die de gouverneur wil nemen;

2°. alle plaatselijke keuren, die door de gezaghebbers der verschillende eilanden aan de bekrachtiging van den gouverneur worden onderworpen;

3°. alle aangelegenheden, waaromtrent dit is voorgeschreven bij deze wet of andere algemeene verordening, of den gouverneur van 's Konings wege bevolen;

4°. alle andere zaken, waaromtrent de gouverneur in het belang zijner verantwoordelijkheid het gevoelen van den Raad wenscht te kennen.

63. De Raad mag niet weigeren, des gevraagd, zijn gevoelen schriftelijk aan den gouverneur mede te deelen.

64. De gouverneur kan officieren der zee- en landmagt en ambtenaren, geene leden van den Raad zijnde, gelasten de vergadering bij te wonen tot het geven van inlichtingen.

65. De Raad van Bestuur kan, volgens regels bij koloniale verordening te stellen, regtsmagt erlangen in geschillen van bestuur.

66. Hij verrigt voorts alle andere werkzaamheden, hem bij deze wet of andere algemeene verordeningen opgedragen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van den Kolonialen Raad.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne zamenstelling.

67. De Koloniale Raad is zamengesteld uit de leden van den Raad van Bestuur als vaste leden, en uit acht leden door den Koning te benoemen.

68. Om tot lid benoembaar te zijn wordt vereischt:

1°. ingezetenschap;

Als ingezetenen worden aangemerkt:

a. Nederlanders in den zin der wet, bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koningrijk, wanneer zij gedurende de jongste zes maanden aan de benoeming voorafgegaan, in de kolonie gevestigd geweest zijn;

b. vreemdelingen, wanneer zij gedurende de

jongste drie jaren aan de benoeming voorafgegaan, in de kolonie gevestigd geweest zijn.

2°. de volle ouderdom van vijf en twintig jaren;

3°. het volle genot der burgerlijke regten;

4°. noch onbekwaam, noch uitgesloten te zijn.

69. Onbekwaam om benoemd te worden zijn zij, wien dat regt ontzegd is bij regterlijk vonnis of die geregtelijken afstand van hunne goederen aan hunne schuldeischers gedaan en dezen niet ten volle voldaan hebben.

70. Uitgesloten zijn de vaste leden en de gouvernements-secretaris, de krijgslieden van den Staat in werkelijke dienst, geestelijken en bedienaren van de godsdienst.

71. Bloedverwantschap of zwagerschap tot en met den tweeden graad mag niet bestaan tusschen de benoemde leden van den Kolonialen Raad.

Hij, die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap met een der andere leden geraakt, is niet verpligt af te treden vóór den afloop van zijnen tijd van zitting.

De zwagerschap houdt op door den dood der vrouw, die haar veroorzaakte.

72. De benoemde leden hebben zitting gedurende vier jaren. Jaarlijks treedt een vierde hunner af.

De uitvallenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

Na de eerste benoeming wordt de rooster van aftreding door het lot geregeld.

Hij, die ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats benoemd is, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij benoemd is, moest aftreden.

73. De Koloniale Raad dient voor elke opengevallen plaats onder de benoemde leden eene aanbeveling van twee personen aan den Koning in.

De eerste benoeming geschiedt zonder aanbeveling en binnen zes maanden na de invoering dezer wet.

74. De benoemde leden van den Kolonialen Raad leggen vóór het aanvaarden hunner betrekking in handen van den gouverneur den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voor-

wendsel ook, om tot lid van den Kolonialen Raad te worden benoemd, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Curaçao steeds zal helpen onderhouden en het welzijn der kolonie naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik.")

75. De leden genieten geen schadeloosstelling.

Vergoeding van reis- en verblijfkosten kan hun bij koloniale verordening worden toegekend.

76. De benoemde leden zijn bevoegd ten allen tijde hun ontslag te nemen.

Zij zenden dit schriftelijk in aan den gouverneur.

Het lidmaatschap vervalt:

1°. door het opgeven der vestiging in de kolonie;

2°. door het verlies van het volle genot der burgerlijke regten;

3°. door opkomende onbekwaamheid volgens art. 69;

4°. door het aannemen eener met het lidmaatschap onvereenigbare betrekking.

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne vergadering.

77. De vergadering van den Kolonialen Raad wordt jaarlijks op den tweeden Dingsdag der maand Mei te Willemstad op het eiland Curaçao door of namens den gouverneur geopend.

78. De gouverneur is voorzitter, de procureur-generaal onder-voorzitter van den Kolonialen Raad.

79. De gouvernements-secretaris staat de vergadering van den Kolonialen Raad als griffier bij.

80. De Koloniale Raad stelt het reglement van orde voor zijne vergadering vast.

81. Hij vergadert in het openbaar.

De deuren worden gesloten, als de voorzitter het noodig keurt of vier leden het vorderen.

De vergadering beslist of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit genomen worden.

82. De leden van den Kolonialen Raad stemmen naar eed en geweten, zoodanig als het belang der kolonie medebrengt.

83. De Koloniale Raad mag niet beraadslagen noch besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

Alle besluiten worden door volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staking van stemmen wordt het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld. In deze, en even zoo in eene voltallige vergadering, heeft, bij staking van stemmen, de voorzitter eene beslissende stem.

84. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen bij besloten en ongeteekende briefjes.

85. De leden van den Kolonialen Raad zijn, ter zake van hetgeen zij als zoodanig gezegd en gedaan hebben, niet geregtelijk vervolgbaar.

86. De gouverneur heeft het regt de vergadering van den Kolonialen Raad te schorsen, te sluiten en buitengewoon bijeen te roepen.

DERDE AFDEELING.

Van zijne magt.

87. De Koloniale Raad beraadslaagt over de verordeningen, die hem door den gouverneur worden aangeboden.

88. Indien de Koloniale Raad de verordening goedkeurt, stelt de gouverneur haar vast.

Indien de gouverneur bezwaar heeft de goedgekeurde verordening vast te stellen, geeft hij daarvan aan den Koning en aan den Kolonialen Raad kennis.

89. Indien de Koloniale Raad de verordening niet goedkeurt, brengt de gouverneur dit ter kennisse des Konings.

90. De Koloniale Raad heeft het regt van wijziging.

91. Indien de Koloniale Raad de verordening heeft gewijzigd en de gouverneur zich met die

wijziging vereenigt, stelt hij de verordening, zoodanig als zij door den Kolonialen Raad is goedgekeurd, vast.

92. Indien de gouverneur zich met de wijzigingen, door den Kolonialen Raad in de verordening gebragt, niet vereenigt, geeft hij hiervan kennis aan den Koning en aan den Kolonialen Raad.

93. De Koloniale Raad beslist of hij eene verordening in overweging zal nemen, die hem door een zijner leden wordt voorgesteld.

94. Indien de Koloniale Raad eene verordening, hem door een zijner leden voorgesteld, in overweging genomen en met of zonder wijzigingen goedgekeurd heeft, en de gouverneur zich met de goedgekeurde verordening vereenigt, stelt hij haar vast.

Indien de gouverveur zich met zoodanige verordening niet vereenigt, brengt hij dit ter kennisse des Konings en van den Kolonialen Raad.

95. De Koloniale Raad is bevoegd de belangen der kolonie voor te staan bij den Koning, bij de Staten-Generaal en bij den gouverneur.

96. Hij onderzoekt de verzoekschriften, die, met inachtneming der voorschriften van art. 9 dezer wet aan hem gerigt worden.

97. Hij kan den gouverneur uitnoodigen om wegens zaken, de kolonie betreffende, mondeling of schriftelijk inlichtingen aan hem te geven.

98. De gouverneur voldoet aan deze uitnoodiging, wanneer hij vermeent, dat het geschieden kan zonder schade voor de aan hem toevertrouwde belangen.

VIERDE AFDEELING.

Van de begrooting.

99. Ten laste van 's Rijks schatkist komen:

a. de wedde en de verblijfkosten van den gouverneur;

b. de kosten van de Rijks zee- en landmagt, tot bescherming der kolonie gevorderd.

100. De uitgaven ten behoeve der openbare dienst in de kolonie, welke niet ten laste van 's Rijks schatkist komen, en de middelen ter harer dekking worden aangewezen op de koloniale huishoudelijke begrooting.

101. De koloniale huishoudelijke begrooting wordt jaarlijks door den gouverneur, na den Raad van Bestuur te hebben gehoord, ontworpen en aan den Kolonialen Raad bij de opening zijner vergadering aangeboden.

102. Zij wordt, zoodanig als zij door den Kolonialen Raad goedgekeurd is, door den gouverneur voorloopig vastgesteld en afgekondigd.

103. Zij wordt door hem met de noodige toelichting toegezonden aan den Koning.

104. Zij wordt definitief vastgesteld door de wet:

1°. indien tot aanvulling der koloniale middelen gevorderd wordt eene bijdrage uit 's Rijks schatkist;

2°. indien de Koning de begrooting, zoodanig als zij door den Kolonialen Raad aangenomen is, niet goedkeurt;

3°. indien de Koloniale Raad de begrooting niet heeft vastgesteld vóór den 15den Julij van het jaar, waarin zij hem wordt aangeboden.

Indien geen dezer gevallen aanwezig is, geldt de voorloopige vaststelling als definitive.

105. De uitgaven en heffingen, uit kracht der voorloopig vastgestelde begrooting gedaan vóór dat de wet, houdende definitive vaststelling der begrooting, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is, blijven van waarde, voor zooveel zij geschied zijn met magtiging des Konings of vóór dat van den Koning berigt ontvangen is.

In het geval, voorzien in het voorgaande artikel onder n°. 3, strekt voorloopig de begrooting van het vorig dienstjaar tot grondslag der dienst, behoudens de daarin door den Koning bevolen wijzigingen.

106. De verantwoording van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor elk dienstjaar wordt, onder overlegging van de rekening, goedgekeurd door de magt bij de wet of den Koning daartoe aangewezen, op last des Konings gedaan aan de wetgevende magt, ingeval de koloniale huishoudelijke begrooting definitief is vastgesteld bij de wet, en in het andere geval door den gouverneur aan den Kolonialen Raad.

Naar gelijke onderscheiding wordt het slot der rekening vastgesteld, hetzij bij de wet, hetzij bij koloniale verordening.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van het bestuur der verschillende eilanden.

EERSTE AFDEELING.

Van de gezaghebbers.

107. De verschillende eilanden der kolonie, behalve het eiland Curaçao, worden bestuurd door gezaghebbers.

108. De gezaghebbers worden door den Koning benoemd, geschorst en ontslagen.

Hunne wedden en instructien worden door den Koning vastgesteld.

109. Ingeval voor zoodanigen maatregel dringende reden bestaat, kan de gouverneur, na verhoor van den Raad van Bestuur, eenen gezaghebber, in afwachting van 's Konings beslissing, voorloopig schorsen.

De gouverneur geeft van de voorloopige schorsing onverwijld kennis aan den Koning.

110. De gezaghebber legt vóór de aanvaarding zijner bediening, in handen van den gouverneur, den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming tot gezaghebber van het eiland . . . . . ., aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en gehoorzaamheid aan den gouverneur; dat ik de welvaart van het eiland . . . . . naar mijn vermogen bevorderen zal; dat ik de algemeene verordeningen en plaatselijke keuren zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gezaghebber betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik.")

111. De gezaghebber voert het bestuur, over-

eenkomstig met zijne instructie en met stipte inachtneming van de bevelen des gouverneurs.

Hij mag zonder verlof van den gouverneur het eiland niet langer dan vijf dagen verlaten.

112. Hij is verpligt zijne bediening te blijven bekleeden tot dat hij het bestuur aan zijnen opvolger hebbe overgegeven, tenzij hem van 's Konings wege gelast of vergund worde zijne bediening vroeger neder te leggen of hij daarin geschorst worde.

113. Allen, die zich op het eiland of zijne onderhoorigheden bevinden, zijn aan den gezaghebber eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd.

Alle beambten staan onder zijne bevelen.

114. De gezaghebber is verantwoordelijk voor de bewaring der inwendige rust, orde en veiligheid, en waakt tegen aanranding van buiten.

Hij heeft het bevel over de aanwezige gewapende magt, politie en schutterij.

115. Hij zorgt voor de getrouwe uitvoering en handhaving der algemeene verordeningen, met wier uitvoering en handhaving hij door den gouverneur is belast, en der plaatselijke keuren, die door den gouverneur zijn bekrachtigd.

116. De gezaghebber wordt, zoo noodig, vervangen door een der landraden naar rang van ouderdom.

Oudste landraad is degene, die het eerst aan de beurt van aftreding ligt.

TWEEDE AFDEELING.

Van de landraden.

117. De gezaghebber wordt in de uitoefening van het dagelijksch bestuur bijgestaan door twee landraden.

118. De landraden worden door de stemgeregtigde ingezetenen van het eiland voor vier jaren gekozen.

De vereischten om stemgeregtigd of om tot landraad benoembaar te zijn, en al wat verder de verkiezing der landraden betreft, worden voor elk eiland bij koloniale verordening geregeld.

119. Om de twee jaren treedt een der landraden af.

De aftredende is aanstonds herkiesbaar.

Hij, die ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats gekozen is, treedt af op het tijdstip waarop degene, in wiens plaats hij verkozen is, moest aftreden.

De eerste rooster van aftreding wordt door het lot bepaald.

120. De landraden leggen vóór de aanvaarding hunner bediening, in handen van den gezaghebber, den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of voorwendsel ook, om tot landraad te worden benoemd, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik de algemeene verordeningen en plaatselijke keuren steeds zal helpen onderhouden en het welzijn van het eiland naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik.")

DERDE AFDEELING.

Van den Raad van Politie.

121. De Raad van Politie bestaat uit den gezaghebber en de landraden van het eiland.

122. De gezaghebber is voorzitter en roept den raad bijeen, zoo dikwijls hij dit noodig acht of de beide landraden het hem schriftelijk verzoeken.

123. De reglementen van orde voor de vergaderingen der Raden van Politie van de verschillende eilanden worden bij koloniale verordeningen vastgesteld.

124. De Raad van Politie dient wegens alle zaken, het eiland betreffende, den gouverneur van berigt en raad.

125. Hij is bevoegd de belangen van het eiland bij den Koning, de Staten-Generaal, den gouverneur en den Kolonialen Raad voor te staan.

126. Hij drijft schouw over alle wegen, straten,

wateren, bruggen, dijken, waterleidingen en andere openbare werken des eilands.

127. Hij heeft het oppertoezigt over het armwezen en laat zich door hen, die openbare armenkassen beheeren, jaarlijks rekening en verantwoording van hun beheer doen.

128. Hij houdt toezigt over het onderwijs en zijne leden hebben den vrijen toegang tot alle openbare en bijzondere scholen.

129. Hij is bevoegd plaatselijke keuren te maken nopens alle onderwerpen, de huishouding des eilands betreffende, en daarbij de noodige voorschriften te geven in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid.

De soort en de maat der straf, door de overtreders dier keuren te beloopen, wordt bij koloniale verordening bepaald.

130. De plaatselijke keur, door den Raad van Politie vastgesteld, wordt door den gezaghebber onderworpen aan de bekrachtiging van den gouverneur.

131. Indien de gouverneur, na verhoor van den Raad van Bestuur, de plaatselijke keur bekrachtigt, wordt zij, op de wijze bij koloniale verordening voorgeschreven, door den gezaghebber afgekondigd, en verbindt allen, die zich op het eiland en zijne onderhoorigheden bevinden.

132. Indien de gouverneur, na verhoor van den Raad van Bestuur, de plaatselijke keur niet bekrachtigt, blijft de afkondiging achterwege.

Indien echter, naar het oordeel van den Raad van Politie, een spoedvereischend geval aanwezig is, kan de plaatselijke keur, in afwachting van de beslissing des gouverneurs, inmiddels door den gezaghebber worden afgekondigd en verbindt alsdan, tot dat zij weder is ingetrokken.

133. De Raad van Politie belast een of meer zijner leden met de waarneming der betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand en met het houden der bevolkingsregisters.

134. Hij verrigt voorts alle werkzaamheden, hem bij algemeene verordeningen opgedragen.

135. De bevoegdheid tot het maken van plaatselijke keuren voor het eiland Curaçao en onderhoorigheden behoort aan den Kolonialen Raad.

Op zoodanige keuren zijn van toepassing de vormen, voor koloniale verordeningen voorgeschreven. De overige werkzaamheden van den Raad van Politie worden op het eiland Curaçao verrigt door de collegien of ambtenaren daarmede bij algemeene verordening belast.

136. De onderverdeeling der onderscheidene eilanden in districten, gemeenten of wijken, en de inrigting van dezer bestuur, alsmede de algemeene politie van land en stad, worden bij koloniale verordening geregeld.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het regtswezen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene voorschriften.

137. Er wordt in de kolonie Curaçao regt gesproken in naam des Konings.

138. Het burgerlijk regt, dat van koophandel en de burgerlijke regtsvordering, het strafregt en de strafvordering, ook ten opzigte der koloniale gewapende magt, de regtspleging in zake van belastingen, het notarisambt, de industriële, letterkundige en kunsteigendom, en het stuk der maten en gewigten worden, voor zooveel mogelijk overeenkomstig met de in Nederland bestaande wetten, door koloniale verordeningen geregeld.

139. Niemand kan van zijn eigendom ontzet worden, dan nadat bij koloniale verordening verklaard is, dat het algemeen nut de onteigening vordert, en tegen voorafgaande schadevergoeding.

Op dit beginsel worden geene uitzonderingen toegelaten dan krachtens algemeene regelen, bij koloniale verordering te stellen, en zonder dat ooit het regt op volledige schadevergoeding den onteigende kan worden ontnomen.

140. Aan de regterlijke magt behoort bij uitsluiting de kennisneming van alle geschillen van burgerregtelijken aard.

141. Geene vervolging tot straf kan plaats hebben dan voor den regter, bij algemeene verordening aangewezen, en op de wijze, bij algemeene verordening bepaald.

142. De burgerlijke dood of de verbeurdverklaring van al de goederen des veroordeelden kan niet als straf of gevolg van straf worden bedreigd.

143. Geschillen over burgerregt staan ter kennisneming van de regterlijke magt, wanneer geen andere regter bij algemeene verordening aangewezen is.

144. Alle vonnissen behelzen de gronden, waarop zij zijn gewezen, en in strafzaken de aanwijzing der artikelen van de algemeene verordeningen, waarop de veroordeeling rust.

Zij worden met open deuren uitgesproken.

De teregtzittingen zijn openbaar, behoudens uitzonderingen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid bij algemeene verordeningen vast te stellen.

145. Niemand kan tegen zijnen wil worden afgetrokken van zijnen wettigen regter.

Algemeene verordeningen regelen de wijze, waarop geschillen over bevoegdheid tusschen de regterlijke en andere magten beslist worden.

146. Behalve in de gevallen, bij algemeene verordeningen voorzien, mag niemand in hechtenis genomen worden dan op regterlijk bevel, houdende de redenen der inhechtenisneming.

Zoodanig bevel moet aan dengene, tegen wien het gerigt is, bij of zoo spoedig mogelijk na zijne aanhouding worden beteekend.

De vorm van het bevel en de tijd, binnen welken alle in hechtenis genomen personen moeten worden verhoord, worden bij algemeene verordeningen bepaald.

147. In niemands woning mag tegen zijnen wil worden binnengetreden dan op last eener magt, tot het geven van zoodanigen last bij algemeene verordening bevoegd verklaard, en met inachtneming der vormen, bij algemeene verordening voorgeschreven.

148. Het geheim der aan de post of andere openbare instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last van den regter en in de gevallen, bij algemeene verordening voorzien.

TWEEDE AFDEELING.

Van de zamenstelling der regterlijke magt.

149. De regtsmagt van den Hoogen Raad der Nederlanden in koloniale zaken wordt geregeld bij de wet.

150. Er is, onder de benaming van hof van justitie, een opperste geregtshof voor de gansche kolonie.

Het houdt toezigt op de geregelde afdoening van alle regtsgedingen en de behoorlijke vervolging van alle misdrijven.

De voorzitter, de gegradueerde leden en de griffier van het hof van justitie worden door den Koning benoemd, de voorzitter en de leden voor het leven, de griffier tot wederopzeggens toe. (1)

151. Het openbaar ministerie bij het hof van justitie wordt uitgeoefend door of namens den procureur-generaal.

152. De procureur-generaal wordt door den Koning benoemd, geschorst en ontslagen. (1)

153. Hij is het hoofd van het openbaar ministerie en van de regterlijke en administrative politie in de gansche kolonie.

Hij vertegenwoordigt den Staat, de Regering of de kolonie in regten.

154. Behalve in het geval van verklaarden staat van oorlog of beleg, wordt geen doodvonnis ten uitvoer gelegd dan op last of met voorkennis van den procureur-generaal en na verkregen magtiging van den gouverneur.

De gouverneur verleent die magtiging niet dan na den hoogsten militairen of burgerlijken regter in de kolonie te hebben gehoord.

155. De voorzitter en de gegradueerde leden van het hof van justitie kunnen tegen hunnen wil door den Koning worden ontslagen:

1°. bij gebleken ongeschiktheid door meer dan zestigjarigen ouderdom, of door aanhoudende ziels- of ligchaamsziekte;

---

(1) Bij besluit van 1 Mei 1869, S. 74, hierna opgenomen, zijn de vereischten tot benoembaarheid voor de regterlijke ambtenaren geregeld.

2°. wanneer zij onder curatele zijn gesteld;

3°. bij gebleken wangedrag of onzedelijkheid, of bij gebleken grove achteloosheid in de waarneming van hun ambt.

In de beide eerste gevallen wordt het ontslag eervol verleend.

In het eerste geval wordt voor de aanspraak op pensioen geen nader bewijs van de oorzaak der ongeschiktheid gevorderd.

156. Wanneer de gouverneur oordeelt, dat eene der redenen van ontslag, in het voorgaand artikel opgenoemd, aanwezig is, draagt hij, na den Raad van Bestuur te hebben gehoord en met toezending van al de stukken op de zaak betrekkelijk, het ontslag van den betrokken ambtenaar aan den Koning voor.

Hij stelt den betrokken ambtenaar door mededeeling zijner voordragt in de gelegenheid om zijn verweerschrift bij de stukken te voegen.

Hij is bevoegd den betrokken ambtenaar, in afwachting van 's Konings beslissing, te schorsen en in de waarneming van het ambt tijdelijk te voorzien.

De betrokken ambtenaar geniet gedurende de schorsing zijne volle bezoldiging.

Hij kan, op zijn verzoek, in de gelegenheid om zich in Nederland te gaan verantwoorden gesteld worden door toekenning van verloftractement en vrijen overtogt.

De Koning beslist over het ontslag.

157. De voorzitter en de gegradueerde leden van het hof van justitie kunnen door den Hoogen Raad der Nederlanden, in raadkamer, bij een met redenen omkleed arrest, uit hun ambt worden ontzet:

1°. wanneer zij veroordeeld zijn tot gevangenisstraf; de gevangenisstraf welke geldboete vervangt daaronder niet begrepen;

2°. wanneer zij verklaard zijn te zijn in staat van kennelijk onvermogen of wegens schulden zijn gegijzeld.

De procureur-generaal zendt de stukken, op de zaak betrekkelijk, ter vervolging aan den procureur-generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

Hij geeft hiervan aan den betrokken ambtenaar

onmiddellijk kennis en stelt dezen in staat een verweerschrift bij den Hoogen Raad in te dienen.

In het vonnis, waarbij een regterlijk ambtenaar, niet vallende in de bovenstaande bepalingen, tot gevangenisstraf (die, welke geldboete vervangt, daaronder niet begrepen) veroordeeld wordt, wordt tevens zijne afzetting uitgesproken.

158. Elk lid der regterlijke magt, tegen wien, hetzij dagvaarding in persoon of bevel van gevangenneming, hetzij magtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen, is verleend, of op wien lijfsdwang is ten uitvoer gelegd, wordt daardoor in zijne bediening geschorst.

Schorsing in de bediening brengt geene schorsing mede in het genot der bezoldiging.

159. De verdere bepalingen nopens de inrigting en de zamenstelling der regterlijke magt in de kolonie worden vastgesteld bij koloniale verordening.

160. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door de regters, welke door algemeene verordeningen zijn aangewezen.

Tusschenkomst van de Regering in regtszaken is verboden.

161. Vonnissen, door den regter in Nederland of Nederlandsche kolonien en bezittingen gewezen, en bevelen door hem uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in de kolonie Curaçao worden ten uitvoer gelegd.

Vonnissen en bevelen, door den regter in de kolonie Curaçao gewezen of uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in Nederland worden ten uitvoer gelegd.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de godsdienst.

162. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet.

163. In de kolonie wordt gelijke bescherming verleend aan alle erkende kerkgenootschappen.

164. De gouverneur waakt dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van de gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen en de gestelde magten in de kolonie.

165. De belijders der onderscheidene godsdienstige meeningen genieten allen dezelfde burgerlijke en burgerregten en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.

166. De openbare eeredienst en godsdienstoefening is aan geene andere beperkingen onderworpen dan die, welke in het belang der openbare orde, rust en zedelijkheid bij koloniale verordeningen en plaatselijke keuren worden bevolen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de financien.

167. Het beleid der koloniale geldmiddelen en het beheer der domeinen is, onder oppertoezigt van den gouverneur, opgedragen aan eenen hoofdambtenaar, die door den Koning wordt benoemd, geschorst en ontslagen en wiens instructie en jaarwedde door den Koning worden vastgesteld.

168. Het muntstelsel wordt bij de wet geregeld.

169. Geene belastingen worden in de kolonie ten behoeve van het Rijk of van de kolonie geheven dan uit kracht en volgens de voorschriften eener wet of koloniale verordening.

170. Geen privilegie in het stuk van belastingen mag worden verleend.

171. Geene koloniale belastingen mogen strekken om den vrijen handel met Nederland en Nederlandsche kolonien of bezittingen te belemmeren, of om den handel, de nijverheid of den landbouw der kolonie te bevoorregten boven den handel, de nijverheid of den landbouw van Nederland of de Nederlandsche kolonien en bezittingen.

De baken-, loods-, haven en andere soortgelijke scheepsongelden en de bepalingen omtrent de groote scheepvaart zijn dezelfde voor alle vlaggen.

172. Geldleeningen ten laste der kolonie kunnen niet worden aangegaan dan uit kracht van koloniale verordeningen, goedgekeurd bij de wet.

173. Al wat betreft de uitgifte in eigendom of pacht en het beheer der domaniale gronden en

bosschen of de uitoefening van andere domaniale regten wordt geregeld bij de wet en, bij gebreke van deze, bij koloniale verordening.

174. De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van de gewapende magt.

175. Alle weerbare ingezetenen der kolonie zijn gehouden, ingeval de kolonie door eenen buiten- of binnenlandschen vijand bedreigd wordt, tot hare verdediging en, in tijd van vrede, tot bewaring der inwendige rust mede te werken. Zij worden te dien einde op de verschillende eilanden vereenigd in schutterijen.

De sterkte en inrigting dier schutterijen worden bij koloniale verordening geregeld.

176. Krachtens koloniale verordening kan worden opgerigt eene gewapende politie.

177. In geval van dringenden nood, wanneer de gouverneur met de Rijks zee- en landmagt, ter zijner beschikking staande, ondersteund door de koloniale gewapende magt, niet voorzien kan in de behoorlijke verdediging, is hij bevoegd, voor zoover de hem ten dienste staande hulpmiddelen het gedoogen, vrijwilligers en zelfs vreemde hulptroepen tijdelijk in soldij te nemen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van het onderwijs, de openbare gezondheid en het armbestuur.

178. De verspreiding van verlichting en beschaving en de aanmoediging van kunsten en wetenschappen wordt door de Regering aanhoudend behartigd.

179. Het geven van onderwijs staat vrij aan een iegelijk, die voldoende bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid levert.

180. Zooveel de middelen gedoogen, zorgt de overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden.

Zij doet dit door ondersteuning van bijzondere of oprigting van openbare scholen.

181. De regeling van het onderwijs op deze grondslagen geschiedt bij koloniale verordeningen en plaatselijke keuren.

182. Het toezigt vau overheidswege uit te oefenen over den toestand der openbare gezondheid en al wat betreft de uitoefening der genees-, heel-, verlos- en artsenijmengkunst wordt bij koloniale verordeningen geregeld.

183. Het aanmoedigen van arbeidszin en het weren van luiheid en lediggang bij de onvermogende bevolking is een onderwerp van aanhoudende zorg der Regering.

Het toezigt over het armwezen en de noodige voorzieningen daaromtrent worden bij koloniale verordeningen en plaatselijke keuren geregeld.

Daarbij wordt in acht genomen het beginsel, dat de bijzondere en kerkelijke liefdadigheid vrijgelaten en, zooveel mogelijk, bevorderd wordt.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van de volksvlijt.

184. De gouverneur moedigt alle takken van volksvlijt, zooveel in zijn vermogen is, aan en doet aan den Koning en aan den Kolonialen Raad alle daartoe strekkende voordragten.

Bij koloniale verordening kunnen kamers van koophandel en fabrieken en commissien van landbouw opgerigt en haar werkkring geregeld worden.

185. Tot de oprigting van circulatiebanken, credietvereenigingen en verzekeringsmaatschappijen kan bij koloniale verordeningen vergunning worden verleend.

186. De Regering legt zich met al de haar ten dienste staande krachten op de verbetering der middelen van gemeenschap toe.

Het toezigt, van overheidswege op de middelen van gemeenschap te land en te water te houden, wordt bij koloniale verordeningen en plaatselijke keuren geregeld.

187. De gouverneur kan, volgens regels bij koloniale verordening te stellen, vergunning ver-

leenen voor den aanleg van werken en de oprigting van ondernemingen van openbaar nut.

Slotbepalingen.

188. Het tegenwoordig reglement wordt in de kolonie Curaçao afgekondigd op de wijze bij art. 44 dezer wet bepaald.

Het treedt in werking op het tijdstip door den Koning aan te wijzen. (1)

189. De onderwerpen, bij artt. 138 en 159 vermeld, worden voor de eerste maal bij Koninklijk besluit geregeld.

190. Alle verbindende verordeningen, die er zijn op het tijdstip dat dit reglement in werking treedt, blijven van kracht, tot dat zij door andere, volgens de voorschriften dezer wet, vervangen zijn.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegien en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten Mei 1865.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(*get.*) J. D. FRANSEN VAN DE PUTTE.

(*Uitgeg.* 6 *Junij* 1865.)

BESLUIT *van den* 1*sten Mei* 1869, S. 74, houdende regeling der vereischten tot benoembaarheid voor regterlijke ambtenaren in de kolonie *Curaçao.*

WIJ WILLEM III, ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 2den April 1869, lit. B, nº. 12;

Gelet op de artt. 152 en 150 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie *Curaçao*, vastgesteld bij de wet van 31 Mei 1865 (*Staatsblad* nº. 56);

---

(1) Bij besluit van 28 September 1865, S. 118 bepaald op 1 Januarij 1866.

Den Raad van State gehoord (advies van den 20sten April 1869, nº. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Kolonien, van den 27sten April 1869, lit. B, nº. 8;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

De hoedanigheden, vereischt om tot procureur-generaal, voorzitter, bezoldigd lid of griffier van het hof van justitie in de kolonie *Curaçao* te kunnen worden benoemd, behalve die bij het Reglement op het beleid der Regering voorgeschreven, zijn:

1°. voor den procureur-generaal en den voorzitter, het bezit, sedert ten minste vijf jaren, van het meesterschap in de beide regten, aan eene Rijkshoogeschool verkregen, en een ouderdom van dertig jaren;

2°. voor de bezoldigde leden, het bezit van gelijk meesterschap, sedert ten minste drie jaren, en een ouderdom van vijf en twintig jaren;

3°. voor den griffier, een ouderdom van vijf en twintig jaren.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan, ter kennisneming, afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Justitie en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 1sten Mei 1869.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien, (*get.*) DE WAAL.

(*Uitgeg.* 7 *Mei* 1869.)

Wetten en verordeningen

BETREFFENDE

NEDERLANDSCH INDIE.

INHOUD.

---

(1) Zie verder de inhoud op bladz. 172.

WET

van den 2den September 1854, S. 129,

HOUDENDE

vaststelling van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie,

(zooals die wet bij de wetten van 9 April 1870, S. 71, 21 Julij 1870, S. 136, 7 Mei 1878, S 40, en 4 December 1881, S. 182, is aangevuld of gewijzigd).

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de tweede alinea van art. 59 der Grondwet bepaalt, dat de reglementen op het beleid der regering van de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, door de wet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, vast te stellen het navolgende

REGLEMENT *op het beleid der regering van Nederlandsch Indie.*

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de zamenstelling van de regering van Nederlandsch Indie.

Art. 1. De regering der kolonien en bezittingen van het Rijk in Azie, uitmakende het gebied van Nederlandsch Indie, wordt in naam des Konings uitgeoefend door eenen Gouverneur-Generaal, op

den voet en onder de bepalingen van het tegenwoordig reglement.

Ieder, die zich in Nederlandsch Indie bevindt, is verpligt den Gouverneur-Generaal te erkennen als des Konings vertegenwoordiger, en hem als zoodanig te eerbiedigen en te gehoorzamen.

2. De Gouverneur-Generaal moet Nederlander zijn en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

Hij wordt door den Koning benoemd en ontslagen en mag zijne waardigheid niet nederleggen, noch Nederlandsch Indie verlaten, zonder magtiging van den Koning.

3. De Gouverneur-Generaal mag regtstreeks noch zijdelings deelhebber zijn in, noch borg zijn voor eenige onderneming, ten grondslag hebbende eene met de Indische Regering om winst of voordeel aangegane overeenkomst.

Hij mag geene schuldvorderingen ten laste van Nederlandsch Indie koopen.

Hij mag geen deel hebben, regtstreeks of zijdelings, in ondernemingen van handel en scheepvaart in Nederlandsch Indie gevestigd, noch aldaar eigenaar of huurder van landerijen zijn.

4. De Koning kan aan den Gouverneur-Generaal toevoegen eenen Luitenant-Gouverneur-Generaal, bestemd om hem voorloopig op te volgen, en om inmiddels zoodanig werkzaam te zijn, als door den Koning of door den Gouverneur-Generaal zal worden voorgeschreven.

Het bepaalde bij de eerste alinea van art. 2 en bij art. 3 is toepasselijk op den Luitenant-Gouverneur-Generaal.

5. De Gouverneur-Generaal legt in handen van den Koning, of op 's Konings magtiging, in eene vergadering, zamengesteld overeenkomstig art. 15, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot Gouver-„neur-Generaal over Nederlandsch Indie benoemd „te worden, directelijk of indirectelijk, aan geene „personen, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat „naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven „beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in deze „betrekking te doen of te laten, van niemand

„hoegenaamd eenige beloften of geschenken aan-„nemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) dat ik den Koning gehoor-„zaam en getrouw zal zijn.

„Ik zweer (beloof) dat ik de welvaart van Neder-„landsch Indie naar mijn vermogen bevorderen zal.

„Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Grond-„wet; dat ik het Reglement op het beleid der „regering van en alle andere voor Nederlandsch „Indie geldende verordeningen steeds zal onder-„houden en doen onderhouden, en dat ik mij in „alles zal gedragen zoo als een braaf en eerlijk „Gouverneur-Generaal betaamt.

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!"

(„Dat verklaar en beloof ik.")

6. De Luitenant-Gouverneur-Generaal legt, in handen des Konings of van den Gouverneur-Generaal, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot Luitenant-„Gouverneur-Generaal over Nederlandsch Indie te „worden benoemd, directelijk of indirectelijk, aan „geene personen, hetzij in of buiten het bestuur, „onder wat naam of voorwendsel ook, eenige „giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch „beloven of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in deze be-„trekking te doen of te laten, van niemand hoe-„genaamd eenige beloften of geschenken aan-„nemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) dat ik den Koning en den „Gouverneur-Generaal, als des Konings vertegen-„woordiger, gehoorzaam en getrouw zal zijn.

„Ik zweer (beloof) dat ik de welvaart van Neder-„landsch Indie naar mijn vermogen bevorderen zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik mij met naauwgezet-„heid en ijver zal kwijten van alle verrigtingen, „welke de Koning of de Gouverneur-Generaal mij „zal opdragen; dat ik het Reglement op het be-„leid der regering van en alle andere voor Neder-„landsch Indie geldende verordeningen getrouwe-„lijk zal nakomen, en dat ik mij in alles ge-„dragen zal zoo als een braaf en eerlijk Luitenant-„Gouverneur-Generaal betaamt.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

(„Dat verklaar en beloof ik.")

7. Er is een Raad van Nederlandsch Indie, bestaande uit eenen vice-president en vier leden.

Hij wordt bijgestaan door eenen secretaris.

De Gouverneur-Generaal kan het voorzitterschap van den Raad opdragen aan den Luitenant-Gouverneur-Generaal en kan het zelf bekleeden, zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt. Zij hebben alleen eene raadgevende stem.

De Gouverneur-Generaal kan, in bijzondere gevallen, andere ambtenaren, alsmede officieren der zee- of landmagt, gelasten de vergaderingen van den Raad bij te wonen, tot het geven van mondelinge inlichtingen.

Het reglement van orde voor 's Raads vergaderingen wordt door den Koning vastgesteld. Het behelst de verpligting tot geheimhouding, in zoover het algemeen belang dit vordert.

8. De vice-president en de leden van den Raad van Nederlandsch Indie moeten Nederlanders zijn en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

Zij worden door den Koning benoemd en ontslagen.

Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den vierden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den Gouverneur-Generaal, den Luitenant-Gouverneur-Generaal en den vice-president of leden van den Raad, noch tusschen den vice-president en de leden onderling.

Die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, kan zijne bediening niet behouden zonder vergunning van den Koning.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

9. De vice-president en de leden van den Raad van Nederlandsch Indie mogen geene andere staatsambten bekleeden.

Het bepaalde bij art. 3 is op hen toepasselijk.

10. Tot het vervullen eener opengevallene plaats in den Raad van Nederlandsch Indie wordt door den Gouverneur-Generaal, na overleg met den raad, binnen dertig dagen, eene met redenen omkleede aanbeveling van minstens twee personen, aan den Minister van Kolonien gezonden.

Indien de belangen van 's Lands dienst dringend vorderen, dat de opengevallene plaats inmiddels

worde vervuld, draagt de Gouverneur-Generaal aan een der aanbevolenen de waarneming op van het lidmaatschap van den Raad.

Dusdanige tijdelijke waarneming heeft altijd plaats, wanneer bij gebreke daarvan het getal der dienstdoende leden van den Raad, de vice-president daaronder begrepen, minder dan drie zou bedragen.

11. De vice-president en de leden van den Raad van Nederlandsch Indie leggen, vóór de aanvaarding hunner bediening, in handen van den Koning of van den Gouverneur-Generaal, den volgenden eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot vice-„president (lid) van den Raad van Nederlandsch „Indie benoemd te worden, directelijk of indirec-„telijk, aan geene personen, hetzij in of buiten het „bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, „eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, „noch beloven of geven zal.

„Ik zweer (beloof) dat ik om iets in deze „betrekking te doen of te laten, van niemand „hoegenaamd eenige beloften of geschenken aan-„nemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof) getrouwheid aan den Ko-„ning, eerbied voor en gehoorzaamheid aan den „Gouverneur-Generaal, als des Konings vertegen-„woordiger.

„Ik zweer (beloof) dat ik door mijne daden „en raadgevingen, naar mijn vermogen zal mede-„werken tot bevordering van de welvaart van „Nederlandsch Indie.

„Ik zweer (beloof) dat ik het Reglement op „het beleid der Regering van en alle andere voor „Nederlandsch Indie geldende verordeningen ge-„trouwelijk zal nakomen, en dat ik mij in alles „zal gedragen zooals een braaf en eerlijk vice-„president (lid) van den Raad van Nederlandsch „Indie betaamt.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"
(„Dat beloof en verklaar ik.")

Deze eed wordt mede door den waarnemenden vice-president en de waarnemende leden van den Raad van Nederlandsch Indie afgelegd.

12. Wanneer bij het openvallen van het ambt van vice-president van den Raad van Nederlandsch

Indie, de benoeming van den opvolger niet geschied, of in Nederlandsch Indie niet bekend is, of de benoemde in de spoedige aanvaarding zijner waardigheid verhinderd wordt, draagt de Gouverneur-Generaal de waarneming daarvan op aan het oudste lid in benoeming van den Raad.

13. Wanneer ziekte of afwezendheid van den Gouverneur-Generaal eene voorziening noodzakelijk maakt, kan hij het dagelijksch beleid der zaken tijdelijk opdragen aan den Luitenant-Gouverneur-Generaal; bij ontstentenis van dezen, aan den vice-president, en deze niet aanwezend zijnde, aan het oudste lid in benoeming van den Raad van Nederlandsch Indie; een en ander op zoodanigen voet, als de Gouverneur-Generaal zal noodig oordeelen.

14. Wanneer de waardigheid van Gouverneur-Generaal openvalt en de benoeming van den voorloopige of definitieven opvolger niet geschied, of in Nederlandsch Indie niet bekend is, gelijk mede wanneer de benoemde in de dadelijke aanvaarding wordt verhinderd, treedt de door den Koning benoemde vice-president van den Raad van Nederlandsch Indie op als waarnemend Gouverneur-Generaal.

15. Wanneer, in het geval bij het voorgaand artikel voorzien, geen door den Koning benoemde vice-president van den Raad van Nederlandsch Indie aanwezig is, wordt aan een der leden van den Raad de tijdelijke waarneming der waardigheid van Gouverneur-Generaal opgedragen, in eene vergadering, waartoe worden te zamengeroepen:

de ter plaatse aanwezige leden van den Raad;

de bevelhebber der zeemagt;

de bevelhebber der landmagt;

de president van het Hooggeregtshof;

de procureur-generaal bij het Hooggeregtshof;

de directeuren der departementen van algemeen bestuur, en

de president der Algemeene Rekenkamer.

De vergadering wordt binnen twee maal vier en twintig uren bijeengeroepen en voorgezeten door den oudste in benoeming van de aanwezige leden van den Raad.

De voorzitter en de leden der vergadering

leggen den eed (belofte) af: „dat zij hunne stem „zullen uitbrengen op het lid van den Raad van „Nederlandsch Indie, dien zij in gemoede het „meest geschikt achten voor de tijdelijke waarne-„ming der waardigheid van Gouverneur-Generaal.”

De algemeene secretaris en de secretarissen van het Gouvernement wonen de vergadering bij. Een hunner voert de pen, de overigen zijn stemopnemers.

De benoeming geschiedt bij volstrekte meerderheid van stemmen, door middel van ongeteekende stembriefjes.

De stembriefjes worden, na door de medestemmenden in eene bus te zijn gestoken, door de stemopnemers overluid voorgelezen.

Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden, tot bepaling der meerderheid, afgetrokken van het getal der aanwezige leden der vergadering.

Wanneer bij de eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan.

Indien ook bij deze stemming door niemand de volstrekte meerderheid is verkregen, heeft er eene derde stemming plaats over de twee personen, die bij de tweede de meeste stemmen op zich vereenigd hebben. Deze onthouden zich van verdere deelneming aan de stemming.

Wanneer bij de tweede stemming meer dan twee personen een gelijk aantal stemmen op zich vereenigen, wordt door voorafgaande stemming beslist, wie hunner niet zullen behooren tot het bij de vorige alinea bedoelde tweetal.

Bij het staken der stemmen is de oudste in benoeming de verkozene. Na den afloop der werkzaamheden worden de stembriefjes in tegenwoordigheid der leden verbrand.

Van de verrigtingen der vergadering wordt een naauwkeurig proces-verbaal in dubbel opgemaakt en door al de leden en de secretarissen onderteekend. Een der dubbelen wordt gezonden aan den Minister van Kolonien.

16. Het bepaalde bij art. 15 is ook toepasselijk op het geval, dat de door den Koning benoemde vice-president van den Raad van Nederlandsch Indie, hoewel in Indie aanwezig, echter niet in

staat is de waardigheid van waarnemenden Gouverneur-Generaal dadelijk te aanvaarden. Zoodra de verhindering ophoudt, treedt hij van regtswege op als waarnemende Gouverneur-Generaal.

17. Wanneer er vermoeden bestaat, dat de Gouverneur-Generaal door krankzinnigheid buiten staat is zijne waardigheid te blijven uitoefenen, belegt degene die hem zou moeten vervangen, of, als deze niet bekend of afwezend is, de oudste in benoeming der aanwezige leden van den Raad van Nederlandsch Indie, eene vergadering van dien Raad, ten einde te onderzoeken of er gronden aanwezig zijn om het bestaande vermoeden als juist aan te nemen.

In die vergadering worden de ambtenaren, die dagelijks met den Gouverneur-Generaal in aanraking zijn, geroepen om inlichtingen te geven.

Zoo daartoe redenen bestaan, wordt vervolgens eene commissie benoemd, om den Raad te dienen van berigt omtrent den toestand van den Gouverneur-Generaal.

Die commissie bestaat uit het hoofd van de geneeskundige dienst, den oudste in rang van de ter plaatse aanwezige officieren van gezondheid en den stads-geneesheer te Batavia.

Zij is bevoegd om den gewonen geneesheer van den Gouverneur-Generaal in haar midden te roepen.

Bevestigt dit nader onderzoek het bestaande vermoeden, dan wordt de vergadering belegd, omschreven in art. 15.

Die vergadering roept als getuigen voor zich degenen die over de zaak licht kunnen verspreiden, en beslist vervolgens bij meerderheid van stemmen of er redenen zijn om den Gouverneur-Generaal, onder 's Konings goedkeuring, te ontheffen van de uitoefening zijner waardigheid.

Wanneer de vergadering tot de ontheffing besluit, is de Gouverneur-Generaal, uit kracht dier verklaring, van de uitoefening zijner waardigheid ontheven en wordt, naar mate der omstandigheden, in de voorloopige vervulling voorzien, overeenkomstig het bepaalde bij art. 14 of 15.

Van elk gedeelte des onderzoeks worden naauwkeurige processen-verbaal in dubbel opgemaakt, en door al de leden en de secretarissen onderteekend.

Een der dubbelen wordt gezonden aan den Minister van Kolonien.

18. Bloedverwantschap of zwagerschap tot den vierden graad ingesloten mag niet bestaan tusschen den Gouverneur-Generaal en de secretarissen van het Gouvernement, noch tusschen die secretarissen onderling.

Het bepaalde bij de twee laatste alinea's van art. 8 is hier toepasselijk.

19. Al wat in dit reglement omtrent den Gouverneur-Generaal is bepaald, is toepasselijk op hem, die de waardigheid tijdelijk uitoefent, met uitzondering van het vastgestelde bij art. 18.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de bevoegdheid en de pligten van de regering van Nederlandsch Indie.

20. De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, met inachtneming van de bepalingen van dit reglement en van 's Konings bevelen, algemeene verordeningen vast te stellen omtrent alle onderwerpen, waarvan de regeling niet door de wet is geschied of moet geschieden, waarin niet door een Koninklijk besluit is voorzien, of waarvan aan den Koning de regeling niet is voorbehouden.

21. Onverminderd het geval, voorzien bij art. 43, is de Gouverneur-Generaal in dringende omstandigheden bevoegd, om, onder nadere bekrachtiging door de wet of goedkeuring van den Koning, algemeene verordeningen vast te stellen omtrent onderwerpen waarvan de regeling door de wet moet geschieden of aan den Koning is voorbehouden, zoolang die regeling niet heeft plaats gehad.

Zoodanige maatregel wordt, wanneer het een onderwerp geldt waarvan de regeling door de wet geboden is, door den Koning onverwijld gebragt ter kennis van de Staten-Generaal.

22. De Gouverneur-Generaal kan om gewigtige redenen, onder nadere bekrachtiging door de wet of goedkeuring van den Koning, de afkondiging of uitvoering uitstellen van wetten of Koninklijke besluiten en bevelen.

Van deze handelingen wordt, wanneer zij eene

wet betreffen, door den Koning onverwijld kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

23. Onverminderd het geval voorzien bij art. 43 en behoudens de bepalingen van dit reglement, is de Gouverneur-Generaal bevoegd om in dringende omstandigheden voor geheel Nederlandsch Indie of voor bepaalde gedeelten daarvan, onder nadere bekrachtiging door de wet, bij algemeene verordening, wetten geheel of gedeeltelijk buiten werking te stellen.

Van deze handeling wordt door den Koning onverwijld kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

24. De Gouverneur-Generaal heeft, onder de nadere goedkeuring des Konings, gelijke bevoegdheid als hem bij art. 23 is geschonken, ten aanzien van verordeningen door den Koning, of in Zijnen naam door Commissarissen-Generaal vastgesteld of goedgekeurd.

Bij de toepassing van dit artikel worden als door den Koning vastgesteld beschouwd de bestaande organisatien der verschillende takken van bestuur en de aangenomen gewigtige beginselen van regering, ook die het stelsel der belastingen betreffende, hoezeer niet uitdrukkelijk door den Koning bekrachtigd.

25. Wanneer de Gouverneur-Generaal gebruik maakt van de magt hem bij art. 22 verleend, en zijne handeling wordt afgekeurd, is hij tot afkondiging of uitvoering verpligt dadelijk na ontvangst van den daartoe strekkenden last des Konings.

26. Wanneer de algemeene verordeningen door den Gouverneur-Generaal afgekondigd, in de gevallen bedoeld bij de artt. 21, 23 en 24, door de wet of door den Koning niet bekrachtigd worden, afgekeurd worden, of wanneer, in het geval bedoeld bij art. 20, het onderwerp inmiddels in Nederland is geregeld, blijven die verordeningen desniettemin in Nederlandsch Indie hare verbindende kracht behouden, tot dat hare intrekking door den Gouverneur-Generaal is afgekondigd.

27. De Gouverneur-Generaal zorgt voor de uitvoering der algemeene verordeningen en vaardigt de daartoe noodige bevelen uit.

De algemeene verordeningen zijn op die ge-

deelten van Nederlandsch Indie, alwaar het regt van zelfbestuur aan de inlandsche vorsten en volken is gelaten, slechts in zoo ver toepasselijk, als met dat regt bestaanbaar is.

28. De Gouverneur-Generaal vraagt het advies van den Raad van Nederlandsch Indie over alle zaken van algemeen of bijzonder belang, waar hij dit noodig oordeelt.

Tot die raadpleging is hij verpligt ten aanzien van:

a. alle instructien en reglementen het algemeen of gewestelijk bestuur betreffende, op zijnen last ontworpen;

b. de toepassing van art. 44 van dit reglement en in het algemeen van elke regeling der staatkundige betrekkingen met Indische vorsten en volken;

c. de algemeene begrooting van ontvangsten en uitgaven;

d. de algemeene strekking der maatregelen door het burgerlijk gezag genomen of te nemen in geval van oorlog of opstand;

e. buitengewone maatregelen van gewigtigen aard; en

f. benoemingen tot gewigtige ambten, ter aanwijzing van den Koning.

De Gouverneur-Generaal alleen beslist en geeft van zijn besluit kennis aan den Raad.

Wanneer de Raad van Nederlandsch Indie door den Gouverneur-Generaal is gehoord, wordt daarvan melding gemaakt in den aanhef der besluiten.

29. Overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie wordt, onverminderd in de gevallen uitdrukkelijk in dit reglement genoemd, gevorderd voor de vaststelling, wijziging, uitlegging, schorsing en intrekking door den Gouverneur-Generaal van alle algemeen verbindende verordeningen, gelijk mede voor het uitstellen harer afkondiging.

30. Wanneer de Gouverneur-Generaal, in de gevallen waarin overeenstemming wordt gevorderd, zich niet vereenigt met het advies van den Raad van Nederlandsch Indie, wordt de uitspraak des Konings door hem ingeroepen.

De Gouverneur-Generaal kan, zonder die uitspraak af te wachten, de door hem noodig gekeurde

maatregelen op eigen gezag en verantwoordelijkheid nemen, wanneer hij oordeelt, dat langer verwijl de veiligheid of de rust van Nederlandsch Indie of andere gewigtige algemeene belangen zou in gevaar brengen.

Alvorens die maatregelen worden genomen, deelen de Gouverneur-Generaal, de vice-president en de leden van den Raad elkander schriftelijk hunne gevoelens mede. Het onderwerp wordt daarna op nieuw aan eene beraadslaging in den Raad, onder het voorzitterschap van den Gouverneur-Generaal, onderworpen. De Gouverneur-Generaal stemt in dit geval mede en heeft, bij staking, eene beslissende stem.

Ter deelneming aan deze beraadslaging worden de leden van den Raad opgeroepen, die ingevolge art. 36 afwezend zijn, en zich op de eilanden Java en Madura bevinden. Zij zijn gehouden onverwijld aan die oproeping te voldoen.

31. De algemeene verordeningen, vastgesteld, hetzij door de wetgevende magt in Nederland (wetten), hetzij door den Koning alleen (Koninklijke besluiten), hetzij door den Gouverneur-Generaal (ordonnantien), worden door den Gouverneur-Generaal afgekondigd, en door den algemeenen secretaris, of een der secretarissen van het Gouvernement gewaarmerkt.

Die afkondiging wordt gerekend geschied te zijn door plaatsing in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie.* Zij is, in geldigen vorm geschied, de eenige voorwaarde der verbindbaarheid.

De algemeene verordeningen werken terstond nadat hare afkondiging kan bekend zijn.

Wanneer geen ander tijdstip is vastgesteld, wordt de afkondiging gerekend bekend te zijn, op Java en Madura op den dertigsten dag en in de overige kolonien en bezittingen op den honderdsten dag, na dien der dagteekening van het *Staatsblad van Nederlandsch Indie*, waarin de verordening is opgenomen.

32. De Gouverneur-Generaal, het bevel tot afkondiging van eene wet of van een Koninklijk besluit ontvangen hebbende, zorgt voor de plaatsing daarvan in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* met het navolgende onderschrift:

„En opdat niemand hiervan onwetendheid voor„wende, beveelt de Gouverneur-Generaal van Ne„derlandsch Indie (den Raad van Nederlandsch „Indie gehoord) dat deze in het Staatsblad van „Nederlandsch Indie worde geplaatst en dat daarvan, „voor zooveel noodig, vertalingen in de inlandsche „en Chinesche talen worden aangeplakt. Gelast „verder alle hooge en lage collegien en ambtenaren, „officieren en justicieren, ieder zooveel hem aan„gaat, aan de stipte naleving van de bovenstaande „wet (Koninklijk besluit) de hand te houden, „zonder oogluiking of aanzien des persoons."

„Gedaan te . . . . den . . . ."

(Handteekeningen van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

33. Het formulier van afkondiging der ordonnantien, is als volgt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch „Indie,

„Den Raad van Nederlandsch Indie gehoord,

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, „salut! doet te weten."

(Hier volgen de beweegredenen en de inhoud der ordonnantie en daarna de woorden:)

„En opdat niemand hiervan onwetendheid voor„wende, zal deze in het *Staatsblad van Nederlandsch „Indie* geplaatst, en, voor zooveel noodig, in de „inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

„Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en „lage collegien en ambtenaren, officieren en jus„ticieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan „de stipte naleving dezer de hand zullen houden, „zonder oogluiking of aanzien des persoons.

„Gedaan te . . . . den . . . ."

(Handteekeningen van den Gouverneur-Generaal en van den algemeenen secretaris of van een der gouvernements-secretarissen.)

34. Alle collegien en landsdienaren, geene uitgezonderd, zijn verpligt aan den Raad van Nederlandsch Indie, op zijne aanvrage, inlichtingen te geven omtrent de feiten, wier kennis vereischt wordt voor de adviesen door den Gouverneur-Generaal van den Raad gevraagd.

35. De Raad van Nederlandsch Indie heeft het regt aan den Gouverneur-Generaal voorstellen te doen.

Wanneer de Gouverneur-Generaal, na onderzoek, vermeent een voorstel van den Raad buiten gevolg te moeten laten, geeft hij daarvan, met opgave zijner bezwaren, kennis aan den Minister van Kolonien.

Hij brengt tevens zijn besluit ter kennis van den Raad.

36. De Gouverneur-Generaal kan aan de leden van den Raad van Nederlandsch Indie bijzondere commissien opdragen en hen met zendingen in Nederlandsch Indie belasten, mits, behalve de vice-president, twee leden ter hoofdplaats aanwezig blijven.

37. De Gouverneur-Generaal is, met opzigt tot de uitoefening van zijne waardigheid, verantwoordelijk aan den Koning, onverminderd het regt tot vervolging bij art. 159 der Grondwet aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal toegekend.

38. De Gouverneur-Generaal is strafbaar:

a. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven:

1°. aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, niet voorzien van de vereischte mede-onderteekening van een der hoofden van de ministeriële departementen;

2°. aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door den Minister van Kolonien;

b. wanneer hij opzettelijk nalaat of grovelijk verzuimt uitvoering te geven of te doen geven aan voorschriften van dit reglement en van andere voor Nederlandsch Indie verbindende wetten en verordeningen, alsmede aan Koninklijke besluiten of beschikkingen en aan geslotene verdragen, voor zoover die uitvoering door den Minister van Kolonien aan hem is opgedragen;

c. wanneer hij beschikkingen neemt of bevelen geeft, waardoor hij wist of weten moest, dat bepalingen van dit reglement, van andere voor Nederlandsch Indie verbindende wetten of algemeene verordeningen, of van geslotene verdragen worden geschonden.

39. De straffen bij de wet regelende de verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriele departementen tegen de daarbij omschreven misdrijven bedreigd, zijn toepasselijk op den Gouverneur-Generaal, in de gevallen bij het voorgaande artikel vermeld.

40. In geval van vervolging, hetzij naar aanleiding van art. 159 der Grondwet, hetzij ter zake van andere misdrijven of overtredingen, legt de Gouverneur-Generaal, op ontvangen bevel van wege den Koning, zijne waardigheid neder in handen van den daartoe door den Koning of door dit reglement aangewezen opvolger.

41. De Gouverneur-Generaal is opperbevelhebber van de in Nederlandsch Indie aanwezige zeemagt, behoudens hare administrative betrekkingen tot het Departement van Marine. Hij beschikt over de schepen en vaartuigen en derzelver manschap in overeenstemming met de door den Koning gegeven voorschriften, zoo als hij meest oorbaar acht voor de belangen van Nederlandsch Indie.

42. De Gouverneur-Generaal is opperbevelhebber van de in Nederlandsch Indie aanwezige landmagt.

In Nederlandsch Indie worden de officieren door den Gouverneur-Generaal benoemd. Zij worden door hem bevorderd en ontslagen op den voet bij algemeene verordening bepaald.

De regeling omtrent het toekennen van pensioenen en gagementen worden bij algemeene verordening gesteld.

43. In geval van oorlog of opstand, neemt de Gouverneur-Generaal de maatregelen, die hij in het belang van het Rijk en van Nederlandsch Indie noodzakelijk acht, ook de zoodanige waartoe anders 's Konings magtiging vereischt wordt.

Bepaaldelijk heeft hij alsdan de magt om Nederlandsch Indie, geheel of gedeeltelijk, in staat van oorlog of beleg te verklaren, wetten en bepalingen van dit reglement te schorsen en autoriteiten tijdelijk op te heffen.

De Gouverneur-Generaal kan in de bezittingen buiten Java en Madura de burgerlijke of militaire gezaghebbers magtigen tot het nemen van voorloopige maatregelen van den bij dit artikel bedoelden aard.

44. De Gouverneur-Generaal verklaart oorlog aan en maakt vrede- en andere verdragen met Indische vorsten en volken, alles met inachtneming van de bevelen des Konings.

Van den inhoud dier verdragen wordt door den Koning mededeeling gedaan aan de beide Kamers der Staten-Generaal, zoodra Hij oordeelt dat het belang en de zekerheid van het Rijk en van Nederlandsch Indie zulks toelaten.

45. Aan personen, niet in Nederlandsch Indie geboren, die gevaarlijk worden geacht voor de openbare rust en orde, kan het verblijf aldaar door den Gouverneur-Generaal in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, worden ontzegd.

Het daartoe strekkend besluit wordt, wanneer het Nederlanders geldt, met redenen omkleed.

Het besluit bepaalt een redelijken tijd, die den betrokken persoon gelaten wordt voor het orde stellen op zijne zaken.

De Gouverneur-Generaal kan, bij een door hem onderteekend bevel, gelasten dat de betrokken persoon, in afwachting van eene gelegenheid tot verwijdering, in hechtenis worde genomen.

Het besluit tot verwijdering en het bevel tot inhechtenisneming worden aan den betrokken persoon bij geregtelijke acte beteekend.

De Gouverneur-Generaal brengt het besluit tot verwijdering, met de verdere stukken, onverwijld ter kennis van den Minister van Kolonien.

Van het besluit tot verwijdering wordt, wanneer het Nederlanders geldt, door den Koning kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

46. Aan personen, niet in Nederlandsch Indie geboren, kan door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, in het belang der openbare rust en orde, het verblijf in bepaalde gedeelten van Nederlandsch Indie worden ontzegd.

Wanneer de maatregel iemand betreft, niet tot de inlanders behoorende, wordt het besluit met de verdere stukken onverwijld gebragt ter kennis van den Minister van Kolonien.

Van den maatregel wordt, wanneer het Nederlanders geldt, door den Koning kennis gegeven aan de Staten-Generaal.

47. De Gouverneur-Generaal kan, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, aan personen, binnen Nederlandsch Indie geboren, in het belang der openbare rust en orde, eene bepaalde plaats aldaar tot verblijf aanwijzen, of het verblijf in bepaalde gedeelten van Nederlandsch Indie ontzeggen.

De Gouverneur-Generaal kan, bij een door hem onderteekend bevel, gelasten dat de betrokken persoon, in afwachting van eene gelegenheid tot verwijdering, in hechtenis worde genomen.

Het besluit tot verwijdering en het bevel tot inhechtenisneming worden aan den betrokken persoon bij geregtelijke acte beteekend.

Wanneer de in dit artikel bedoelde maatregelen iemand betreffen, niet tot de inlanders behoorende, wordt gehandeld overeenkomstig het voorlaatste lid van het voorgaande artikel.

De bepaling, vervat in het laatste lid van het voorgaand artikel is mede toepasselijk wanneer het Nederlanders geldt.

48. In de gevallen, bedoeld in de artt. 45, 46 en 47, wordt door den Gouverneur-Generaal niet beslist dan nadat de betrokken persoon in zijne verdediging gehoord, of daartoe behoorlijk opgeroepen is. Van het verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt.

49. Behoudens de uitzonderingen bij dit reglement bepaald, worden de ambtenaren benoemd, ontslagen en op pensioen gesteld door den Gouverneur-Generaal, overeenkomstig regels, bij algemeene verordening gesteld. (1)

50. De Gouverneur-Generaal regelt het bedrag der bezoldigingen en soldijen, voor zoover het niet door den Koning vastgesteld is. Bezoldigingen en soldijen bij Koninklijke besluiten bepaald, of begrepen in eene goedgekeurde begrooting, kunnen door den Gouverneur-Generaal zonder magtiging des Konings niet worden verhoogd.

51. Het bezoldigen der ambtenaren geschiedt naar het beginsel, dat, behalve de toe te leggen jaarwedde, geene andere dan de uitdrukkelijk toe-

---

(1) Zie het besluit van 10 Sept. 1864, S. 93, hierna opgenomen.

gestane voordeelen uit het ambt mogen worden getrokken.

Die voordeelen worden door den ambtenaar alleen genoten wanneer het genot daarvan hem bij zijne benoeming uitdrukkelijk is vergund.

Spillagien of overwigten worden nimmer beschouwd als voordeelen aan de ambten verbonden, maar slechts als middelen om verliezen, buiten de schuld der ambtenaren ontstaan, te vergoeden.

Het bepaalde bij art. 3 van dit reglement kan bij algemeene verordening, geheel of gedeeltelijk, op ambtenaren worden toepasselijk gemaakt.

52. De Gouverneur-Generaal heeft, na gehoord advies van het Hooggeregtshof, het regt van gratie van straffen, door regterlijke vonnissen in Nederlandsch Indie opgelegd, zoolang de veroordeelden zich aldaar ophouden.

Voor zooveel inlandsche vorsten en hoofden betreft, heeft hij ook, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, het regt van amnestie en abolitie.

53. De Gouverneur-Generaal heeft de magt om dispensatien te verleenen, in de gevallen bij de algemeene verordeningen omschreven; voor zooveel regtszaken betreft, na gehoord advies van het Hooggeregtshof.

De Gouverneur-Generaal kan ook, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, en na gehoord advies van het Hooggeregtshof, dispensatie verleenen van eene bepaalde ordonnantie, in de gevallen daarbij niet vermeld.

54. De Gouverneur-Generaal verleent in naam des Konings zeebrieven aan schepen en vaartuigen, op de Europesche wijze getuigd. Vaartuigen, op de inlandsche wijze getuigd, worden van jaarpassen voorzien; een en ander overeenkomstig reeds vastgestelde of nader vast te stellen algemeene verordeningen.

55. De bescherming der inlandsche bevolking tegen willekeur, van wien ook, is een der gewigtigste pligten van den Gouverneur-Generaal.

Hij zorgt dat de besturende ambtenaren de daaromtrent bestaande of nader uit te vaardigen verordeningen stiptelijk nakomen, en dat den

inlanders overal gelegenheid gegeven worde om vrijelijk klagten in te leveren.

56. 1°. Nieuwe invoering van de suikercultuur op hoog gezag heeft niet plaats.

2°. Waar zij bestaat, eindigt de beschikking over gronden, door de inlandsche bevolking voor eigen gebruik ontgonnen, met den aanplant van het jaar 1890. Na den aanplant van het jaar 1878 wordt, behoudens de regten bij het in werking treden van deze wet verkregen, die beschikking voor elke onderneming jaarlijks trapsgewijze verminderd.

3°. Bij de regelingen en overeenkomsten ter zake, neemt de Gouverneur-Generaal in acht:

a. dat geene onderneming op hoog gezag worde voortgezet, waar de druk voor de bevolking, in verband met de voorschriften van deze wet beschouwd, overschrijdt hetgeen het financieel belang van den Staat in billijkheid vorderen mag;

b. dat gelijktijdig over niet meer dan één vijfde der velden van elke betrokken dessa worde beschikt, tenzij de bevolking zelve afwijking van dit voorschrift verlange;

c. dat de bevolking voor de afgifte van den grond behoorlijk worde schadeloos gesteld en voor haren arbeid behoorlijk betaald;

d. dat de tusschenkomst des bestuurs tot beplanting met suikerriet van de bij 2°. bedoelde gronden, zoo spoedig doenlijk, in overleg met den fabrikant, ophoude;

e. dat de middelen tot verwerking van het riet geëvenredigd zijn aan de uitgestrektheid van den aanplant;

f. dat voor het drijven der molens of andere toestellen niet beschikt worde over water, benoodigd voor den eigen landbouw der bevolking;

g. dat tot het verkrijgen van arbeiders en verdere hulpmiddelen, zoo voor het snijden en vervoeren van het riet, voor werkzaamheden in en bij de fabriek, voor den afvoer van de suiker, als anderzins, de tusschenkomst des bestuurs aan de ondernemers niet verleend worde buiten volstrekte, telkens te bewijzen onmisbaarheid;

h. dat aan den lande een billijke cijns verzekerd worde, zoowel over het product van den vrijen, als over dat van verpligten aanplant;

i. dat elke overeenkomst en elke wijziging, beide terstond na de sluiting, worde openbaar gemaakt in het officiële nieuwsblad.

In het verslag, bedoeld bij het 1ste lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van de maatregelen door den Gouverneur-Generaal naar aanleiding van dit artikel genomen. (1)

57. In elk gewest worden de aard en duur der persoonlijke diensten, waartoe de inboorlingen verpligt zijn, de gevallen waarin en de wijze en voorwaarden waarop zij kunnen worden gevorderd, door den Gouverneur-Generaal geregeld, in overeenstemming met de bestaande gebruiken, instellingen en behoeften.

De verordeningen, die persoonlijke diensten betreffende, worden in elk gewest, om de vijf jaren, door den Gouverneur-Generaal herzien met het doel om daarin trapsgewijze de verminderingen te brengen, bestaanbaar met het algemeen belang.

In het verslag, bedoeld bij het 1ste lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van den staat, waarin zich de voorgeschreven regeling der hier bedoelde diensten bevindt.

58. De Gouverneur-Generaal zorgt, dat in Nederlandsch Indie geene belastingen geheven worden dan die bij algemeene verordeningen zijn bepaald.

59. De Gouverneur-Generaal zorgt, dat overal, waar de *landrente* geheven wordt, volgens den gemeentelijken of dorps-aanslag, daarmede voorloopig worde voortgegaan.

De grondslagen voor den aanslag in de landrente worden bij algemeene verordening vastgesteld.

In het verslag, bedoeld bij het eerste lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van de maatregelen naar aanleiding van dit artikel genomen.

60. De Gouverneur-Generaal zorgt dat aan nuttige bedrijven geene noodelooze belemmeringen in den weg gelegd worden of blijven.

---

(1) Dit artikel is, met uitzondering van de laatste alinea, aldus gewijzigd bij de wet van 21 Julij 1870, S. 136.

Behoudens verkregen regten worden op de markten (passars) geene belastingen geheven. (1)

61. De Gouverneur-Generaal vestigt zijne bijzondere aandacht op de bosschen van djatti-hout. Hij zorgt dat de regten van eigendom des Rijks op alle dusdanige bosschen, niet bij verkoop of op eenige andere wijze aan bijzondere personen afgestaan, worden gehandhaafd; en dat het in stand houden of uitbreiden dier bosschen en de houtkap in dezelven door doeltreffende maatregelen worden geregeld.

62. De Gouverneur-Generaal mag geene gronden verkoopen.

In dit verbod zijn niet begrepen kleine stukken gronds, bestemd tot uitbreiding van steden en dorpen en tot het oprigten van inrigtingen van nijverheid.

De Gouverneur-Generaal kan gronden uitgeven in huur, volgens regels bij algemeene verordening te stellen. Onder die gronden worden niet begrepen de zoodanige, door de inlanders ontgonnen of, als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde, tot de dorpen of dessa's behoorende.

Volgens regels, bij algemeene verordening te stellen, worden gronden afgestaan in erfpacht voor niet langer dan vijf en zeventig jaren.

De Gouverneur-Generaal zorgt, dat geenerlei afstand van grond inbreuk make op de regten der inlandsche bevolking.

Over gronden, door inlanders voor eigen gebruik ontgonnen, of als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde tot de dorpen behoorende, wordt door den Gouverneur-Generaal niet beschikt dan ten algemeenen nutte, op den voet van art. 77 en ten behoeve van de op hoog gezag ingevoerde cultures volgens de daarop betrekkelijke verordeningen, tegen behoorlijke schadeloosstelling.

Grond, door inlanders in erfelijk individueel gebruik bezeten, wordt, op aanvraag van den regtmatigen bezitter, aan dezen in eigendom afgestaan onder de noodige beperkingen, bij algemeene verordening te stellen en in den eigendomsbrief

---

(1) Dit artikel is bij de wet van 21 Julij 1870, S. 136, aldus gewijzigd.

uit te drukken, ten aanzien van de verpligtingen jegens den lande en de gemeente en van de bevoegdheid tot verkoop aan niet-inlanders.

Verhuur of in-gebruik-geving van grond door inlanders aan niet-inlanders geschiedt volgens regels, bij algemeene verordening te bepalen. (1)

63. Op de eilanden van den Oost-Indischen Archipel worden geene nieuwe gouvernements-vestigingen daargesteld zonder magtiging des Konings.

DERDE HOOFDSTUK.

Van het algemeen bestuur.

64. De verschillende takken van het algemeen burgerlijk bestuur worden, onder de bevelen en het oppertoezigt van den Gouverneur-Generaal, beheerd door directeuren, wier getal, werkkring en bevoegdheid worden bepaald door den Koning.

65. De hoofden der aldus ingestelde departementen van algemeen bestuur vereenigen zich tot een *Raad van Directeuren*, telkens wanneer de Gouverneur-Generaal hunne zamenwerking beveelt.

66. Er is eene Algemeene Rekenkamer, belast met het toezigt over het beheer der koloniale geldmiddelen en over de verantwoording der rekenpligtigen.

De zamenstelling der kamer en hare instructie worden door den Koning vastgesteld, in overeenstemming met de wet op de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de gewestelijke en plaatselijke besturen.

67. Zooveel de omstandigheden het toelaten, wordt de inlandsche bevolking gelaten onder de onmiddellijke leiding van hare eigene, van regeringswege aangestelde of erkende hoofden, onderworpen aan zoodanig hooger toezigt, als bij algemeene of bijzondere voorschriften door den Gouverneur-Generaal is of zal worden bepaald.

68. De indeeling van het grondgebied van Ne-

---

(1) Met de vijf laatste alinea's is dit artikel aangevuld bij de wet van 9 April 1870, S. 71.

derlandsch Indie in gewesten geschiedt door den Koning.

In de gewesten wordt, in naam van den Gouverneur-Generaal, het bestuur uitgeoefend door hoofd-ambtenaren, onder zoodanige ambtstitels als zijn of zullen worden bepaald.

De Gouverneur-Generaal stelt de instructien dier hoofd-ambtenaren vast en regelt hunne betrekking tot de verschillende collegien en ambtenaren, tot de militaire gezaghebbers en tot de bevelhebbers van 's Rijks schepen van oorlog.

Het burgerlijk gezag is, zoolang niet anders is bepaald, het hoogste.

69. De verdeeling der gewesten in regentschappen geschiedt door den Gouverneur-Generaal.

In elk regentschap wordt, onder zoodanigen ambtstitel als de inlandsche gebruiken medebrengen, een regent aangesteld, door den Gouverneur-Generaal uit de inlandsche bevolking gekozen.

De instructien der regenten en hunne betrekking tot de Europesche ambtenaren worden door den Gouverneur-Generaal vastgesteld

Bij het openvallen der betrekking van regent op het eiland Java wordt, behoudens de voorwaarden van bekwaamheid, ijver, eerlijkheid en trouw, zooveel doenlijk tot opvolger gekozen een der zonen of nabestaanden van den laatsten regent.

70. De regentschappen worden, waar hij dit noodig acht, door den Gouverneur-Generaal verdeeld in districten.

Elk district wordt bestuurd door een inlandsch hoofd, onder zoodanigen ambtstitel als de inlandsche gebruiken medebrengen.

De instructien der districtshoofden en hunne betrekking tot de Europesche ambtenaren worden door den Gouverneur-Generaal vastgesteld.

71. De inlandsche gemeenten verkiezen, behoudens de goedkeuring van het gewestelijk gezag, hare hoofden en bestuurders. De Gouverneur-Generaal handhaaft dat regt tegen alle inbreuken.

Aan die gemeenten wordt de regeling harer huishoudelijke belangen gelaten, met inachtneming der van den Gouverneur-Generaal of van het gewestelijk gezag uitgegane verordeningen.

Waar het bepaalde bij de alinea's 1 en 2 van

dit artikel niet overeenkomt met de instellingen des volks, of met verkregene regten, wordt de invoering daarvan achterwege gelaten.

72. De ambtenaren, met het hoogste gewestelijk gezag bekleed, zijn bevoegd tot het maken van reglementen en keuren van politie. Zij kunnen tegen de overtreding daarvan straffen bedreigen, overeenkomstig regels bij algemeene verordening te stellen.

73. Vreemde Oosterlingen, in Nederlandsch Indie gevestigd, worden zooveel doenlijk in afzonderlijke wijken vereenigd, onder de leiding van hunne eigene hoofden.

De Gouverneur-Generaal zorgt dat die hoofden van de vereischte voorschriften worden voorzien.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de justitie.

74. Overal waar de inlandsche bevolking niet is gelaten in het genot harer eigene regtspleging, wordt in Nederlandsch Indie regt gesproken in naam des Konings.

75. Voor zooveel de Europeanen betreft, berust de regtspraak in burgerlijke en handelszaken, alsmede in strafzaken, op algemeene verordeningen, zooveel mogelijk overeenkomende met de in Nederland bestaande wetten.

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, de daarvoor vatbare bepalingen dier verordeningen, des noodig gewijzigd, toepasselijk te verklaren op de inlandsche bevolking of een gedeelte daarvan.

Behoudens de gevallen waarin zoodanige verklaring heeft plaats gehad, of waarin inlanders zich vrijwillig hebben onderworpen aan het voor de Europeanen vastgestelde burgerlijke en handelsregt, worden door den inlandschen regter toegepast de godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken der inlanders, voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en regtvaardigheid.

Naar die wetten, instellingen en gebruiken wordt, onder gelijk voorbehoud, ook door den Europeschen

regter gevonnisd in zaken der aan zijne regtspraak onderworpen inlandsche hoofden en bij de kennisneming in hooger beroep van door den inlandschen regter, in burgerlijke en handelszaken, gedane uitspraken.

Op die wetten, instellingen en gebruiken wordt door den Europeschen regter, bij zijne regtspraak naar de voor Europeanen vastgestelde wetgeving, zooveel mogelijk acht gegeven, wanneer inlanders, buiten het geval waarin de bij het 2de lid bedoelde verklaring heeft plaats gehad, of het geval van vrijwillige onderwerping aan gezegde wetgeving in de bij wettelijke bepalingen aangewezene gevallen, als verweerders in burgerlijke of handelszaken voor hem te regt staan.

Bij de regtspraak over inlanders, in het 3de en 4de lid van dit artikel bedoeld, neemt de regter de algemeene beginselen van het burgerlijk en handelsregt voor Europeanen tot rigtsnoer, wanneer het de beslissing geldt van zaken, die bij de hiervoren bedoelde godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken niet geregeld zijn.

76. De militaire strafregtspleging berust op algemeene verordeningen, zooveel mogelijk overeenkomende met de in Nederland bestaande wetten.

77. Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemeenen nutte, op de wijze bij algemeene verordening bepaald, en tegen voorafgaande schadeloosstelling.

De verklaring dat het algemeen nut onteigening vordert geschiedt door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie.

De vereischten van overeenstemming met den Raad en van voorafgaande schadeloosstelling kunnen niet worden ingeroepen, wanneer oorlog, brand, watersnood, aardbeving, vulkanische uitbarsting of andere dringende omstandigheden eene onverwijlde in-bezit-neming vorderen.

Het regt van den onteigende op schadeloosstelling wordt daardoor niet verkort.

78. Alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvorderingen of andere burgerlijke regten, behooren bij uitsluiting tot de kennis van de regterlijke magt.

Evenwel blijven de tusschen inlanders of tusschen met deze gelijkgestelde personen van denzelfden landaard gerezen burgerlijke geschillen, welke volgens hunne godsdienstige wetten of oude herkomsten ter beslissing staan van hunne priesters of hoofden, daaraan onderworpen.

79. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door regters, bij algemeene verordeningen aangewezen.

80. Niemand kan tegen zijn wil worden afgetrokken van den regter, dien algemeene verordeningen hem toekennen.

81. Alle tusschenkomst van de Regering in zaken van justitie, niet bij dit reglement toegestaan, is verboden.

82. De zaken, welke uit haren aard of krachtens algemeene verordeningen ter beslissing staan van het administratief gezag, blijven daaraan onderworpen.

Geschillen over bevoegdheid tusschen de regterlijke en administrative magt worden door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, beslist volgens regels, bij algemeene verordening te stellen.

83. Geschillen over bevoegdheid tusschen de regtbanken en de inlandsche priesters en hoofden, als ook tusschen den burgerlijken en militairen regter, worden op den voet en de wijze, bij het vorig artikel bepaald, door den Gouverneur-Generaal beslist.

84. Het verlof van den Gouverneur-Generaal, of buiten Java en Madura van den hoogsten gewestelijken gezaghebber, is noodig tot het instellen van burgerlijke regtsvorderingen en van vervolgingen tot straf tegen inlandsche vorsten en hoofden, bij algemeene verordening aangeduid.

85. Buiten de gevallen bij de artt. 43, 45, 47 en 86 voorzien, mag niemand in hechtenis worden genomen dan op bevel van het daartoe, ingevolge de algemeene verordeningen op de strafvordering, bevoegd gezag en op den voet en de wijze daarbij omschreven.

86. Wanneer iemand, niet behoorende tot de inlandsche bevolking, in buitengewone omstandigheden, buiten het geval voorzien bij de artt. 45

en 47, door het politiek gezag is in hechtenis genomen, is hij, op wiens bevel zulks plaats heeft gehad, gehouden daarvan terstond kennis te geven aan den officier van justitie bij de Europesche regtbank, binnen wier regtsgebied de inhechtenisneming is geschied.

87. Het geheim der aan den post of andere instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last des regters, in de gevallen bij algemeene verordening omschreven.

88. Niemand mag tot straf vervolgd of daartoe veroordeeld worden dan op de wijze en in de gevallen bij algemeene verordening voorzien.

89. Geenerlei straf heeft den burgerlijken dood of het verlies van alle burgerlijke regten ten gevolge.

90. Op geen misdrijf of overtreding mag als straf gesteld worden de verbeurdverklaring der goederen, den schuldige toebehoorende.

91. Alle vonnissen vermelden de gronden waarop zij rusten, en in strafzaken, behalve het misdrijf of de overtreding, de stellige wetsbepalingen waarop zij zijn gegrond.

Algemeene verordeningen regelen, met betrekking tot den inlandschen regter, de noodige wijzigingen van het voorschrift, dat de vonnissen met redenen moeten omkleed zijn.

De teregtzittingen zijn openbaar, behoudens de uitzonderingen, bij algemeene verordening aangewezen.

De vonnissen worden in het openbaar uitgesproken, behoudens de uitzonderingen bij algemeene verordening aangewezen.

92. Het geval van verklaarden staat van oorlog of beleg uitgezonderd, kan nergens, waar in naam des Konings wordt regt gesproken, een doodvonnis ten uitvoer worden gelegd, zonder magtiging van den Gouverneur-Generaal, na gehoord advies van den hoogsten burgerlijken of militairen regter.

De beschikking, waarbij de ten-uitvoer-legging is geweigerd, wordt door den Gouverneur-Generaal ter kennis gebragt van den Minister van Kolonien.

De hoogste gezagvoerders in de bezittingen buiten Java en Madura zijn bevoegd, ingeval de dadelijke uitvoering van een doodvonnis gebiedend noodzakelijk is, deze te gelasten, na gehoord

advies van den regter, die het vonnis heeft gewezen.

Van hunne beschikking geven zij onverwijld kennis aan den Gouverneur-Generaal.

93. Het hoogste regterlijk collegie in Nederlandsch Indie is gevestigd te Batavia en draagt den naam van *Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie.*

94. De president van het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie wordt door den Koning benoemd en ontslagen.

Hij kan alleen met zijne toestemming door den Koning in eene andere ambtsbetrekking worden overgeplaatst.

De vice-presidenten en de leden van het Hooggeregtshof kunnen alleen met hunne toestemming door den Gouverneur-Generaal in andere ambtsbetrekkingen worden geplaatst. (1)

95. Behoudens de in het vorig artikel bedoelde overplaatsing en ontslag op eigen verzoek, kunnen de president, de vice-presidenten en de leden van het Hooggeregtshof van hun ambt niet worden ontslagen, dan wanneer zij wegens misdrijf tot gevangenisstraf veroordeeld, in staat van kennelijk onvermogen verklaard, wegens schulden gegijzeld, onder curatele gesteld zijn, of de waardigheid van hun ambt uit het oog verliezen, gelijk mede bij gebleken wangedrag, onzedelijkheid, merkelijke achteloosheid, ongeschiktheid door ouderdom, of aanhoudende ziels- of ligchaamsziekte.

Wanneer de Gouverneur-Generaal, den Raad van Nederlandsch Indie gehoord, oordeelt, dat het ontslag om eene der bij de vorige zinsnede vermelde redenen behoort plaats te hebben, zendt hij zijne daartoe strekkende voordragt met alle ter zake betrekkelijke stukken aan den Minister van Kolonien, vergezeld van eene schriftelijke verantwoording van den betrokken ambtenaar, wien tot dat einde de tegen hem bestaande bezwaren worden medegedeeld.

---

(1) In de derde alinea van dit artikel en in de eerste alinea van art. 95 zijn de woorden „de vice-president" bij de wet van 7 Mei 1878, S. 40, vervangen door „de vice-presidenten".

De Gouverneur-Generaal is bevoegd, om, in afwachting van 's Konings beschikking, den betrokken ambtenaar, onder toekenning van wachtgeld, in zijn ambt te schorsen en voorloopig in de waarneming daarvan te voorzien.

De betrokken ambtenaar wordt, des verkiezende, door toekenning van verloftractement en vrijen overtogt in de gelegenheid gesteld om zich in Nederland te gaan verantwoorden.

De Koning verleent of weigert het ontslag.

95*a*. Aanvraag van verlof buiten *Nederlandsch Indie* door den president, de vice-presidenten en de leden van het Hoog Geregtshof wordt, behoudens het bepaalde in de voorlaatste alinea van het voorgaand artikel, geacht tevens in te houden het verzoek om ontslag uit hun ambt.

Gedurende hun verloftijd en ook daarna, zoolang zij niet overeenkomstig de bepaling der volgende alinea van dit artikel in eenige betrekking zijn aangesteld, mogen zij niet uit 's lands dienst worden ontslagen, dan op eigen verzoek of om een der redenen, vermeld in de artikelen 95 en 97.

Van verlof in *Nederlandsch Indie* teruggekeerd, worden zij, met inachtneming van het tijdstip hunner terugkomst, en, bij gelijktijdigen terugkeer, met inachtneming van de dagteekening hunner oorspronkelijke benoeming in het Hoog Geregtshof, bij de eerste vacature in dat collegie weder in hun vorigen rang benoemd, wanneer zij niet reeds vóór het ontstaan der vacature met hunne toestemming in eene andere betrekking mogten zijn aangesteld.

Zij genieten inmiddels het gewone wachtgeld. (1)

96. Het verleenen van een bevel tot gevangenneming van een regterlijk ambtenaar brengt, behoudens het bepaalde bij art. 100, van regtswege schorsing in zijn ambt te weeg.

97. In het vonnis, waarbij een regterlijk ambtenaar tot eene lijf- of onteerende straf is veroordeeld, wordt tevens zijne afzetting uitgesproken.

98. Het Hooggeregtshof oordeelt in burgerlijke zaken in eersten aanleg:

1°. over alle regtsvorderingen waarin de Gou-

---

(1) Met dit artikel is de wet aangevuld bij de wet van 7 Mei 1878, S. 40.

verneur-Generaal als gedaagde wordt aangesproken;

2°. over alle regtsvorderingen, uitgezonderd die, welke de belastingen en pachten betreffen, tegen den lande.

Niettemin moeten alle zakelijke regtsvorderingen voor den gewonen regter gebragt worden.

99. De vice-president en de leden van den Raad van Nederlandsch Indie, en zoodanige andere ambtenaren als algemeene verordeningen aanduiden, staan te regt voor het Hooggeregtshof, wegens misdrijven en overtredingen gedurende den tijd hunner functien begaan.

100. Met uitzondering van het geval van voorloopige aanhouding bij ontdekking op heeterdaad, kan tegen de ambtenaren, in het vorig artikel bedoeld, geen bevel van gevangenneming worden ten uitvoer gelegd, en, in het geval van ambtsmisdrijf, geene vervolging plaats hebben dan nadat daartoe door den Gouverneur-Generaal, op den voet en de wijze bij algemeene verordening omschreven, magtiging is verleend.

101. De Gouverneur-Generaal en Luitenant-Gouverneur-Generaal staan wegens misdrijven of overtredingen in Nederland teregt; wegens ambtsmisdrijven voor den Hoogen Raad der Nederlanden; wegens andere misdrijven of overtredingen ter plaatse, waar de zetel der Regering in Nederland is gevestigd, voor den regter, die, naar de Nederlandsche wetgeving, bevoegd is over het onderwerp te oordeelen.

102. Het Hooggeregtshof heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening van regtsgedingen, alsmede op het nakomen der wetten en andere algemeene verordeningen bij alle regtbanken en geregten.

Het kan regterlijke handelingen, beschikkingen en vonnissen, wanneer die met de wetten en andere algemeene verordeningen strijdig zijn, vernietigen en buiten werking stellen, volgens de daaromtrent gestelde regels.

103. Algemeene verordeningen bepalen de gevallen waarin de arresten van het Hooggeregtshof in burgerlijke zaken onderworpen zijn aan hooger beroep bij den Hoogen Raad der Nederlanden,

en de wijze van regtspleging ten aanzien van dat beroep te volgen.

104. Vonnissen, door den regter in Nederland gewezen, en bevelen door hem uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke acten aldaar verleden, kunnen in Nederlandsch Indie worden ten uitvoer gelegd.

Zoo ook kunnen vonnissen en bevelen, door den regter in Nederlandsch Indie gewezen of uitgevaardigd, alsmede grossen van authentieke acten aldaar ten overstaan van Europesche openbare ambtenaren verleden, aan welke gelijke kracht als aan de vonnissen is toegekend, in Nederland ten uitvoer gelegd worden.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van de ingezetenen.

105. Met uitzondering van de personen van 's Rijkswege naar Nederlandsch Indie gezonden, mag niemand zich van elders aldaar vestigen zonder schriftelijke vergunning, op Java en Madura van den Gouverneur-Generaal, elders van den hoogsten gewestelijken gezaghebber.

De voorwaarden der toelating van Nederlanders en vreemdelingen worden bij algemeene verordening geregeld. (1)

Aan Nederlanders, welke de bovenbedoelde vergunning verkregen hebben, kan niet dan in het geval en op de wijze bij art. 45 vermeld het verblijf in Nederlandsch Indie worden ontzegd.

106. Ingezetenen van Nederlandsch Indie zijn, behalve de inboorlingen des lands, allen die, op den voet bij het vorig artikel bepaald, hun verblijf binnen Nederlandsch Indie gevestigd hebben.

107. Onder Nederlanders worden in dit reglement verstaan, die het zijn volgens de wetten van het Koningrijk.

108. Allen die zich op het grondgebied van Nederlandsch Indie bevinden hebben aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

De regelen, bij uitlevering van vreemdelingen

(1) Geregeld bij het besluit van 27 Oct. 1860, hierna opgenomen.

in acht te nemen, worden vastgesteld bij algemeene verordening. (1)

109. De bepalingen van dit reglement en van alle andere algemeene verordeningen, waarin sprake is van Europeanen en inlanders, zijn waar het tegendeel niet bepaald is, toepasselijk op de met hen gelijkgestelde personen.

Met Europeanen worden gelijkgesteld alle Christenen en alle personen, niet vallende in de termen der volgende zinsnede.

Met inlanders worden gelijkgesteld Arabieren, Mooren, Chinezen en allen die Mohammedanen of heidenen zijn.

De inlandsche Christenen blijven onderworpen aan het gezag der inlandsche hoofden, en met opzigt tot regten, lasten en verpligtingen, aan dezelfde algemeene gewestelijke en gemeentelijke verordeningen en instellingen, als de inlanders die het Christendom niet belijden.

De Gouverneur-Generaal, kan in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch Indie, uitzonderingen maken op de toepassing der in dit artikel gestelde regels.

110. Het toezigt der Regering op de drukpers wordt bij algemeene verordening geregeld, in overeenstemming met het beginsel, dat het door de drukpers openbaren van gedachten of gevoelens en het toelaten van elders dan in Nederland gedrukte stukken geene andere belemmering mogen ondervinden dan tot verzekering der openbare orde gevorderd wordt.

In Nederland gedrukte stukken worden onbelemmerd toegelaten, behoudens ieders verantwoordelijkheid, volgens regels bij algemeene verordening te stellen.

111. Vereenigingen en vergaderingen van staatkundigen aard, of waardoor de openbare orde wordt bedreigd, zijn in Nederlandsch Indie verboden. Tegen de overtreding van dit verbod worden zoodanige maatregelen genomen als de omstandigheden vorderen.

112. Ieder ingezeten heeft het regt om ver-

---

(1) De tweede alinea is aan dit artikel toegevoegd bij de wet van 4 December 1881, S. 182.

zoeken aan de bevoegde magt, zoowel in Nederland als in Nederlandsch Indie, schriftelijk in te dienen, mits die persoonlijk en niet uit naam van meer worden onderteekend, welk laatste alleen kan geschieden door of van wege ligchamen, wettelijk zamengesteld of als zoodanig erkend, en in dat geval niet anders dan over onderwerpen tot hunne bepaalde werkzaamheden behoorende.

113. De ingezetenen zijn verpligt om op den voet, reeds bepaald of nader te bepalen, deel te nemen aan schutterijen of andere gewapende vereenigingen, welke door den Gouverneur-Generaal noodig worden geoordeeld tot bewaring van rust en orde. Algemeene verordeningen bepalen welke ingezetenen, bij de schutterijen ingelijfd, kunnen geroepen worden om mede te werken tot de handhaving van het Nederlandsch gezag in Indie.

114. In Nederlandsch Indie worden geene Europesche titels van adeldom erkend, dan die door den Koning zijn verleend.

Vreemde ordesteekenen, titels, rangen of waardigheden mogen door de ingezetenen van Nederlandsch Indie niet worden aangenomen zonder het bijzonder verlof des Konings.

115. Uiterlijk op den 1sten Januarij 1860 is de slavernij in geheel Nederlandsch Indie afgeschaft.

De maatregelen tot voorbereiding en geleidelijke trapsgewijze uitvoering van die afschaffing, zoo mede de vergoedingen, welke daarvan het gevolg kunnen zijn, worden bij algemeene verordening vastgesteld.

In het verslag, bedoeld bij het 1ste lid van art. 60 der Grondwet, wordt jaarlijks opgave gedaan van het verrigte naar aanleiding van dit artikel.

116. De slavenhandel, de invoer en de openbare verkoop van slaven zijn verboden.

De als slaven van elders aangevoerde personen zijn vrij, zoodra zij zich op het grondgebied van Nederlandsch Indie bevinden.

117. De regten en verpligtingen der meesters ten aanzien der in Nederlandsch Indie aanwezige slaven worden bij algemeene verordeningen geregeld.

118. Op Java en Madura blijft het nemen van pandelingen tot zekerheid van schuld verboden.

Dit verbod wordt door den Gouverneur-Generaal toegepast op die gedeelten van de bezittingen buiten Java en Madura, waar de maatschappelijke toestand het gedoogt.

De algemeene verordeningen, het pandelingschap regelende, waar het nog niet kan worden afgeschaft, hebben de strekking om die afschaffing te bevorderen.

Het pandelingschap gaat niet over op de kinderen des schuldenaars.

Het vervoeren van pandelingen over zee is verboden.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de godsdienst.

119. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der algemeene verordeningen op het strafregt.

120. Alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten, voor zoover die geene stoornis aan de openbare orde toebrengt.

Tot openbare godsdienstoefening buiten gebouwen en besloten plaatsen wordt het verlof des Bestuurs vereischt.

121. De Gouverneur-Generaal zorgt dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen.

122. In de bestaande inrigting en het bestuur der Christelijke kerkgenootschappen wordt geene verandering gebragt dan met wederzijdsch goedvinden van den Koning en het bestuur van het betrokken kerkgenootschap.

123. De Christen-leeraars, priesters en zendelingen moeten voorzien zijn van eene door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bijzondere toelating, om hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte van Nederlandsch Indie te mogen verrigten.

Wanneer die toelating schadelijk wordt bevonden, of de voorwaarden daarvan niet worden nageleefd,

kan zij door den Gouverneur-Generaal worden ingetrokken.

124. De priesters der inlanders, die het Christendom niet belijden, zijn geplaatst onder het oppertoezigt der vorsten, regenten en hoofden voor zooveel betreft de godsdienst, die elk hunner belijdt.

Deze zorgen, dat door de priesters niets worde ondernomen strijdig met dit reglement, en met de door of uit naam van den Gouverneur-Generaal uitgevaardigde verordeningen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van het onderwijs.

125. Het openbaar onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg van den Gouverneur-Generaal.

De inrigting daarvan wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, bij algemeene verordening geregeld.

Het verslag, bedoeld bij het 1ste lid van art. 60 der Grondwet, doet den staat van het openbaar onderwijs, ook dien van de scholen voor de inlandsche bevolking bestemd, jaarlijks kennen.

126. Het geven van onderwijs aan Europeanen of daarmede gelijk gestelde personen is vrij, behoudens het toezigt der overheid, en het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid der onderwijzers.

127. Overeenkomstig regels, bij algemeene verordening te stellen wordt voldoend openbaar lager onderwijs gegeven, overal waar de behoefte der Europesche bevolking dit vordert en de omstandigheden het toelaten.

128. De Gouverneur-Generaal zorgt voor het oprigten van scholen ten dienste der inlandsche bevolking.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van den handel en de scheepvaart.

129. De tariven van in-, uit- en doorvoer worden vastgesteld door de wet.

Alleen in dringende omstandigheden is de Gou-

verneur-Generaal bevoegd die tariven tijdelijk te wijzigen, onder nadere bekrachtiging door de wet.

Van zoodanige wijziging wordt aan de beide Kamers der Staten-Generaal onverwijld kennis gegeven.

130. De havens van Nederlandsch Indie, geopend voor den algemeenen handel, zijn toegankelijk voor de schepen van alle volken, met welke het Koningrijk der Nederlanden in vriendschap is, behoudens de naleving der algemeene en plaatselijke verordeningen.

In andere havens worden alleen toegelaten inlandsche vaartuigen en die tot de kustvaart geregtigd zijn.

Overgangsbepalingen.

131. Het tegenwoordig reglement wordt in Nederlandsch Indie afgekondigd op de wijze bij art. 31 vastgesteld.

De tijd waarop het aldaar in werking treedt wordt door den Koning bepaald. (1)

132. Alle op het bij het vorig artikel bedoelde tijdstip verbindende wettelijke verordeningen, reglementen en besluiten worden gehandhaafd tot dat zij door andere zijn vervangen.

Bepalingen, voorkomende in de verordeningen vermeld in de eerste zinsnede van art. 82, die in strijd zijn met het voorschrift der eerste zinsnede van art. 78, behouden slechts kracht gedurende twee jaren na het in werking treden van dit reglement.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 2den September 1854.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(*get.*) C. F. PAHUD.

(*Uitgeg.* 14 *Sept.* 1854).

---

(1) Bij besluit van 15 October 1854, S. 136, bepaald op 1 Mei 1855.

Besluit *van* 27 *October* 1860, houdende vaststelling van eene nieuwe regeling omtrent de voorwaarden der toelating in Nederlandsch Indie van Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen.

Wij WILLEM III, enz.

Op voordragt van Onzen Minister van Staat, Minister van Koloniën, van 18 September 1860, litt. H., nº. 18;

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is te herzien de bestaande bepalingen omtrent de toelating in Nederlandsch Indie van Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen;

Gelet op art. 105, tweede lid, van het reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie, vastgesteld bij de wet van den 2 September 1854 (*Staatsblad* nº. 129);

Den Raad van State gehoord (advies van den 19 October 1860, nº. 3);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, van 25 October 1860, lit. H, nº. 27;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen, geene ingezetenen van Nederlandsch Indie zijnde, worden bij hunne aankomst aldaar aanvankelijk toegelaten in de voor den algemeenen handel geopende havens, op den voet in de vijf volgende artikelen bepaald.

2. De aanvankelijke toelating geschiedt door of van wege het hoofd van het plaatselijk bestuur, op een regelmatig paspoort, afgegeven of geviseerd door of van wege den Minister van Koloniën of door een Nederlandschen diplomatieken of consulairen agent.

3. Ook het bezit van andere geleibrieven kan de toelating wettigen, mits er uit blijke wie de houder is en van waar en met welk doel hij in Nederlandsch Indie komt.

4. Zelfs kunnen de nieuw aangekomenen worden toegelaten op eenvoudige aanmelding van hunne personen, met opgave wie zij zijn en van waar en met welk doel zij in Nederlandsch Indie komen.

In dit geval kan gevorderd worden een bewijs van bekendheid, door twee ter goeder naam staande ingezetenen van Nederlandsch Indie geteekend.

5. Tot bewijs der aanvankelijke toelating wordt aan den nieuw aangekomene, zoo hij het verlangt, eene toelatingskaart uitgereikt.

6. De toelatingskaarten en de daarmede gelijkstaande mondelinge toelating zijn geldig voor den tijd van zes maanden

7. Tot langer verblijf wordt, behoudens het bepaalde bij art. 13, vereischt eene schriftelijke vergunning tot inwoning, te verleenen op Java en Madura door den Gouverneur-Generaal, elders door den hoogsten gewestelijken gezaghebber.

8. Tot bekoming eener vergunning tot inwoning wordt van den belanghebbende gevorderd:

1°. Dat hij voldoe of voldaan hebbe aan de vereischten bij een der artt. 2, 3 of 4 gesteld;

2°. *a.* Dat hij ten genoegen van den hoogsten gewestelijken gezaghebber hebbe doen blijken genoegzame middelen van bestaan te bezitten of door werkzaamheid te verkrijgen,

dan wel

b. dat hij overlegge een borgtogt van twee ter goeder naam staande ingezetenen van Nederlandsch Indie, voor de kosten, die zijn verblijf in Nederlandsch Indie of zijn terugzending wegens onvermogen, te eeniger tijd binnen de drie jaren na zijne aankomst, aan het gouvernement mogt veroorzaken, of, zoo hij een Nederlander is, een bewijs van den Minister van Koloniën dat in Nederland een borgtogt van gelijke strekking is gesteld. Is de belanghebbende een Nederlander dan wordt bovendien gevorderd dat hij aantoone voldaan te hebben aan zijne verpligtingen omtrent de nationale militie of daarvoor borgtogt te hebben gesteld.

9. Op eenvoudige aanmelding van hunne personen worden tot inwoning toegelaten:

a. Personen van 's Rijks wege naar Nederlandsch Indie gezonden;

b. Personen die, na eervol ontslag uit 's lands dienst in Nederlandsch Indie, aldaar wenschen gevestigd te blijven; ontslagen militairen beneden

den rang van officier zijn gehouden te voldoen aan de vereischten bij het voorgaand artikel gesteld;

c. Vrouwen die haar echtgenooten vergezellen;

d. Vrouwen die hare ouders, zonen of broeders vergezellen;

e. Minderjarigen die hunne ouders of voogden vergezellen of wier ouders of voogden in Nederlandsch Indie verblijf houden;

f. Personen in Nederlandsch Indie geboren uit ouders aldaar gevestigd, mits zij niet langer dan zeven jaren van daar afwezig zijn geweest, of bij langere afwezigheid vóór het voleindigen van hun 24ste jaar aldaar terugkeeren. Zoo zij in Nederland gevestigd zijn geweest, en niet tot de onder lett. *e* vermelde personen behooren, wordt gevorderd dat zij aantoonen voldaan te hebben aan hunne verpligtingen omtrent de nationale militie;

g. Personen door of van wege den Koning erkend als consul-generaal, consul, vice-consul of consulair agent in Nederlandsch Indie van eene vreemde mogendheid, alsmede hunne gezinnen.

De onder litt. *a*, *c* en *e* vermelde personen, alsmede die onder lett. *b* vermeld, met uitzondering van ontslagen militairen beneden den rang van officier, behoeven zelfs geene schriftelijke vergunning van den Gouverneur-Generaal of den hoogsten gewestelijken gezaghebber.

Voor consuls-generaal, consuls, vice-consuls en consulaire agenten geldt als zoodanig de mede-onderteekening van hun exequatur of de goedkeuring door den Gouverneur-Generaal.

10. De vergunningen tot inwoning aan Nederlanders verleend, geven, behoudens de bijzondere bepalingen ten aanzien der residentiën Djokjokarta, Soerakarta en Madura, de bevoegdheid om zich te vestigen overal waar een Gouverneur, resident of adsistent-resident gevestigd is.

Tot vestiging elders wordt eene nadere vergunning van den hoogsten gewestelijken gezaghebber vereischt, tenzij de Gouverneur-Generaal zelf die vergunning verleene.

11. De vergunningen tot inwoning aan vreem-

delingen verleend, geven de bevoegdheid om zich in alle voor den algemeenen handel geopende havens te vestigen.

Tot vestiging elders wordt eene nadere vergunning van den Gouverneur-Generaal vereischt.

Die nadere vergunning kan, in het belang der openbare rust en orde, ten allen tijde, door hem worden ingetrokken. Van het verleenen en van het intrekken derzelve doet hij jaarlijks verslag aan den Minister van Koloniën.

12. Behoudens het bepaalde in het derde lid van het voorgaand artikel en behoudens het geval van aanvrage om uitlevering van een vreemdeling, ter zake van desertie of ander misdrijf, kunnen vergunningen tot inwoning alleen worden ingetrokken in de gevallen en op de wijze vermeld bij de artt. 45 en 46 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie.

13. Personen in Nederlandsch Indie aankomende met het doel om er te reizen, kunnen daartoe vergunning bekomen op Java en Madura van den Gouverneur-Generaal, elders van den hoogsten gewestelijken gezaghebber, mits zij voldoen of voldaan hebben aan de vereischten bij een der artt. 2, 3 of 4 gesteld.

Die vergunningen zijn geldig voor den tijd van zes maanden, maar kunnen verlengd worden.

Zij kunnen in het belang der openbare rust en orde, ten allen tijde, door den Gouverneur-Generaal worden ingetrokken.

De hoofden van plaatselijk bestuur in de voor den grooten handel geopende havens zijn bevoegd aan nieuw aangekomenen voorloopige vergunningen tot reizen, uit te reiken. Deze zijn geldig voor den tijd van hoogstens éene maand.

14. Wanneer de in art. 1 bedoelde personen de aanvankelijke toelating of de vergunning tot inwoning of tot reizen niet kunnen bekomen, of wanneer de verlenging wordt geweigerd, zijn zij gehouden Nederlandsch Indie te verlaten.

15. Het zegelregt van de vergunningen tot inwoning en tot reizen bedraagt één gulden.

De toelatingskaarten, de nadere vergunningen vermeld in de artt. 10 en 11 en de voorloopige vergunningen tot reizen worden kosteloos uitgereikt.

16. Bij het in werking treden dezer verordening vervallen alle vroegere, hierbij niet gehandhaafde, bepalingen omtrent de toelating in Nederlandsch Indie van Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijkgestelde personen.

Zij die, krachtens die vroegere verordeningen, zijn toegelaten, behouden niettemin de daaruit voortvloeijende bevoegdheid.

De toelating van Nederlanders of vreemdelingen in die gedeelten van Nederlandsch Indie, waar het regt van zelfbestuur aan de inlandsche vorsten en volken is gelaten, wordt, waar zij, volgens de thans voor die gedeelten geldende regels, was vrijgelaten, door de tegenwoordige verordening niet beperkt.

17. De Gouverneur-Generaal regelt wat tot uitvoering dezer verordening vereischt wordt, en bepaalt het tijdstip waarop zij in werking treedt.

Onze Minister van Staat, Minister van Koloniën, is belast met de uitvoering van dit Ons besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, 27 October 1860.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Staat, Minister van Koloniën,

(*get.*) ROCHUSSEN.

BESLUIT *van den* 10*den September* 1864, S. 93, houdende vaststelling der verordening op het benoemen van ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, (zooals dat besluit bij de besluiten van 23 Junij 1871, S. 72 en 12 Mei 1878, S. 73, is gewijzigd).

WIJ WILLEM III, ENZ.

Overwegende dat, ingevolge art. 49 van het Reglement op het beleid der Regering van *Nederlandsch Indie*, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* nº. 129), bij algemeene verordening nieuwe regels moeten worden gesteld, overeenkomstig welke, behoudens de uitzonderingen bij het Regerings-reglement bepaald, de ambtenaren door den Gouverneur-Generaal worden benoemd;

Gezien art. 6 der wet van 10 Junij 1864 (*Staatsblad* n°. 71);

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 20sten Junij 1864, L^{a}. A^{pc}., n°. 30;

Den Raad van State gehoord (advies van den 26sten Julij 1864, n°. 11);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Kolonien, van den 9den September 1864, n°. 33;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Tot ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie zijn benoembaar:

a. Nederlanders;

b. inboorlingen van de eilanden van den Indischen Archipel, voor zoo ver deze tot Nederlandsch Indie behooren;

c. die in Nederlandsch Indie geboren zijn uit aldaar gevestigde ouders, voor zoo ver zij niet behooren tot de met de inlandsche gelijkgestelde bevolking (vreemde Oosterlingen).

2. Aan hen, die niet vallen in de termen van art. 1, kunnen alleen die ambten of bedieningen worden opgedragen, welke door Ons bij naderen algemeenen maatregel van bestuur zullen worden aangewezen. (1)

3. Tot regterlijke ambtenaren zijn, onverminderd de overige daaromtrent in het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in *Nederlandsch Indie* opgenomen bepalingen, alleen benoembaar de doctoren in de regtswetenschap, die:

a. voldoend examen hebben afgelegd overeenkomstig artikel 92, 2de lid, der wet op het hooger onderwijs;

b. voldoend examen hebben afgelegd in de vakken, genoemd in artikel 4 van dit besluit;

c. gedurende minstens vier jaren de regtsgeleerde praktijk in *Nederlandsch Indie* hebben uitgeoefend.

De voorwaarden in dit artikel genoemd worden niet gevorderd in residenten of andere administratieve ambtenaren, aan wie volgens algemeene

(1) Aangewezen bij de besluiten van 22 December 1866, S. 180 en 18 October 1879, S. 162.

verordeningen regtsmagt is opgedragen, noch in de leden der regtbanken en geregten buiten *Java* en *Madura;* een en ander totdat die voorwaarden door Ons zullen worden toepasselijk verklaard ten aanzien van alle of van sommige der hier vermelde betrekkingen. (1)

4. Tot de ambten, vermeld in den staat bij dit besluit gevoegd, en welken Wij Ons voorbehouden naarmate der behoefte aan te vullen, zijn, behoudens nadere vereischten in bijzondere wetten of verordeningen te stellen, alleen benoembaar:

a. de doctoren in de regtswetenschap, die voldoend examen hebben afgelegd overeenkomstig artikel 92, 2de lid, der wet op het hooger onderwijs;

b. zij, die door het afleggen van een examen (2) blijken hebben gegeven van voldoende bekwaamheid in:

1°. de geschiedenis van *Nederlandsch Indie;*

2°. de land- en volkenkunde van *Nederlandsch Indie;*

3°. de godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken van *Nederlandsch Indie;*

4°. de kennis der staatsinstellingen van *Nederlandsch Indie;*

5°. de Maleische of de Javaansche taal, ter keuze van den belanghebbende, aan wien de bevoegdheid wordt gelaten om in beide talen examen af te leggen en in iedere andere in *Nederlandsch Indie* inheemsche taal, wanneer daarin aan eenige Rijks-, gemeente- of bijzondere instelling in het land, waar het examen wordt afgenomen, onderwijs wordt gegeven, of waarin, ter beoordeeling van Onzen Minister van Kolonien, dan wel van Onzen Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indie,* onder voldoende waarborgen examen kan worden afgenomen.

Van het voldoend afgelegd examen wordt den geëxamineerde een getuigschrift uitgereikt, waarin de in elk vak behaalde punten worden vermeld en dat geldt als bewijs van benoembaarheid.

Kennis van het landmeten en waterpassen, ge-

---

(1) Dit artikel is aldus nader vastgesteld bij besluit van 12 Mei 1878, S. 73.

(2) Zie de laatste aanteekening op art. 8.

bleken uit het bezit van een in *Nederland* of *Nederlandsch Indie*, krachtens de bestaande of nader vast te stellen verordeningen, verkregen diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter, strekt den candidaat tot aanbeveling voor plaatsing bij het binnenlandsch bestuur. Van het bezit van zoodanig diploma wordt op het getuigschrift, in de vorige zinsnede bedoeld, aanteekening gehouden.

Voldoend afgelegd examen in de Javaansche taal strekt den candidaat tot aanbeveling voor plaatsing bij het binnenlandsch bestuur op *Java*. (1)

5. Om toegelaten te worden tot het examen, bedoeld in art. 4, sub *b*, behooren belanghebbenden in het bezit te zijn van een der volgende vereischten:

a. een doctoralen graad aan eene Nederlandsche universiteit verkregen;

b. het bewijs van met goed gevolg het candidaats-examen aan eene Nederlandsche universiteit te hebben afgelegd;

c. het bewijs dat het examen als adelborst der 1ste klasse of het examen als officier der landmagt, na volbragte opleiding aan het Koninklijk Instituut voor de Marine of aan de Koninklijke Militaire Akademie, of wel het examen van officier van gezondheid of bij de pharmaceutische dienst met voldoenden uitslag is afgelegd; wordende de hier bedoelde belanghebbenden echter niet tot het examen toegelaten dan na overlegging der bewijzen, dat zij hebben voldaan aan de bestaande of nader vast te stellen bepalingen betreffende hun verpligten diensttijd;

d. het getuigschrift van goed volbragt eindexamen van een gymnasium met zesjarigen cursus;

e. het getuigschrift of diploma van goed volbragt eindexamen eener hoogere burgerschool, landbouw- of polytechnische school, verkregen volgens artikel 55 der wet van 2 Mei 1863 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 50), tot regeling van het middelbaar onderwijs, of een daarmede overeenstemmend getuigschrift in *Nederlandsch Indie* verkregen. (1)

---

(1) Artt. 4 en 5 zijn aldus nader vastgesteld bij besluit van 12 Mei 1878, S. 73.

6. Tot ambtenaren, niet vallende onder de bepalingen der artikelen 3 en 4, zijn, voor zoo ver hunne bezoldiging niet meer dan *f* 150 's maands zoude bedragen, en voor zoo ver te hunnen aanzien niet, krachtens art. 7, andere voorwaarden van benoembaarheid zijn gesteld, alleen benoembaar zij die voldoend examen hebben afgelegd in:

het rekenen;

de beginselen der Nederduitsche taal;

en die bewijzen eene goede duidelijke hand te schrijven.

Dit examen wordt alleen in Nederlandsch Indie afgenomen.

Onze Gouverneur-Generaal stelt de daarvoor vereischte regelen vast.

Hij is bevoegd vrijstelling van dat examen te verleenen aan zoodanige categorien van personen, wier wetenschappelijke opleiding waarborg oplevert van het bezit der kundigheden, voor dat examen vereischt.

Bij gelijke aanspraken in 's lands dienst verkregen, wordt, bij beoordeeling tot hoogere betrekkingen, de voorkeur gegeven aan de ambtenaren, die het examen in artikel 4 bedoeld hebben afgelegd boven hen, die slechts aan het examen in dit artikel bedoeld voldeden. (1)

7. De bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot bepaalde ambten of bedieningen worden door Ons vastgesteld, en het examen, indien dit als bijzondere voorwaarde wordt voorgeschreven, zoodanig geregeld, dat het in Nederland en in Nederlandsch Indie volgens hetzelfde programma worde afgenomen. (2)

8. Het examen, bedoeld in artikel 4 wordt afgenomen zoowel in Nederland als in Nederlandsch Indie door eene commissie van minstens zeven leden. (3)

Telken jare worden de leden der commissie voor Nederland door Onzen Minister van Kolonien,

---

(1) De vier laatste alinea's zijn aan dit artikel toegevoegd bij besluit van 23 Junij 1871, S. 72.

(2) Zie het besluit van 13 Februarij 1878, S. 9, hierna opgenomen.

(3) Deze alinea is aldus gewijzigd bij besluit van 23 Junij 1871, S. 72.

en die der commissie voor Nederlandsch Indie door den Gouverneur-Generaal benoemd.

De commissien houden hare gewone vergadering eenmaal 's jaars, die voor Nederland den derden Maandag in de maand Junij, die voor Nederlandsch Indie op het tijdstip door den Gouverneur-Generaal te bepalen.

De commissien worden in Nederland door Onzen Minister van Kolonien, in Nederlandsch Indie door den Gouverneur-Generaal buitengewoon bijeengeroepen, wanneer dit door bijzondere omstandigheden vereischt wordt.

De leden genieten reis- en verblijfkosten benevens vacatiegelden.

Het reglement van orde voor de beide commissien wordt door Onzen Minister van Kolonien vastgesteld. (1)

Het examen wordt in het openbaar gehouden.

De commissien brengen een omstandig verslag van het door haar afgenomen examen uit aan Onzen Minister van Kolonien ten aanzien van het in Nederland, aan den Gouverneur-Generaal ten aanzien van het in Nederlandsch Indie gehouden examen.

Het verslag vermeldt den uitslag van het onderzoek in elk der vakken, waarin examen is afgelegd, met opzigt tot ieder der geëxamineerden, en het eindoordeel der commissie over de betrekkelijke bekwaamheid van ieder hunner.

9. De vergadering der commissie tot het afnemen der examina wordt twee maanden te voren aangekondigd door eene twee malen te plaatsen kennisgeving in de *Staatscourant* voor zooveel de commissie in Nederland, en in de *Javasche courant* voor zooveel de commissie in Nederlandsch Indie betreft.

10. Jaarlijks wordt door Onzen Minister van Kolonien, na overleg met den Gouverneur-Generaal, het getal bepaald dergenen, die, na in *Nederland* af te leggen voldoend examen, ter beschikking van den Gouverneur-Generaal zullen worden gesteld.

---

(1) Dit reglement en het daarbij behoorend programma is laatstelijk vastgesteld bij resolutie van 17 Maart 1879, hierna opgenomen.

De voordeelen en de verpligtingen, aan de beschikbaarstelling verbonden, worden door Ons bepaald.

Voor die beschikbaarstelling komen alléén in aanmerking zij, die voldoend examen hebben afgelegd overeenkomstig artikel 3 *b* of artikel 4 *b* van dit besluit. (1)

11. Het in artikel 10 bedoeld getal kan, op nadere aanvrage van den Gouverneur-Generaal, en wanneer de belangen der dienst dit raadzaam doen voorkomen, worden vermeerderd.

De Gouverneur-Generaal is bovendien bevoegd, wanneer de belangen der dienst het vorderen en het getal der ter beschikking gestelden niet voldoende is, tot ambtenaren te benoemen de zoodanigen, die met voldoenden uitslag hebben afgelegd, hetzij het examen *bedoeld sub a der artikelen* 3 *en* 4, *hetzij het examen aldaar vermeld sub b;* en in dat laatste geval ook zonder dat zij te zijner beschikking zijn gesteld. (2)

12. Bijdragen van Staatswege tèr opleiding van ambtenaren voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie worden alleen toegestaan aan hen die bij een vergelijkend examen de meeste bewijzen van bekwaamheid hebben gegeven.

Het programma van dat examen en de overige voorwaarden, aan de bijdragen van Staatswege verbonden, worden door Onzen Minister van Kolonien vastgesteld.

13. De voorwaarden van benoembaarheid, in dit besluit omschreven, gelden niet ten aanzien van militairen, die tevens met de uitoefening van het burgerlijk gezag worden belast, noch ten aanzien van de hoofden der inlandsche of daarmede gelijkgestelde bevolking.

14. De kweekelingen voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, die bij het in werking treden van dit besluit hunne aan de voormalige Koninklijke Akademie te Delft aangevangen studien nog niet hadden voleindigd, uitgenomen zij die het overgangsexamen van het eerste tot het tweede

---

(1) De laatste alinea is aan dit artikel toegevoegd bij besluit van 12 Mei 1878, S. 73.

(2) De tweede alinea van dit artikel is aldus gewijzigd bij het bovengenoemd besluit.

studiejaar niet met voldoenden uitslag hebben afgelegd, worden, na afgelegd voldoend examen in de vakken sub litt. *k—m* van artikel 4, (1) door Onzen Minister van Kolonien gesteld ter beschikking van den Gouverneur-Generaal.

De adspiranten, die onder bijzondere voorwaarden voor eenig bepaald dienstvak in Nederlandsch Indie werden opgeleid aan de Koninklijke Akademie te Delft, op het oogenblik van de opheffing dier instelling, of die thans nog elders op zoodanigen voet worden opgeleid, worden, na volbragte studien en voldoend afgelegd examen, door Onzen Minister van Kolonien gesteld ter beschikking van den Gouverneur-Generaal, ten einde als ambtenaren geplaatst te worden bij die takken van bestuur, waarvoor zij zich meer bijzonder hebben voorbereid.

15. Zij, die bij het in werking treden van dit besluit het radikaal bezitten van Oost-Indisch ambtenaar, en voorts alle thans bij het burgerlijk bestuur in Oost-Indie in dienst zijnde ambtenaren, die eene bezoldiging van *f* 150 's maand en meer genieten, worden geacht het examen, bij art. 4 van dit besluit bedoeld, met voldoenden uitslag te hebben afgelegd.

16. Dit besluit treedt in werking na afkondiging in Nederland door plaatsing in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant*, in Nederlandsch Indie door plaatsing in het *Staatsblad* van *Nederlandsch Indie.*

Op die tijdstippen vervallen alle vroegere verordeningen op het benoemen van ambtenaren voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 10den September 1864.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(*get.*) I. D. Fransen van de Putte.

(*Uitgeg.* 12 *Sept.* 1864.)

---

(1) Dit artikel is het oorspronkelijk art. 4.

Staat van ambten in Nederlandsch Indie, bedoeld bij art. 4 der verordening op het benoemen van ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 10den September 1864, n°. 47;

algemeen secretaris,
gouvernements-secretaris,
referendaris,
hoofdcommies bij de verschillende takken van bestuur,
inspecteur van financien en cultures,
resident en gouverneur,
assistent-resident,
secretaris bij de gewestelijke besturen,
kontroleurs bij de landelijke inkomsten en cultures op Java en Madura en bij het binnenlandsch bestuur in de buitenbezittingen.

Behoort bij Koninklijk besluit van den 10den September 1864, n°. 47.

Mij bekend,
De Minister van Kolonien,
(*get.*) I. D. Fransen van de Putte.

Besluit *van den* 13*den Februarij* 1878, S. 9, bepalende de vereischten voor de benoeming van eenige ambtenaren bij de burgerlijke dienst in *Nederlandsch Indie*, bestemd voor de beoefening der Indische talen.

Wij WILLEM III, enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 8sten December 1877, litt. A[1], n°. 19;

Den Raad van State gehoord (advies van den 29sten Januarij 1878, n°. 15);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, van den 9den Februarij 1878, litt. A[1], n°. 28;

Overwegende, dat het wenschelijk is om aan de burgerlijke dienst in *Nederlandsch Indie*, naar gelang der behoefte, eenige wetenschappelijk gevormde taalkundigen te verbinden;

Gezien de artikelen 7 en 10 van Ons besluit

van 10 September 1864, n°. 47 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 93, *Indisch Staatsblad* n°. 104);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Tot ambtenaar voor de beoefening der Indische talen zijn benoembaar:

a. doctoren in de taal- en letterkunde van den Oost-Indischen archipel; en bij ontstentenis van deze:

b. zij, die voor eene door Onzen Minister van Kolonien of door Onzen Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indie* te benoemen commissie een voldoend examen hebben afgelegd, overeenkomstig het bij dit besluit gevoegd programma.

2. De ambtenaren voor de beoefening der Indische talen zijn, overeenkomstig de bevelen van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indie*, ondergeschikt aan den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid, die hunne werkzaamheden regelt en hunne onderlinge ambtsverhouding, alsmede die ten opzigte der overige onder zijn departement ressorterende ambtenaren, bepaalt.

3. Zij genieten:

1°. in *Indie:*

een maandelijksch inkomen van *f* 300 (*drie honderd gulden*), hetwelk bij getrouwe pligtsbetrachting jaarlijks met *f* 50 (*vijftig gulden*) 's maands wordt vermeerderd, totdat het inkomen tot *f* 1000 (*duizend gulden*) 's maands geklommen is;

2°. wanneer zij voor de Nederlandsch Indische dienst van uit *Nederland* uitgezonden worden:

a. eene voorloopige bezoldiging van *f* 100 (*honderd gulden*) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar *Batavia*, waarop vóór het vertrek uit *Nederland* een voorschot van twee maanden wordt uitgekeerd;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van *f* 2500 (*twee duizend vijf honderd gulden*);

c. overtogt naar *Batavia* als gouvernements-passagier der eerste klasse.

4. Zij, die voor eene benoeming tot ambtenaar voor de beoefening der Indische talen ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, moeten zich schriftelijk verbinden tot de onverwijlde teruggave aan 's lands kas van alle gelden, welke

aan hen en te hunnen behoeve zullen zijn gedaan, wanneer zij binnen den tijd van vijf jaren na aankomst in *Indie*, anders dan ten gevolge van wel bewezen ziels- of ligchaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, uit de dienst van het Gouvernement worden ontslagen.

5. De bepalingen van dit besluit treden in werking met de afkondiging: in *Nederland* door plaatsing in het *Staatsblad* en in *Nederlandsch Indie* door opname in het *Staatsblad* van *Nederlandsch Indie.*

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan tot kennisneming afschrift wordt gezonden aan den Raad van State, aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Algemeene Rekenkamer.

'sGravenhage, den 13den Februarij 1878.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Staat, Minister van Kolonien,

(*get.*) VAN BOSSE.

(*Uitgeg.* 21 *Febr.* 1878.)

PROGRAMMA *van kundigheden, gevorderd bij het examen, bedoeld bij art.* 1, *b, van het Koninklijk besluit van* 13 *Februarij* 1878, *n*°. 7.

a. Het Arabisch;

b. de instellingen van den Islam;

c. het sanskriet;

d. de Maleische taal- en letterkunde;

e. de Javaansche taal- en letterkunde;

f. de algemeene taalkunde van den Indischen archipel;

g. de physische aardrijkskunde van den Indischen archipel;

h. de geschiedenis, letterkunde, oudheden, instellingen, zeden en gewoonten der volken van het Maleische ras.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 13 Februarij 1878, n°. 7 (*Staatsblad* n°. 9).

RESOLUTIE van den Minister van Kolonien *van den 17den Maart* 1879, houdende het Reglement op het examen, voorgeschreven in art. 4 van het Koninklijk besluit van 10 September 1864 (*Staatsblad* n°. 93), houdende vaststelling der verordening op het benoemen van ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indië, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 12 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 73).

De Minister van Kolonien;

Overwegende, dat het Koninklijk besluit van 12 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 73), waarbij zijn gewijzigd en aangevuld de Koninklijke besluiten van 10 September 1864 (*Staatsblad* n°. 93), houdende vaststelling der verordening op het benoemen van ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indië, van 23 Junij 1871 (*Staatsblad* n°. 72), en van 30 October 1872 (*Staatsblad* n°. 106), en ingetrokken het Koninklijk besluit van 13 Julij 1877 (*Staatsblad* n°. 158), de herziening noodig maakt van het gewijzigd reglement op het examen, vastgesteld bij resolutie van den Minister Kolonien, dd. 11 April 1878, lit. D, n°. 26;

Heeft goedgevonden:

Met intrekking van het gewijzigd reglement op het examen van 11 April 1878, krachtens art. 8 van het Koninklijk besluit van 10 September 1864 (*Staatsblad* n°. 93), zoo als het is gewijzigd bij art. 1, § *d*, van dat van 23 Junij 1871 (*Staatsblad* n°. 72), vast te stellen het volgende reglement.

Art. 1. Tot het examen worden toegelaten:

1°. zij, die verkeeren in het geval, bedoeld bij art. 14 van het Koninklijk besluit van 10 September 1864 (*Staatsblad* n°. 93).

2°. zij, op wie toepasselijk zijn de artt. 3 en 5 van het Koninklijk besluit van 23 Junij 1871 (*Staatsblad* n°. 72).

3°. zij, die in het bezit zijn van een der vereischten, omschreven in II, art. 5 van het Koninklijk besluit van 12 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 73).

2. Zij, die het examen wenschen af te leggen geven daarvan, naar aanleiding van de aankondiging, krachtens art. 9 van het Koninklijk besluit van den 10 September 1864

(*Staatsblad* nº. 93), in de *Nederlandsche Staatscourant* en de *Javasche Courant* te plaatsen, minstens éene maand vóór het tijdstip, waarop de commissie voor het afnemen van het examen hare gewone vergadering houdt, schriftelijk kennis, voor zooveel Nederland aangaat, aan het Departement van Kolonien, en voor Nederlandsch Indie aan de algemeene secretarie te Batavia.

Zij leggen daarbij over het bewijs, dat zij een der in art. 1 bedoelde vereischten, om tot het examen te worden toegelaten, bezitten.

De kennisgave houdt tevens in de aanwijzing, in welke der inlandsche talen de candidaat examen wenscht af te leggen.

Wie een diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter bezit, is verpligt dit te voegen bij de door hem overgelegde stukken.

De commissie voor het afnemen van het examen beslist of de candidaat voldoende bescheiden heeft overgelegd om tot het in art. 1 vermeld examen te worden toegelaten. Bij twijfel aan de zijde der commissie, vraagt zij de beslissing van den Minister van Kolonien of van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie.

3. Aan een van de leden der commissie voor het afnemen van het examen, krachtens art. 8 van het Koninklijk besluit van 10 September 1864 (*Staatsblad* nº. 93) en van art. 1, § *d*, van het Koninklijk besluit van 23 Junij 1871 (*Staatsblad* nº. 72) te benoemen, voor Nederland door den Minister van Kolonien, voor Nederlandsch Indie door den Gouverneur-Generaal, wordt bij de benoeming het voorzitterschap, aan een ander de betrekking van secretaris opgedragen.

4. Het examen wordt afgenomen in dier voege, dat voor ieder vak uit de leden der commissie eene sub-commissie van ten minste twee leden wordt gevormd.

De voorzitter en secretaris zijn niet verpligt het lidmaatschap dezer examinerende sub-commissien op zich te nemen; zij zijn echter daarvoor benoembaar, indien zij dat zelven nuttig of noodig oordeelen. De benoeming dezer sub-commissien en de aanwijzing der vakken, aan ieder harer opgedragen, geschiedt in eene voorloopige vergadering.

De voorzitter regelt, in overleg met den secretaris, de orde der werkzaamheden van de geheele commissie en van de sub-commissien. Aan de candidaten wordt door den secretaris tijdig kennis gegeven van de plaats waar en de dagen waarop zij examen moeten afleggen. Het examen moet zóó worden geregeld dat het voor iederen candidaat in drie dagen afloopt.

5. Het examen wordt in ieder vak gedeeltelijk schriftelijk, gedeeltelijk mondeling afgenomen.

De leden der sub-commissie voor eenig vak nemen allen kennis van het schriftelijk werk der candidaten in dat vak. Bij het mondeling examen is, behalve het lid dat het examen afneemt, minstens nog een lid der sub-commissie of, bij verhindering, een ander lid der commissie aanwezig.

Geen schriftelijk werk wordt opgegeven dan nadat de vragen onderworpen zijn aan de goedkeuring van den voorzitter.

Behalve in de talen wordt aan dê candidaten de keus gegeven tusschen twee schriftelijke opgaven.

6. Bij het examen worden als afzonderlijke vakken, waarvoor afzonderlijke sub-commissien moeten worden benoemd, de volgende aangenomen:

1°. de geschiedenis van Nederlandsch Indie;

2°. de land- en volkenkunde van Nederlandsch Indie;

3°. de godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken van Nederlandsch Indie;

4°. de kennis der staatsinstellingen van Nederlandsch Indie;

5°. de Maleische taal;

6°. de Javaansche taal;

7°. ieder andere in Nederlandsch Indie inheemsche taal, waarin volgens II, artikel 4*b*, 5°., van het Koninklijk besluit van 12 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 73), examen kan worden afgenomen.

7. Voor ieder in het vorig artikel vermeld vak wordt, na afloop van het examen den candidaat een cijfer toegekend van 0 tot 10.

Het cijfer 0 duidt aan *volslagen onkunde*, de cijfers 1 en 2 beteekenen *slecht*, 3 en 4 *onvoldoende*, 5 en 6 *voldoende*, 7 en 8 *goed*, 9 en 10 *uitmuntend*, altijd met dien verstande, dat het hooger cijfer een hoogeren graad van kennis uitdrukt.

8. De leden der sub-commissie met het afnemen van het examen in ieder vak belast, verstaan zich omtrent het cijfer, voor dat vak aan den candidaat toe te kennen. Nogtans kunnen de andere leden der commissie, die bij het mondeling examen zijn tegenwoordig geweest, of van het schriftelijk werk hebben kennis genomen, tegen het toegekend cijfer bij de sub-commissie hunne bedenkingen opperen.

Wanneer er over het toe te kennen cijfer verschil blijft bestaan tusschen de leden der subcommissie, of tusschen hen en eenig ander lid, zoekt de voorzitter, na gehoord advies van die leden der commissie, die geacht kunnen worden met het vak het meest bekend te zijn, de zaak in der minne te beslissen, en indien dit niet mogelijk is, bepaalt hij naar zijn eigen uit de adviesen opgemaakt oordeel het toe te kennen cijfer.

9. Het examen wordt geacht voldoende te zijn afgelegd indien voor elk der volgende vakken, namelijk,

de geschiedenis van Nederlandsch Indie,

de land- en volkenkunde van Nederlandsch Indie,

de godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken van Nederlandsch Indie,

de kennis der staatsinstellingen van Nederlandsch Indie,

de Maleische of Javaansche taal,

het cijfer 5 of een hooger is toegekend.

De candidaat wordt afgewezen zoo het gezamenlijk aantal punten voor vijf verpligte vakken (daaronder begrepen de vier *altijd verpligte* en verder van de Maleische en Javaansche talen, *die*, waarin bij het examen het hoogste cijfer werd verkregen) 20 of minder bedraagt.

Hetzelfde geschiedt wanneer hij in één of meer dier vakken *volslagen onkunde* heeft getoond, ongeacht de uitkomst van het examen in de andere vakken.

In alle andere gevallen wordt door de commissie beraadslaagd over de toelating van den candidaat.

Bij staking der stemmen wordt het examen geacht voldoende te zijn.

10. Voor *ieder* examen in de Maleische of

Javaansche taal wordt het aan den candidaat toegekend cijfer, mits dit drie of meer bedraagt, voor het *volle* bedrag gevoegd bij het aantal punten, door hem voor de overige vakken verkregen.

Hetzelve geldt voor de examens in andere in Nederlandsch Indie inheemsche talen, doch alleen wanneer deze met *voldoenden* uitslag zijn afgelegd, terwijl voor *niet* voldoende kennis in die vakken niets wordt bijgeteld.

11. Bij het verslag, krachtens art. 8 van het Koninklijk besluit van 10 September 1864 (*Staatsblad* n°. 93), en door de commissie uit te brengen, wordt eene ranglijst der geëxamineerden gevoegd, vermeldende de volgorde naar het verkregen totaalcijfer, en de in elk vak verkregen cijfers.

12. Van het voldoend afgelegd examen wordt het geëxamineerde door de commissie, een door den Minister van Kolonien of door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie geviseerd getuigschrift uitgereikt, waarin de in elk vak behaalde punten worden vermeld.

Bezit bij een diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter, dan geschiedt daarvan aanteekening op het getuigschrift.

Zoowel de geëxamineerde die toegelaten is, als ook hij die afgewezen werd, ontvangt van den secretaris der Commissie mededeeling van den uitslag van zijn examen in ieder vak.

's Gravenhage, den 17den Maart 1879.

De Minister van Kolonien, (*get.*) O. VAN REES.

PROGRAMMA der vereischte kundigheden.

1°. De geschiedenis van Nederlandsch Indie.

Kennis, in groote trekken, van de lotgevallen der volksstammen die den Indische Archipel bewonen; van de voornaamste feiten die betrekking hebben op de vestiging en uitbreiding van het Nederlandsch gezag in dien Archipel, en meer bijzonder van de lotgevallen van Nederlandsch Indie sedert het bestuur van den maarschalk Daendels.

2°. De land- en volkenkunde van Nederlandsch Indie.

Kennis van de ligging en de natuurlijke gesteld-

heid der voornaamste eilanden en eilandengroepen, van de ligging der voornaamste wateren en gebergten, van de voortbrengselen, voornamelijk der stapelproducten, van de hoofdtrekken der administrative indeeling, van het voorkomen, de zeden en den maatschappelijken toestand der bevolking.

3°. De godsdienstige wetten, volksinstellingen en gebruiken van Nederlandsch Indie.

Kennis der voornaamste voorschriften van den Islam, zoowel met betrekking tot de godsdienstige verrigtingen als tot het publiek en burgerlijk regt, speciaal ook tot huwelijks- en erfregt.

Kennis van de voornaamste afwijkingen van het regt van den Islam en de instellingen en gebruiken zijner belijders in den Indischen Archipel.

4°. De staatsinstellingen van Nederlandsch Indie.

Bekendheid met de voornaamste bepalingen van het Regeringsreglement en van de overige organieke wetten en algemeene verordeningen uit de Grondwet en het Regeringsreglement voortvloeijende; kennis van de voornaamste bepalingen betreffende het bestuur en het regtswezen en de verschillende andere takken van administratie, speciaal ook van de wetten en verordeningen betreffende de comptabiliteit, het finantiewezen en het belastingstelsel, alles in zijn ontstaan en ontwikkeling.

5°. De Maleische taal.

Vaardigheid in het schriftelijk vertalen van een opstel uit het Nederlandsch in het Maleisch en in het mondeling vertalen van een stuk in proza uit het Maleisch in het Nederlandsch; kennis van de gronden der taal, gepaard aan eene goede uitspraak; geoefendheid om zich ook in de gewone spreektaal uit te drukken en om geschreven Maleische stukken of brieven van verschillende hand zonder bijzondere voorbereiding te lezen.

6°. De Javaansche taal.

Vaardigheid in het vertalen van een niet moeijelijk stuk in proza uit het Javaansch in het Nederlandsch; eenige geoefendheid om zich in de Javaansche taal uit te drukken, blijkbaar door het schriftelijk vertalen van eenige gemakkelijke volzinnen uit het Nederlandsch in het Javaansch; kennis van de gronden der taal, gepaard aan eene goede uitspraak; vaardigheid om geschreven Ja-

vaansche stukken en brieven van verschillende hand zonder bijzondere voorbereiding te lezen.

7°. Andere inheemsche talen.

Dezelfde eischen als voor het Javaansch onder n°. 6 zijn gesteld.

Aldus vastgesteld bij resolutie van den Minister van Kolonien, dd. 17 Maart 1879, lit. D, n°. 40.

Mij bekend,

De Secretaris-Generaal, (*get.*) E. VAN ALPHEN.

WET *van den 23sten April* 1864, S. 35, tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch Indie, (zooals die wet bij de wetten van 23 April 1880, S. 72, 28 Junij 1881, S. 122 en 30 December 1882, S. 246 is aangevuld of gewijzigd).

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat er noodzakelijkheid bestaat om de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch Indie te regelen en dit naar het voorschrift, vervat in de 2de alinea van art. 60 der Grondwet, behoort te geschieden bij de wet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de wijze van beheer der geldmiddelen van Nederlandsch Indie.

AFDEELING I.

Algemeene bepaling.

Art. 1. De geldmiddelen van Nederlandsch Indie worden beheerd en verantwoord naar de regelen in deze wet gesteld.

AFDEELING II.

Van de begrooting.

2. De begrooting van Nederlandsch Indie wordt jaarlijks vastgesteld bij afzonderlijke wet of wetten.

Die wet of wetten regelen de uitgaven en wijzen de middelen ter harer dekking aan.

3. De begrooting van uitgaven is zamengesteld uit twee hoofdstukken. Het eerste bevat de uitgaven in Nederland, het tweede de uitgaven in Nederlandsch Indie te doen.

Ieder hoofdstuk is gesplitst in afdeelingen.

Elke afdeeling omvat niet meer dan één onderdeel van het algemeen bestuur.

Die afdeelingen worden, voor zooveel dit niet reeds bij de wet is geschied, door Ons gesplitst in onderafdeelingen en artikelen.

4. De bijdragen van Nederlandsch Indie aan de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven worden op het Iste hoofdstuk uitgetrokken.

5. Bij de splitsing, in art. 3 bedoeld, worden de artikelen der begrooting aangewezen, welke in den loop van het dienstjaar door overschrijving uit de sommen, bij de betrokken afdeelingen voor onvoorziene uitgaven toegestaan, verhoogd kunnen worden, wanneer het toegestane bedrag mogt blijken ontoereikend te zijn

Die overschrijving wordt bevolen, voor zooveel het eerste hoofdstuk betreft, door Ons, en voor zoover het tweede hoofdstuk aangaat, door den Gouverneur Generaal.

6. Op dezelfde wijze, als in de laatste alinea van art. 5 bepaald, worden de in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, welke niet in de begrooting zijn omschreven, op den post voor onvoorziene uitgaven der betrokken afdeeling aangewezen.

De uitgaven worden bij de rekeningen, bedoeld bij art. 77, omschreven en verantwoord in zoovele bijzondere posten, als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

7. De wet of wetten, aanwijzende de middelen tot dekking der uitgaven, worden gesplitst in twee hoofdstukken, waarvan het eerste bevat de

middelen in Nederland en het tweede de middelen in Nederlandsch Indie te ontvangen.

8. De begrooting van Nederlandsch Indie wordt uiterlijk op het tijdstip, voor de indiening der Staatsbegrooting bij art. 120 der Grondwet bepaald, aan de Staten Generaal aangeboden.

De Gouverneur Generaal kondigt de wetten, houdende de begrooting van Nederlandsch Indie, dadelijk na ontvangst aldaar af.

De afkondiging wordt gerekend in geheel Nederlandsch Indie bekend te zijn met den 1sten Januarij van het dienstjaar, als zij vóór dat tijdstip heeft plaats gehad, en anders op den dag der dagteekening van het *Staatsblad van Nederlandsch Indie*, waarin de wetten zijn opgenomen.

Wanneer die wet of wetten niet op 1 Januarij van het dienstjaar in Nederlandsch Indie is of zijn afgekondigd, strekt, tot dat de afkondiging heeft plaats gehad, de begrooting van het vorige jaar tot grondslag van het beheer voor het alsdan aangevangen dienstjaar.

AFDEELING III.

Van het dienstjaar.

9. Het dienstjaar voor het beheer der geldmiddelen van Nederlandsch Indie is het burgerlijke jaar.

10. Tót de dienst van een jaar behooren:

a. voor de ontvangsten:

1°. de opbrengst der producten, is het dienstjaar verkocht, voor zoover die opbrengst gedurende het openstaan der dienst is ontvangen;

2°. de belastingen en andere middelen van inkomst, gedurende het dienstjaar ontvangen;

3°. de ontvangsten gedurende het dienstjaar gedaan wegens opbrengst van producten over afgesloten dienstjaren;

b. voor de uitgaven:

de regten, gedurende het dienstjaar verkregen door de schuldeischers van den Staat, behoudens de uitzonderingen, vermeld bij de artt. 11, 12 en 49.

11. Onverevend gebleven vorderingen betrekkelijk afgesloten diensten, bedoeld bij § 1 van art. 69, worden, voor zoover zij niet zijn ver-

jaard, gekweten uit de sommen voor onvoorziene uitgaven bij de betrokken afdeelingen aangewezen voor het dienstjaar waarin zij later verevend worden, en bij de rekeningen, vermeld in art. 77, afzonderlijk verantwoord.

Alle andere vorderingen, ten laste van den lande, welke niet zijn verevend vóór de afsluiting van het dienstjaar waartoe zij behooren, kunnen niet betaald worden dan uit credieten, daartoe op nieuw door de wet toegestaan.

12. De voorschotten, vermeld bij art. 49, behooren tot de dienst van het jaar waarin zij zijn verstrekt; de kosten van aankoop, vervoer en verkoop van producten en de voorschotten wegens plantloonen tot de dienst van het jaar, waarin de betaling plaats heeft.

Toevallige baten behooren tot de dienst van het jaar waarin zij worden ontvangen.

13. De dienst blijft open:

tot den 31sten Maart van het jaar volgende op het dienstjaar, om de werken of gedeelten daarvan en de leverantien te volbrengen, die, volgens de verklaring van het hoofd der betrokken administratie, ten gevolge van buitengewone omstandigheden, in die verklaring te vermelden, niet vóór den laatsten December van het dienstjaar zijn afgeleverd;

tot den 31sten December daaraanvolgende, om alles ten einde te brengen wat het bewerkstelligen der ontvangsten, het verevenen en ordonnanceren der uitgaven betreft.

AFDEELING IV.

Van de ontvangsten.

14. Geldleeningen ten laste of onder waarborg van Nederlandsch Indie worden niet aangegaan dan uit krachte van de wet.

15. Producten van den grond of van de nijverheid, voor 's lands rekening geteeld of voortgebragt, alsmede goederen *in natura* aan den lande opgebragt, worden niet anders dan in het openbaar verkocht.

16. Bruikbare goederen, voor 's lands dienst bestemd, worden niet vervreemd. Van dit verbod

zijn uitgezonderd voorwerpen, welke om dringende redenen aan derden of tot uitvoering van gouvernementswerken aan aannemers worden afgestaan of verkocht.

17. Andere roerende goederen, eigendom van den Staat, waarvan de verkoop in 's lands belang wenschelijk is, worden steeds in het openbaar verkocht, tenzij door Ons of door den Gouverneur-Generaal in bijzondere omstandigheden magtiging of last wordt gegeven tot onderhandschen verkoop.

De opbrengst van zoodanige goederen, alsmede van die, in het vorige artikel bedoeld, worden verantwoord onder de toevallige baten van het dienstjaar, waarin de verkoop plaats heeft.

18. Goederen, eigendom van den Staat, worden niet verpand of beleend.

Hiervan zijn uitgezonderd de gouvernementsproducten, wanneer de verpanding of beleening daarvan om dringende redenen in 's lands belang de voorkeur verdient boven verkoop.

19. Afschaffing of wijziging van belastingen en andere inkomsten treden niet in werking dan met den aanvang van een nieuw dienstjaar.

20. Teruggave of vrijstelling van belasting geschiedt niet dan in de gevallen en op de wijze, bepaald bij algemeene verordeningen, vastgesteld door dezelfde of door eene hoogere magt, dan die, welke de belasting regelde.

De bewijzen dier teruggaven, vergezeld van bescheiden, waaruit van de aanleiding en den last daartoe blijkt, worden overgelegd aan de betrokken Algemeene Rekenkamer.

Het bedrag der teruggaven wordt gebragt in mindering van de gelijksoortige ontvangsten over het jaar, waarin de teruggave heeft plaats gehad.

21. Geschillen over vorderingen, zoowel roerende als onroerende zaken betreffende, kunnen in Nederland door Ons, en in Nederlandsch Indie door den Gouverneur-Generaal bij dading worden beëindigd, wanneer het onderwerp van het geschil geene hoogere geldswaarde heeft dan *f* 10,000.

Jaarlijks wordt door Onzen Minister van Kolonien van de getroffen dadingen mededeeling gedaan aan de Staten Generaal.

Dadingen omtrent geschillen over hoogere gelds-

waarden zijn onderworpen aan de bekrachtiging der wet.

22. Kwijtschelding van vorderingen, den lande aankomende, wordt door den Gouverneur-Generaal niet verleend, dan krachtens Onze magtiging.

Wanneer de vordering meer bedraagt dan *f* 10,000, wordt geene geheele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend dan bij de wet.

23. Als ontvangsten op de dienst van het loopende jaar worden onder de toevallige baten gebragt de sommen, die ten onregte mogten zijn betaald, en waarvan de teruggave eerst plaats heeft na de afsluiting van de begrooting, waarop zij in uitgaaf zijn gebragt.

24. De wijze van verificatie der ontvangsten in Nederlandsch Indie wordt door Ons geregeld in overeenstemming met deze wet.

Bij die regeling wordt gezorgd, dat de comptabelen minstens éénmaal 's jaars regtstreeks rekening afleggen aan de Algemeene Rekenkamer aldaar.

Indien de comptabelen zich bij die rekeningen beroepen op bescheiden, door hen vroeger overgelegd aan de hoofden der takken van bestuur, jegens wie zij zich naar hunne instructien hebben te verantwoorden, worden, ten verzoeke der belanghebbenden of der Algemeene Rekenkamer, aan deze die bescheiden van regeringswege toegezonden.

AFDEELING V.

Van de uitgaven.

25. De contrôle der uitgaven, even als die der ontvangsten, geschiedt:

in Nederland bij de Algemeene Rekenkamer aldaar, overeenkomstig de voorschriften dezer wet en voorts naar de thans bestaande of nader vast te stellen bepalingen voor de contrôle der staatsontvangsten en uitgaven; en

in Nederlandsch Indie bij de Algemeene Rekenkamer aldaar.

De Algemeene Rekenkamer in *Nederland* deelt hare bedenkingen tegen de verevende uitgaven ten laste van het Iste hoofdstuk der begrooting van

Nederlandsch Indie aan den Minister van Kolonien met toezending van de bescheiden, waartoe die bedenkingen betrekking hebben, ter inzage en, voor zooveel noodig, ter verbetering mede binnen drie maanden, nadat die bescheiden bij de Kamer zijn ingekomen. (1)

26. De Minister van Financien opent aan den Minister van Kolonien credieten:

1°. voor de betaling der uitgaven, op het Iste hoofdstuk der begrooting voor Nederlandsch Indie voorkomende, of die daarbij worden gevoegd, krachtens art. 30;

2°. ter voorziening in de behoeften van 's lands kassen in Nederlandsch Indie;

3°. tot het doen van andere betalingen, die weder in de koloniale kassen terugvloeijen, of waarvoor in Nederlandsch Indie reeds gelden zijn ontvangen.

Deze credieten zullen niet te boven gaan het bedrag der volgens art. 33 in 's Rijks schatkist gestorte gelden.

27. Uitgaven buiten of boven de begrootingen hebben niet plaats.

Hiervan zijn uitgezonderd de uitgaven voor aankoop, vervoer en verkoop van producten en de daarmede in verband staande percentsgewijze belooningen.

28. De in 's Rijks schatkist overgebragte gelden, bedoeld bij art. 33, worden, voor zoover zij niet noodig zijn tot bestrijding van uitgaven, met het koloniaal beheer in betrekking staande, onverschillig tot welk dienstjaar zij behooren, op aanwijzing van den Minister van Kolonien afgeschreven in mindering der bijdragen aan de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven, bij het Iste hoofdstuk der begrooting voor Nederlandsch Indie geraamd.

Van dusdanige afschrijving wordt mededeeling gedaan aan de Algemeene Rekenkamer in Nederland.

29. Behoudens het bepaalde bij art. 5, heeft geene af- en overschrijving van en op afdeelingen, onderafdeelingen en artikelen der begrooting van

---

(1) De laatste alinea is aan dit artikel toegevoegd bij de wet van 28 Junij 1881, S. 122.

uitgaven plaats, dan na verkregen goedkeuring der magt, die de afdeelingen, onderafdeelingen en artikelen heeft vastgesteld.

30. Indien het belang van de dienst vordert, dat uitgaven, op het Iste hoofdstuk der begrooting gebragt, in Indie worden gedaan, of omgekeerd, dat uitgaven, op het IIde hoofdstuk der begrooting uitgetrokken, hier te lande geschieden, behouden Wij Ons voor de betrokken sommen op hoofdstuk I te verminderen en die op hoofdstuk II met een gelijk bedrag te verhoogen, of omgekeerd.

Zoodanige af- en overschrijving betreft alleen dezelfde soort van uitgaven.

Ons besluit, de overschrijving gelastende, wordt in het *Staatsblad* geplaatst, en voorts aan de Staten Generaal, aan den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie en aan de Algemeene Rekenkamers in Nederland en in Nederlandsch Indie medegedeeld.

31. Wanneer de Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie, uit krachte van de hem bij het regeringsreglement voor Nederlandsch Indie verleende bevoegdheid, credieten boven de begrooting opent, doet hij daarvan mededeeling aan Ons en aan de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie.

Die credieten worden binnen den kortst mogelijken tijd aan de bekrachtiging der wet onderworpen.

Ieder crediet wordt aan de begrooting toegevoegd en daarmede gelijktijdig verantwoord.

AFDEELING VI.

Van het beheer der begrooting.

32. De Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie heeft het algemeen bestuur van 's lands geldmiddelen en eigendommen aldaar.

33. Alle met het koloniaal beheer van Nederlandsch Indie in verband staande ontvangsten, van welken aard ook, welke in Nederland te doen zijn, worden in 's Rijks schatkist gestort, en alle met het koloniaal beheer van Nederlandsch Indie in verband staande betalingen, welke in Neder-

land te doen zijn, worden door middel van aanwijzingen op 's Rijks schatkist bewerkstelligd.

34. Behoudens het bepaalde bij art. 49, worden geene sommen van de begrooting afgeschreven of afgezonderd tot kwijting van vorderingen, wier bedrag eerst later kan blijken.

35. De begrootingsposten en credieten, bij art. 31 bedoeld, worden, behoudens de bepalingen van art. 36, middellijk noch onmiddellijk verhoogd door eenige bate den lande aankomende.

36. Wanneer voorwerpen, die voor 's lands dienst zijn aangekocht of voortgebragt, worden afgestaan aan een ander Departement van Algemeen Bestuur dan dat, hetwelk de uitgaaf tot aankoop of voortbrenging gelastte, wordt de begrootingspost, bestemd tot aanschaffing van gelijksoortige behoeften in het dienstjaar, waarin de afstand plaats heeft (onverschillig wanneer de aankoop of voortbrenging is geschied), voor de geschatte geldswaarde goedgeschreven en met een gelijk bedrag belast het artikel, waaruit het Departement van Algemeen Bestuur, dat de goederen behoeft, de uitgaaf tot aanschaffing kan kwijten.

37. Landsgoederen, hoe ook genaamd, worden niet aan eenen schuldeischer afgestaan in het voordeel van het artikel der begrooting, waaruit zijne vordering moet worden gekweten.

38. Het daarstellen van werken en het doen van leverantien en transporten ten behoeve van Nederlandsch Indie geschieden op contracten van openbare aanbesteding.

Alleen, wanneer Onze Minister van Kolonien of de Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie zulks in 's lands belang noodig oordeelt, kan van dien regel worden afgeweken.

In dat geval wordt van de beweegredenen melding gemaakt in het besluit, waarbij de werken of leverantien en transporten worden bevolen.

39. De voorwaarden van aanbesteding vermelden welke waarborgen vereischt worden, om als mededinger bij eene aanbesteding te worden toegelaten.

In elk geval moeten de aannemers tot rigtige nakoming hunner verbindtenissen twee gegoede borgen stellen, die zich met den aannemer hoofdelijk verbinden.

40. De regten en verpligtingen der administratie, van welke aanbestedingen uitgaan, zoomede die der aannemers, inschrijvers en leveranciers, en al wat verder de daarbij in acht te nemen vormen betreft, worden in Nederland door Onzen Minister van Kolonien en in Nederlandsch Indie door den Gouverneur Generaal geregeld.

41. Het is aan alle landsdienaren in Nederlandsch Indie, en aan die, tot het Departement van Kolonien behoorende, verboden, eenige werken of leverantien voor Nederlandsch Indie aan te nemen, zich daarvoor borg te stellen of daaraan, hetzij regtstreeks, hetzij zijdelings, deel te hebben.

AFDEELING VII.

Van het verevenen der uitgaven.

42. De vorderingen ten laste der begrooting van Nederlandsch Indie worden verevend:

door den Minister van Kolonien of zijne gedelegeerden, wanneer de uitgaaf ten laste van het Iste hoofdstuk moet worden gebragt; en

door den Gouverneur Generaal of zijne gedelegeerden, wanneer de uitgaaf ten laste van het IIde hoofdstuk moet worden gebragt.

43. Elke verevening moet gegrond zijn op het bewijs of de bewijzen van het verkregen regt der schuldeischers.

44. Vereveningen op rekening of in mindering geschieden alleen voor gedane diensten, en nimmer mogen de verevende sommen dan nog overschrijden *vier vijfde* gedeelten der verkregen regten, door behoorlijke bewijzen van oplevering gestaafd.

45. Alle vorderingen ten laste van het IIde hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indie worden, zooveel mogelijk, vóór de betaling aan het onderzoek der Algemeene Rekenkamer aldaar onderworpen.

Alle andere uitgaven geschieden krachtens credieten ten laste van daarbij voorloopig aan te wijzen begrootingsartikelen.

Van die credieten wordt aan de Algemeene Rekenkamer mededeeling gedaan.

Alle bescheiden, tot de verevening en betaling

gevorderd, worden aan de Algemeene Rekenkamer overgelegd.

46. Indien het onderzoek der vorderingen bij de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie tot bedenkingen aanleiding geeft, waarmede de ordonnateurs zich niet vereenigen, zijn deze bevoegd de betaling te doen plaats hebben, behoudens hunne verantwoordelijkheid volgens art. 82 dezer wet.

47. Bij koloniale ordonnantie worden voor Nederlandsch Indie bepaald:

a. de termijnen, binnen welke van het gebruik der geopende credieten aan de Algemeene Rekenkamer moet blijken;

b. de aard en vorm der bescheiden, door de schuldeischers tot staving hunner vorderingen over te leggen.

48. Bij overeenkomsten wegens het doen van leveringen, het daarstellen van werken of verrigten van diensten, worden aan de aannemers of leveranciers geene interesten toegezegd ter zake van mogelijke vertraging in de voldoening hunner vorderingen.

49. Voorschotten kunnen worden verleend aan aannemers of leveranciers en aan ambtenaren en militairen, naar Nederlandsch Indie vertrekkende, van daar terugkeerende of aldaar verplaatst wordende.

Ook kunnen voorschotten worden verstrekt tot het doen van betalingen ten behoeve der zee- en landmagt.

Daartoe worden ordonnantien afgegeven op de betrokken afdeelingen der begrooting, die nader, met overlegging der bescheiden, worden verantwoord.

Voor andere onderwerpen van huishoudelijk beheer worden dergelijke voorschotten niet verstrekt dan onder dezelfde bepalingen, en met uitdrukkelijke toestemming van Ons of van den Gouverneur Generaal.

AFDEELING VIII.

Van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie.

50. De Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie bestaat uit eenen voorzitter en zes leden.

Zij moeten zijn Nederlanders en den vollen ouderdom van dertig jaren bereikt hebben.

51. De voorzitter en leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie worden door Ons benoemd en ontslagen.

De Gouverneur Generaal zendt door tusschenkomst van den Minister van Kolonien voor elke opengevallen plaats eene door den Raad van Nederlandsch Indie opgemaakte en met redenen omkleede aanbeveling van *drie* personen aan Ons in.

Wanneer te gelijkertijd meer dan ééne vacature bij de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie ontstaat, kan, behoudens Onze bekrachtiging, in de tweede of verdere vacature door den Gouverneur Generaal worden voorzien uit eene aanbeveling van *drie* personen, opgemaakt door den Raad van Nederlandsch Indie.

52. De voorzitter en leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie mogen geene andere staatsambten bekleeden.

Zij mogen regtstreeks noch zijdelings deelhebbers zijn in, noch borg zijn voor eenige onderneming, ten grondslag hebbende eene met de Indische Regering om winst of voordeel aangegane overeenkomst.

Zij mogen geene schuldvorderingen ten laste van Nederlandsch Indie koopen.

Zij mogen geen beroep of bedrijf uitoefenen, ten gevolge waarvan zij zouden kunnen worden verklaard in staat van faillissement.

53. De voorzitter en leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie kunnen uit hun ambt worden ontzet:

1°. wanneer zij tot gevangenis of tot zwaardere straf zijn veroordeeld; uitgezonderd wordt echter de gevangenisstraf, die geldboete vervangt en die wegens overtreding van politie is opgelegd;

2°. wanneer zij verklaard zijn in staat van kennelijk onvermogen of wegens schulden zijn gegijzeld; of

3°. bij gebleken wangedrag of onzedelijkheid. (1)

54. Behalve op eigen verzoek, worden de voor-

---

(1) Art. 53 is aldus gewijzigd bij de wet van 23 April 1880, S. 72.

zitter en leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie uit hun ambt ontslagen, wanneer zij den leeftijd van vijf en zestig jaren hebben bereikt.

Een ontslag buiten eigen verzoek kan mede worden gegeven:

1°. wanneer zij wegens aanhoudende ziels- of ligchaamsziekte hun ambt niet behoorlijk kunnen vervullen of door gestadige tekortkomingen getoond hebben daarvoor ongeschikt te zijn;

2°. wanneer zij onder curatele zijn gesteld;

3°. wanneer zij bij het eindigen van hun verloftijd niet zijn teruggekeerd; en

4°. wanneer zij het verbod van artikel 52 overtreden. (1)

55. Indien de Gouverneur-Generaal, den Raad van Nederlandsch Indie gehoord, oordeelt, dat de voorzitter of een der leden van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie om een der redenen in de artikelen 53 en 54 vermeld, behoort te worden ontzet of ontslagen, zendt hij zijne daartoe strekkende voordragt, met alle ter zake betrekkelijke stukken, aan den Minister van Kolonien.

In de gevallen, vermeld in artikel 53 en in artikel 54, n°s. 1 tot en met 4, worden aan den betrokken ambtenaar de tegen hem bestaande bezwaren medegedeeld, en wordt hij in de gelegenheid gesteld bij de voordragt van den Gouverneur-Generaal eene schriftelijke verantwoording te voegen.

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, in afwachting van 's Konings beschikking, den betrokken ambtenaar in de gevallen, in het vorig lid van dit artikel bedoeld, in zijn ambt te schorsen.

In diezelfde gevallen wordt de betrokken ambtenaar, des verkiezende, door toekenning van verloftractement en vrijen overtogt, in de gelegenheid gesteld om zich in Nederland te gaan verantwoorden.

Op de betrekkelijke voordragt van den Gouverneur-Generaal wordt door Ons beslist. (1)

---

(1) Artt. 54 en 55 zijn aldus gewijzigd bij de wet van 23 April 1880, S. 72.

56. Wanneer tegen den voorzitter of de leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie, hetzij dagvaarding in persoon of bevel van gevangenneming, hetzij magtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen is verleend, of lijfsdwang op hen is ten uitvoer gelegd, worden zij daardoor in hunne bediening geschorst.

57. Schorsing in de bediening stelt den geschorsten ambtenaar op wachtgeld.

Wordt hij echter niet ontzet of ontslagen, dan wordt hem, na Onze beslissing, zijn volle traktement over het tijdvak der schorsing te goed gedaan.

58. De voorzitter en leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie staan teregt voor het Hoog Geregtshof van Nederlandsch Indie, wegens misdrijven en overtredingen, gedurende den tijd hunner functien begaan.

59. Met uitzondering van het geval van voorloopige aanhouding, bij ontdekking op heeter daad, kan tegen den voorzitter en de leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie geen bevel tot gevangenneming worden ten uitvoer gelegd, en, ingeval van ambtsmisdrijf, geene vervolging plaats hebben, dan nadat daartoe door den Gouverneur Generaal, op den voet en de wijze, bij algemeene verordening omschreven, magtiging is verleend.

60. Behoudens het voorschrift in de 4de alinea van artikel 55, wordt aan den voorzitter en aan de leden der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie geen verlof naar Nederland toegekend dan overeenkomstig de bepalingen, door Ons vast te stellen bij de instructie der Algemeene Rekenkamer.

Wanneer door verlof, schorsing, ongesteldheid of andere redenen eenig lid der Algemeene Rekenkamer verhinderd wordt zijne werkzaamheden te vervullen, wordt door den Gouverneur-Generaal, zoo noodig, in de waarneming dier werkzaamheden voorzien door de benoeming van een tijdelijk lid.

Indien het te verwachten is, dat de waarneming langer dan zes maanden zal moeten duren, vraagt de Gouverneur-Generaal voor de benoeming van een tijdelijk lid eene aanbeveling van drie per-

sonen van den Raad van Nederlandsch Indie en onderwerpt hij de benoeming aan Onze bekrachtiging. (1)

61. De contrôle der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie op de uitgaven strekt zich uit tot het onderzoek:

1°. of de betrokken post van de begrooting toereikend is;

2°. of de aard der uitgave met de omschrijving van den post overeenstemt;

3°. of er geen vermenging van fondsen over verschillende dienstjaren of afdeelingen der begrooting het gevolg van kan zijn;

4°. of de overgelegde bewijsstukken beantwoorden aan de door Ons vast te stellen vereischten, om aan de comptabelen in uitgaaf te worden geleden.

62. Het beheer over het materieel, in 's lands magazijnen en andere bewaarplaatsen voorhanden, is op den voet en de wijze, bij ordonnantie te bepalen, aan het toezigt der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie onderworpen.

63. De Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie is verdeeld in twee tafels.

Iedere tafel beslist met drie leden en bij meerderheid van stemmen.

64. Eene vereenigde zitting der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie kan niet worden gehouden met minder dan vijf leden.

Indien in eene vereenigde zitting de stemmen staken, valt het besluit ten voordeele van den comptabele.

65. De besluiten der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie, waarbij het slot van rekening van een comptabele vastgesteld, of hem eene boete opgelegd wordt, worden uitgevaardigd in naam des Konings.

66. De wijze van eedsaflegging en al wat verder de zamenstelling der instructie der Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie betreft, wordt door Ons vastgesteld, in overeenstemming met deze wet.

---

(1) Art. 60, eerste lid, is aldus gewijzigd bij de wet van 23 April 1880, S. 72 en de beide laatste zinsneden van dit artikel bij de wet van 30 December 1882, S. 246.

AFDEELING IX.

Van de verjaring van schuldvorderingen.

67. De termijnen van verjaring en verdere bepalingen, daaromtrent bij de rijkswetten vastgegesteld of vast te stellen voor de indiening der vorderingen ten laste der Staatsbegrooting, zijn toepasselijk op alle vorderingen ten laste van het Iste hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indie.

68. Alle vorderingen ten laste van het IIde hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch Indie, die niet zijn ingediend binnen den tijd van achttien maanden na de opening van het dienstjaar, zijn verjaard.

De Gouverneur Generaal is bevoegd, in bijzondere omstandigheden en om redenen van noodzakelijkheid dezen termijn te verlengen.

69. De termijnen van verjaring, bij de burgerlijke wetten in Nederland en in Nederlandsch Indie bepaald, zijn voor de begrooting van Nederlandsch Indie toepasselijk:

1°. op alle vorderingen wegens rente van Indische schulden en die wegens traktementen, soldijen, pensioenen, onderstandgelden en alle anderen, welker bedrag bepaald is en welker verevening niet afhankelijk is van eene voorafgaande oplevering van stukken door belanghebbenden;

2°. op alle verevende vorderingen, waarvoor mandaten of ordonnantien van betaling zijn afgegeven.

70. Door of van wege het hoofd der betrokken administratie wordt aan den schuldeischer, zoo hij dat verlangt, bij de indiening zijner vordering een behoorlijk gedagteekend bewijs van ontvang der ingediende stukken afgegeven.

71. Mandaten of ordonnantien van betaling, welke in Nederlandsch Indie niet ter voldoening zijn aangeboden binnen den termijn, voor de afsluiting der begrooting bepaald, zijn vervallen.

Belanghebbenden zijn alsdan verpligt eene nieuwe betaalbaarstelling aan te vragen.

Die aanvragen worden verzameld en daaraan wordt telkens op den 1sten Januarij, 1sten April,

1sten Julij en 1sten October van elk jaar voldaan, behoudens het bepaalde bij art. 69.

AFDEELING X.

Van het verbod tegen het in beslag nemen van 's lands gelden, goederen en eigendommen.

72. Het is in Nederlandsch Indie niet geoorloofd, dan met vooraf verkregen verlof van den regter, beslag te leggen op:

a. landsgelden, effecten of geldswaarde hebbende papieren, onder de administratie of onder derden berustende;

b. gelden, door derden aan den lande verschuldigd;

c. 's lands roerende goederen, koopmanschappen en meubelen, onverschillig of zij in het bezit of gebruik zijn van den lande, of zich onder derden bevinden; en

d. vaste goederen en zakelijke regten, den lande toebehoorende.

Hetzelfde verbod geldt in Nederland, wanneer het beslag gelegd wordt ter zake eener vordering, loopende ten laste der begrooting van Nederlandsch Indie, of op gelden of goederen, die door of ten behoeve van het Departement van Kolonien beheerd worden.

73. Dat verlof moet gevraagd worden: voor beslag, te leggen in Nederland, aan den Hoogen Raad; voor beslag, te leggen in Nederlandsch Indie, aan het Hoog Geregtshof aldaar.

Het openbaar ministerie wordt op het verzoek gehoord.

Het verlof wordt niet verleend, tenzij summierlijk van de deugdelijkheid der vordering, waarvoor beslag gelegd wordt, blijkt.

Het wijst aan de goederen, op welke het beslag zal mogen worden gelegd.

Zaken, die door haren aard of hare bestemming geacht moeten worden buiten den handel te zijn, of bij wet of algemeene verordening voor geene inbeslagneming vatbaar zijn verklaard, worden in de aanwijzing niet begrepen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch Indie.

AFDEELING I.

Algemeene bepalingen.

74. De verantwoording van de koloniale ontvangsten en uitgaven voor Nederlandsch Indie geschiedt over elk dienstjaar afzonderlijk aan de wetgevende magt, onder overlegging van door de Algemeene Rekenkamer in Nederland en in Nederlandsch Indie goedgekeurde rekeningen, ieder voor zooveel aangaat het gedeelte der ontvangsten en uitgaven, welke aan hare contrôle was onderworpen.

Door de wet wordt het slot der rekening vastgesteld.

AFDEELING II.

Van de verantwoording der gouvernementsproducten.

75. Al wie belast is met den verkoop van gouvernementsproducten in Nederland doet deswege rekening en verantwoording aan den Minister van Kolonien.

Die rekening toont aan:

1°. wat van die producten hier te lande is aangekomen, de hoeveelheid, die daarvan is verkocht en wat er van in magazijn overblijft, met vermelding der soorten en oogstjaren, waaruit zij afkomstig zijn;

2°. de bruto opbrengst van hetgeen is verkocht;

3°. de gedane stortingen in 's Rijks schatkist.

Daarenboven wordt door den geconsigneerde, binnen vier maanden na afloop van ieder jaar, op dezelfde wijze regtstreeks rekening gedaan aan de Algemeene Rekenkamer in Nederland.

Bij die rekening wordt verwezen:

a. naar maandelijksche staten, door den directeur aan het betrokken Departement van Algemeen Bestuur in Nederlandsch Indie opgemaakt, welke aanwijzen de hoeveelheden en soorten van de in

consignatie naar Nederland afgeleverde producten, met vermelding der oogsten, waaruit zij afkomstig zijn, en welke staten door dengene, aan wien de producten in Nederlandsch Indie zijn afgeleverd, voor ontvangst zijn geteekend;

b. naar de bescheiden, aan den Minister van Kolonien overgelegd.

De sub *a* en *b* bedoelde stukken worden door den Minister van Kolonien zoo spoedig mogelijk tot voorbereiding van de verificatie der jaarrekening aan de Algemeene Rekenkamer ingezonden.

76. Bij het onderzoek der jaarrekening en verantwoording, in het vorig artikel omschreven, zal de Algemeene Rekenkamer de bewijsstukken aannemen, zoo als ze bij den handel gebruikelijk zijn, en voorts eerbiedigen de voorwaarden, waarop de verkoop der producten heeft plaats gehad, alsmede de bij den handel bestaande usantien.

Bij verschil van opvatting daaromtrent wordt door Ons beslist.

AFDEELING III.

Van de rekeningen.

77. Van de begrooting van uitgaven voor Nederlandsch Indie en van de middelen, tot dekking der uitgaven aangewezen, wordt eene afzonderlijke rekening opgemaakt, als:

wegens het Iste hoofdstuk, door den Minister van Kolonien;

wegens het IIde hoofdstuk, door den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie.

Die rekeningen wijzen in de volgorde der begrooting en met gelijke omschrijving der afdeelingen, onderafdeelingen en artikelen, waarin deze zijn gesplitst, afzonderlijk aan:

in ontvang:

het geraamde bedrag en wat daarop is ontvangen;

in uitgaaf:

het geraamde bedrag en wat daarop is verevend, met aanduiding van de verschillen in meer of minder, zoowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft, en met aanwijzing welke der verevende sommen voldaan, welke verschuldigd gebleven zijn.

78. De rekeningen, in het vorig artikel be-

doeld, worden voor ieder dienstjaar opgemaakt onder dagteekening van de afsluiting der begrooting, en vóór of op den 31sten Mei daaraanvolgende overgebragt; die, wegens de ontvangsten en uitgaven in Nederland bij de Algemeene Rekenkamer aldaar; wegens de ontvangsten en uitgaven in Nederlandsch Indie, bij de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie.

Die rekeningen worden door die autoriteiten, na vergelijking met de door haar gehouden aanteekeningen, voorzien van eene verklaring harer bevinding, en binnen drie maanden na de ontvangst aan de inzenders teruggezonden.

79. Bij de terugzending der rekeningen, aan het slot van het vorig artikel bedoeld, worden door de Algemeene Rekenkamers in Nederland en in Nederlandsch Indie volledige verslagen harer werkzaamheden over het betrokken dienstjaar overgelegd.

Die verslagen bevatten de bedenkingen en opmerkingen, waartoe het onderzoek der rekeningen en de daartoe behoorende verantwoordingstukken haar aanleiding gaven, en worden Ons aangeboden.

80. De rekeningen, vermeld in art. 77, en gewaarmerkt als in art. 78 omschreven, moeten voorzien zijn van opgaven, vermeldende de oorzaken der verschillen tusschen de ramingen der ontvangsten en uitgaven en de verkregen uitkomsten.

De in Nederlandsch Indie opgemaakte rekening wordt, zoo spoedig mogelijk, gezonden aan den Minister van Kolonien.

Zij wordt, vergezeld van de rekening wegens ontvangsten en uitgaven hier te lande, en van eene daaruit door den Minister van Kolonien zamengestelde algemeene rekening, vóór of op den 31sten December van het jaar, volgende op de afsluiting der begrooting, aan de Staten Generaal aangeboden bij een voorstel van wet tot vaststelling van het slot der ontvangsten en uitgaven van het betrokken dienstjaar.

Bij dat voorstel worden nog overgelegd:

1°. een staat, aantoonende het gebruik, dat is gemaakt van de credieten, vermeld sub 2°. van art. 26;

2°. een staat, die naar onderscheiding der dienstjaren aantoont welke sommen in het afgesloten dienstjaar wegens uitgaven op vroegere dienstjaren verevend, eensdeels hetzij uitgegeven hetzij door verjaring vrijgevallen, anderdeels verschuldigd gebleven zijn;

3°. de verslagen van de Algemeene Rekenkamers in Nederland en in Nederlandsch Indie.

Wanneer door onvoorziene en niet te vermijden omstandigheden de rekening niet tijdig genoeg bij den Minister van Kolonien is ontvangen om op den 31sten December van het jaar, volgende op de afsluiting der begrooting, aan de Staten Generaal te worden aangeboden, wordt daarvan aan dezen mededeeling gedaan.

AFDEELING IV.

Van de verantwoordelijkheid en vervolging der ordonnateurs.

81. De geldelijke verantwoordelijkheid van den Minister van Kolonien en van den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie wordt geregeld bij de wet, regelende de finantiele verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen.

82. Al wie, behoudens de bepaling in het vorig artikel, bevoegd is of gedelegeerd wordt tot het aangaan van schulden en tot de beoordeeling en de verevening van vorderingen ten laste van den lande, alsmede tot de betaalbaarstelling daarvan, en als zoodanig den lande schade toebrengt, is verpligt die schade te vergoeden.

De vervolging van en het verhaal op ordonnateurs in Nederland, hunne erfgenamen of regtverkrijgenden, geschieden volgens de regelen, bij de rijkswetten vastgesteld of vast te stellen.

Voor Nederlandsch Indie wordt door Ons in dit onderwerp voorzien. (1)

83. Vóór de afsluiting van iedere dienst worden in 's lands kas weder overgestort en alzoo tot de begrooting teruggebragt de sommen, waarover

---

(1) Zie het besluit van 27 Augustus 1880, S. 166, hierna opgenomen.

door de betrokken personen meer mogt zijn beschikt dan het beloop der aan hen verleende credieten.

84. Ingeval aan de bepaling van het vorig artikel niet mogt zijn voldaan, wordt voor de invordering der verschuldigde sommen gezorgd:

in Nederland, door den Minister van Kolonien;

in Nederlandsch Indie, door den Gouverneur Generaal.

AFDEELING V.

Van de verantwoordelijkheid en vervolging der comptabelen.

85. Al wie bevoegd is of gedelegeerd wordt tot het aangaan van schulden en tot de beoordeeling en het onderzoek van vorderingen ten laste van den lande, alsmede tot de betaalbaarstelling daarvan, mag niet tevens zijn gewoon comptabele, dat is titularis van een comptabel ambt.

In Nederlandsch Indie kan, in bijzondere gevallen, van dit voorschrift worden afgeweken.

86. Behoudens het bepaalde bij de artt. 24 en 75, zijn alle gewone comptabelen verpligt rekening af te leggen:

in Nederland, aan de Algemeene Rekenkamer;

in Nederlandsch Indie, aan de Algemeene Rekenkamer aldaar.

De modellen en tijdstippen van inzending der rekeningen worden in overleg met de betrokken Departementen van Algemeen Bestuur door de in dit artikel genoemde autoriteiten vastgesteld.

87. De Algemeene Rekenkamers, in het vorige artikel genoemd, schrijven aan de comptabelen de termijnen voor tot beantwoording harer bedenkingen en tot het indienen van bezwaren tegen de veranderingen, welke door die autoriteiten zijn gemaakt in de door hen afgelegde rekeningen.

88. Wanneer, ondanks de door een comptabele ingebragte bezwaren tegen die veranderingen, de betrokken Algemeene Rekenkamer van meening is niet op de door haar gemaakte veranderingen te moeten terugkomen, zal zoodanig comptabele binnen éene maand, nadat de beslissing te zijner

kennis is gebragt, daarvan herziening kunnen vorderen.

Het onderzoek omtrent zoodanige herziening wordt opgedragen aan andere leden der betrokken Algemeene Rekenkamer dan die, welke de beslissing hebben voorgesteld, waardoor de rekenpligtige zich bezwaard acht.

Het besluit omtrent die herziening wordt genomen in eene vereenigde zitting der betrokken Algemeene Rekenkamer.

Van den uitslag der herzieningen wordt melding gemaakt in de verslagen, bedoeld bij de artt. 79 en 80.

89. Een gewoon comptabele aanvaardt zijne betrekking niet dan na voldoende borgstelling en na aflegging van den eed op de wijze, door Ons of door den Gouverneur Generaal bepaald.

90. Ieder die, ofschoon geen gewoon comptabele, tijdelijk wordt belast met het ontvangen van den lande aankomende gelden en goederen, is deswege rekenpligtig aan de bij art. 86 genoemde Algemeene Rekenkamers.

Aan die verpligting zijn onderworpen alle administratien, waaraan eenig beheer van 's lands penningen en goederen wordt opgedragen.

De personen en administratien, in het tegenwoordig artikel bedoeld, worden aangemerkt als buitengewone comptabelen en zijn niet tot borgstelling verpligt.

91. In Nederland wordt door den Minister van Kolonien of op zijnen last, en in Nederlandsch Indie wordt door den Gouverneur Generaal of op zijnen last gezorgd:

1°. dat de borgstellingen der gewone comptabelen naar behooren worden geregeld; en

2°. dat de acten van borgtogt in daartoe bestemde registers worden ingeschreven.

92. De gewone en buitengewone comptabelen, die achterlijk blijven in het inzenden hunner rekeningen, worden door de betrokken Algemeene Rekenkamer beboet.

Die boete gaat niet te boven de helft van het jaarlijksche bedrag hunner bezoldiging, of, voor zoover zij percentsgewijze worden beloond, één zesde gedeelte van den vermoedelijken ontvang, dien zij hebben te verantwoorden.

Gelijktijdig met die beboeting wordt hun een nieuwe termijn voorgeschreven. Bij verdere nalatigheid worden de rekeningen ex officio, ten koste van de nalatigen, opgemaakt door een ambtenaar, daartoe door den Minister van Kolonien of den Gouverneur Generaal aan te wijzen. De rekeningen worden verder behandeld en afgedaan, als waren zij door de comptabelen zelve opgemaakt en ingezonden.

93. In Nederland wordt door den Minister van Kolonien en in Nederlandsch Indie wordt door den Gouverneur Generaal gezorgd:

1°. dat uitvoering gegeven wordt aan de besluiten der Algemeene Rekenkamer, vermeld in art. 88;

2°. dat worden ingevorderd de boeten en kosten, bedoeld in art. 92.

De invordering der verschuldigde sommen geschiedt bij voorkeur op de inkomsten der comptabelen en op den door hen gestelden borgtogt, of anders op de wijze, voorgeschreven voor de invordering der directe belastingen.

94. Indien een gewoon of buitengewoon comptabele wordt onder curatele gesteld of overlijdt, wordt de rekening, die hij had behooren te doen, ex officio opgemaakt door een ambtenaar, daartoe door den Minister van Kolonien of door den Gouverneur Generaal aan te wijzen.

De opgemaakte rekening wordt aan den curator of aan de erfgenamen of regtverkrijgenden medegedeeld; zij ontvangen inzage van de daartoe behoorende bescheiden, en aan hen wordt een redelijke termijn verleend om hunne bezwaren daartegen te doen gelden.

Wanneer de betrokken Algemeene Rekenkamer zich niet met de ingebragte bezwaren kan vereenigen, wordt de rekening vastgesteld op de wijze, als in de voorlaatste alinea van art. 88 is voorgeschreven.

Indien de rekening sluit met een nadeelig slot, wordt dat bij voorkeur verhaald op den gestelden borgtogt.

Is deze niet genoegzaam, dan geschiedt de invordering van het te kort op de wijze, voorgeschreven voor de invordering der directe belastingen.

Indien de rekening sluit met een voordeelig slot, wordt dat door den Staat uitgekeerd.

De erfgenamen en regtverkrijgenden zijn ontslagen, wanneer drie jaren zijn verloopen:

1°. na den dood van den comptabele, zonder dat aan hen de ex officio op te maken rekening is medegedeeld;

2°. na het verstrijken van den aan hen tot indiening hunner bezwaren verleenden termijn, zonder dat de rekening is vastgesteld.

95. Van de boeten, in art. 92 bedoeld, zal in Nederland door Ons en in Nederlandsch Indie door den Gouverneur Generaal kwijtschelding kunnen worden verleend, na gehoord advies van de Algemeene Rekenkamer, die de beboeting heeft uitgesproken.

96. Gewone en buitengewone comptabelen worden ter zake van hun gehouden beheer niet van verantwoordelijkheid ontheven dan door een bewijs deswege, afgegeven door de betrokken Algemeene Rekenkamer.

AFDEELING VI.

Overgangsbepalingen.

97. Zoolang de overeenkomst met de Nederlandsche Handelmaatschappij, goedgekeurd bij de wet van den 22sten December 1853 (*Staatsblad* n°. 129), van kracht blijft, wordt:

1°. door het verbod, bij de 1ste alinea van art. 18 dezer wet, geen inbreuk gemaakt op de bepaling voorkomende in art. 3 dier overeenkomst;

2°. vóór of op den 15den van iedere maand, door tusschenkomst van het Departement van Kolonien, aan de Algemeene Rekenkamer in Nederland opgaaf gedaan van door de Nederlandsche Handelmaatschappij in de laatst verloopen maand ontvangen *bruto* opbrengst der verkochte gouvernementsproducten, welke opbrengst, na aftrek van de betalingen, die daaruit zijn of moeten worden gedaan voor kosten van vervoer, bewaring, verkoop en aflevering der producten, zoo spoedig mogelijk, in 's Rijks schatkist wordt gestort, van welke stortingen bij de Departementen van Financien en Kolonien, alsmede bij de Algemeene Reken-

kamer in Nederland, dienstjaarlijk boek wordt gehouden;

3°. door den directeur van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur in Nederlandsch Indie, maandelijks een staat opgemaakt, welke aanwijst de hoeveelheden en soorten van de aan de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij in consignatie naar Nederland afgeleverde producten, met vermelding der oogsten, waaruit zij afkomstig zijn; welke staat door genoemde Factorij, voor ontvangst geteekend, in dubbel wordt gezonden aan den Minister van Kolonien, die daarvan een exemplaar overlegt aan de Algemeene Rekenkamer in Nederland;

4°. de bij het 2de lid van art. 75 bedoelde jaarrekening niet afgelegd. Daarentegen worden de rekeningen van de genoemde instelling aan den Minister van Kolonien, door dezen met de daartoe behoorende bescheiden aan de Algemeene Rekenkamer in Nederland medegedeeld, om, zoo als zij door hem zijn goedgekeurd, te strekken tot grondslag voor de verificatie der in art. 77 bedoelde rekening wegens het eerste hoofdstuk der begrooting.

In het verslag, bij art. 79 bedoeld, maakt de Algemeene Rekenkamer melding van hare bevinding omtrent de alhier bedoelde rekeningen der Nederlandsche Handelmaatschappij.

98. Ongeacht de bepaling van art 99 geschieden de aanzuivering en verantwoording van vorige diensten, gedurende het jaar 1867, op den tot dusver bestaanden voet.

De saldo's behoorende tot dienstjaren aan 1867 voorafgaande, welke op 1 Jannarij 1868 in 's lands kassen voorhanden zijn, worden opgenomen onder de middelen voor het dienstjaar 1867 aangewezen.

De na 1 Januarij 1868 nog te doene ontvangsten en uitgaven, de dienstjaren 1866 en vroeger betreffende, worden respectivelijk onder de toevallige baten en onvoorziene uitgaven afzonderlijk verantwoord.

99. De voorschriften dezer wet worden voor het eerst toegepast op de begrooting van Nederlandsch Indie voor 1867.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegien en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage, den 23sten April 1864.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(*get.*) J. D. Fransen van de Putte.

(*Uitgeg.* 7 *Mei* 1864).

Besluit *van den* 30*sten Maart* 1867, S. 19, houdende vaststelling van bepalingen ter uitvoering der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch Indie, van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35), voor zooveel de ontvangsten en uitgaven betreft, overeenkomstig die wet in Nederland te doen.

Wij WILLEM III, enz.

Op de voordragt van Onze Ministers van Financien en Kolonien, dd. 14 en 15 December 1866, n°. 21 (Generale Thesaurie) en lit. E, n°. 26, gedaan na gehouden overleg met de Algemeene Rekenkamer;

Willende bepalingen vaststellen tot uitvoering der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35), voor zooveel de ontvangsten en uitgaven betreft, overeenkomstig die wet in Nederland te doen;

Den Raad van State gehoord (advies van den 4den Januarij 1867, n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers, dd. 22 en 27 Maart 1867, n°. 101 (Generale Thesaurie) en lit. E, n°. 30;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1. *Van de ontvangsten betrekkelijk de middelen en inkomsten van Nederlandsch Indie.*

Art. 1. Van alle in Nederland plaats hebbende verkoopingen van goederen, andere dan de gouvernements-producten, bedoeld bij de artikelen 75

en 97 der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35), doch wier opbrengst niettemin behoort tot de geldmiddelen van Nederlandsch Indie, wordt overeenkomstig artikel 90 dier wet aan de Algemeene Rekenkamer rekening gedaan door hen, die met den verkoop belast zijn.

De Minister van Kolonien doet aan de Algemeene Rekenkamer aanwijzing van de personen en administratien, die volgens het laatstgemelde wetsartikel aan haar rekenpligtig zijn.

Het bedrag, volgens hunne rekening verschuldigd, wordt, voor zoover dit met den aard van het betrokken beheer is overeen te brengen, in 's Rijks schatkist gestort en de daarvoor bekomen kwitancie, na aan het Departement van Kolonien ter visie gezonden en van daar terug ontvangen te zijn, nevens de rekening overgelegd en in uitgaaf gebragt.

2. Alle stortingen, ten behoeve van het koloniaal beheer van Nederlandsch Indie, geschieden bij de Nederlandsche Bank als agent van 's Rijks schatkist of bij de betaalmeesters in de arrondissementen.

De Minister van Financien bepaalt, na overleg met dien van Kolonien, welke dier stortingen bij de Nederlandsche Bank en welke bij betaalmeesters geschiden.

De stortingen, bij dit artikel bedoeld, worden met bijzondere aanwijzing opgenomen in de gewone verantwoordingen, welke de betrokken rekenpligtigen aan het Departement van Financien en de Algemeene Rekenkamer hebben af te leggen.

3. De kwitancien, wegens de stortingen bij het voorgaande artikel bedoeld, worden, behoudens het bepaalde bij het laatste lid van artikel 1, tegen bewijs van overneming door het Departement van Kolonien ingetrokken.

De ingetrokken kwitancien van storting worden, na afloop van iedere maand, verzameld op borderellen in drievoud, ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model A.

Twee exemplaren dier borderellen worden, met de kwitancien, overgelegd aan het Departement van Financien, hetwelk, na gedane boeking, een

exemplaar met de kwitancien aan de Algemeene Rekenkamer inzendt.

Van elke kwitancie van storting, volgens het laatste lid van artikel 1 bij het Departement van Kolonien geviseerd, wordt aldaar een afschrift genomen, waarmede gehandeld wordt als ten opzigte van de ingetrokken kwitancien bij dit artikel is bepaald.

4. Alle aan de middelen van Nederlandsch Indie verschuldigde geldsommen, die hier te lande op uitgaven worden ingehouden, als bijdragen voor de burgerlijke pensioenen en dergelijke, worden door middel van bevelschriften ten name van de Generale Thesaurie en ten behoeve van de betrokken posten der inkomsten verevend ten laste van de begrootings-artikelen, op welke het ingehouden bedrag der uitgaven is aan te wijzen, of geboekt ten laste van de rekening bij artikel 19 bedoeld.

5. De bevelschriften bij artikel 4 bedoeld worden, met afzonderlijke aanwijzing, in de gewone verantwoordingen van den betaalmeester voor de verrekeningen bij het Departement van Financien opgenomen.

§ 2. *Van de uitgaven ten laste van hoofdstuk I der begrooting voor Nederlandsch Indie.*

6. De vorderingen ten laste van het Iste hoofdstuk der begrooting voor Nederlandsch Indie worden, behoudens de bepalingen van art. 76 der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35) en van die in de volgende artikelen dezer paragraaph vervat, op gelijke wijze gestaafd, betaalbaar gesteld en gekweten als de aan latere verevening door de Algemeene Rekenkamer onderworpen vorderingen ten laste van de Staatsbegrooting, met deze uitzondering, dat door Ons geene voorafgaande beschikbaarstelling van de daartoe vereischte sommen op de betrokken begrootings-artikelen plaats heeft.

7. De voldoening der vorderingen geschiedt:

a. regtstreeks uit de opbrengst der gouvernements-producten, voor de onderwerpen van uitgaaf, vermeld in artikel 97, 2°., der wet van 23 April 1864 (*Staatsblad* n°. 35), zoo lang de

overeenkomst bij dat artikel bedoeld van kracht blijft;

b. op betaalsrollen, ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model B, voor pensioenen, gagementen en daarmede gelijk staande onderstanden, gratificatien en toelagen;

c. op wissels, voor vorderingen van buiten het Rijk gevestigde schuldeischers, aan wie dit middel van beschikking is toegestaan;

d. op bevelschriften, ten name van de schuldeischers of hunne regtverkrijgenden, ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model C, voor alle andere uitgaven; kunnende deze bevelschriften in bijzondere gevallen ook tot betaalbaarstelling der onder letter *b* vermelde onderwerpen van uitgaaf gebezigd worden.

8. De bewijzen der betalingen, vermeld bij letter *a* van artikel 7, worden bij het Departement van Kolonien verzameld op borderellen, ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model D.

Het bedrag dier betalingen wordt, voor zoover het deugdelijk is bevonden, verevend bij bevelschrift, ten name van de Generale Thesaurie, om ten bate van de opbrengst der betrokken middelen te worden geboekt.

9. De betalingen op de betalingstukken, vermeld onder litt. *b*, *c* en *d* van artikel 7, geschieden door de betaalmeesters in de arrondissementen.

De Minister van Financien geeft, na overleg met dien van Kolonien, hun voorschriften omtrent hetgeen zij daarbij hebben in acht te nemen.

Die voorschriften worden aan de Algemeene Rekenkamer medegedeeld.

10. Pensioenen, gagementen en daarmede gelijkstaande onderstanden, gratificatien en toelagen worden betaalbaar gesteld om de drie maanden, doch niet vóór den 18den en niet later dan den 25sten van de maand op het betrokken kwartaal volgende. Zij blijven, met inbegrip van de maand der betaalbaarstelling, gedurende drie maanden opvorderbaar.

Na verloop van dat tijdvak geschiedt geene nadere betaalbaarstelling dan op aanvrage door of van wege de belanghebbenden.

11. De betalingen, bedoeld bij artikel 9, ge-

schieden krachtens credieten, welke de Minister van Financien op aanvrage van dien van Kolonien opent.

De aanvrage en opening van, alsmede de beschikking en afschrijving op deze credieten geschiedt in gelijker voege, als ten aanzien van gelijksoortige credieten ten laste van de Staatsbegrooting plaats heeft, met deze uitzondering, dat aan de credietopening geene afzondering van de daartoe benoodigde sommen op de betrokken begrootings-artikelen voorafgaat.

De credieten zijn uiterlijk voor drie maanden geldig.

12. Na afloop van iedere maand worden de gekweten betalingsstukken, bedoeld bij artikel 9, door de betaalmeesters per soort en per dienst gebragt op afzonderlijke borderellen in drievoud, waarvoor modellen door den Minister van Financien worden vastgesteld.

De betaalmeesters zenden een exemplaar dier borderellen met de bewijzen der gedane betalingen, gelijktijdig met hunne andere tot dezelfde maand betrekkelijke uitgaafstukken, aan de Algemeene Rekenkamer en de twee overige exemplaren, nevens hunne algemeene maandelijksche rekening-courant, aan het Departement van Financien, hetwelk een exemplaar aan het Departement van Kolonien overlegt.

13. De bevelschriften ter zake van uitgaven, die bij verrekening tot stand komen, daaronder begrepen die, bedoeld bij artikel 8, worden door den betaalmeester voor de verrekeningen bij het departement van Financien op afzonderlijke borderellen gebragt en in diens gewone maandelijksche verantwoording aan de Algemeene Rekenkamer opgenomen.

Een exemplaar dier borderellen wordt door genoemden betaalmeester aan het Departement van Kolonien ingezonden.

14. De betalingen en verrekeningen worden aan de betaalmeesters geleden, wanneer zij beantwoorden aan de vereischten waar de rekenpligtigen naar hunne instructien op te letten hebben.

15. Maandelijks zendt het Departement van Kolonien, na ontvangst van de borderellen der betaalde en verrekende uitgaven, de bescheiden

tot staving van de deugdelijkheid dier uitgaven aan de Algemeene Rekenkamer, vergezeld van een staat in drievoud, ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model E.

De bescheiden worden vooraf voor ieder betalingstuk afzonderlijk vereenigd in een omslagvel, houdende aanwijzing van den begrootingspost, den titularis, het bedrag der vordering en van dagteekening en nummer van het betalingstuk.

Posten, wier verevening uitsluitend geschiedt krachtens door Ons genomen aan de Algemeene Rekenkamer medegedeelde besluiten en krachtens beschikkingen van den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie of den Minister van Kolonien, welke door laatstgenoemden ter harer kennis zijn gebragt, worden zonder bijvoeging van bescheiden op die staten vermeld.

16. In de maand November, aan de afsluiting van iedere dienst voorafgaande, zendt de Minister van Kolonien aan de Algemeene Rekenkamer, vergezeld van de vereischte in omslagvellen vereenigde bescheiden, een staat in drievoud van alle ten laste van de dienst verevende vorderingen, welke den laatsten October te voren nog onbetaald waren.

Die staat wordt ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model F.

17. Na onderzoek van de op de staten E en F vermelde vereveningen wordt ter Algemeene Rekenkamer in de daartoe bestemde kolommen van die staten het bedrag aangeteekend van de uitgaven, die zij deugdelijk bevond en van die, waaromtrent bij haar bedenkingen zijn gerezen.

Van de aldus aangevulde staten zendt zij een exemplaar aan den Minister van Kolonien en een aan dien van Financien, aan eerstgenoemden onder mededeeling van de gerezen bedenkingen en met terugzending der bescheiden waartoe die betrekkelijk zijn.

18. Wanneer de bedenkingen van de Algemeene Rekenkamer den Minister van Kolonien gegrond voorkomen, zorgt deze, naar bevind van zaken, dat òf hetgeen ten onregte werd betaald in 's Rijks schatkist wordt teruggestort, òf dat de gerezen bedenking door aanvulling of verbetering van bescheiden als anderzins wordt opgeheven, in welk

laatste geval ten aanzien der uitgaaf op nieuw naar de artikelen 15, 16 en 17 gehandeld wordt.

Acht de Minister van Kolonien de bedenkingen van de Algemeene Rekenkamer ongegrond, dan handelt hij ten opzigte van de betrokken uitgaven mede andermaal naar artikel 15 of 16, doch verzoekt alsdan aan den voet der betrokken staten, dat de daarin begrepen uitgaven, ongeacht de gerezen bedenkingen, ten laste van de aangewezen begrootingsposten worden geboekt.

De Algemeene Rekenkamer voldoet aan dat verzoek, handelt ten opzigte der staten naar artikel 17 en neemt de bedenkingen op in het verslag, bedoeld bij artikel 79 der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35).

19. Wanneer verevende uitgaven worden teruggegeven vóór de afsluiting van de dienst die er mede belast werd, kan, ter zake van die teruggaven, eene vermindering van verevend bezwaar op den betrokken begrootingspost geschieden.

De aanvrage om die vermindering wordt ingerigt naar het bij dit besluit gevoegde model G en door den Minister van Kolonien met de vereischte bescheiden in drievoud gezonden aan den Minister van Financien, die na goedbevinding aan de aanvrage gevolg geeft en haar in handen stelt van den betaalmeester voor de verrekeningen bij zijn Departement, om bij de Algemeene Rekenkamer te worden overgebragt.

Afschrijving van ontvangsten, die bij verrekening tot stand kwamen, wordt voor de toepassing van dit artikel met teruggave gelijk gesteld.

§ 3. *Van ontvangsten voor rekening van derden en van betalingen ter voorziening in de behoeften van 's lands kassen in Nederlandsch Indie.*

20. Bij de Departementen van Kolonien en Financien en bij de Algemeene Rekenkamer, wordt, voor ieder jaar afzonderlijk, eene rekening geopend ter zake van de voorziening in de behoeften van 's lands kassen in Indie.

Die rekeningen worden belast voor alle betalingen daartoe betrekkelijk.

Zij worden ontlast:

a. voor alle bij 's Rijks schatkist gedaan wordende ontvangsten, waarvan het bedrag door tusschenkomst van het Nederlandsch-Indisch Bestuur is of moet worden uitbetaald;

b. voor de sommen, die, tot deze voorziening bestemd, door schipbreuk of ander ongeval mogten verloren gaan.

Deze laatste tegoedschrijving geschiedt niet alvorens het bedrag als uitgaaf ten laste van hoofdstuk I der begrooting voor Nederlandsch Indie of op andere wijze behoorlijk verevend zij.

21. Op de ontvangsten, bedoeld bij artikel 20, letter *a*, zijn de bepalingen van artikel 2 en van het 1ste, 2de en 3de lid van artikel 3 toepasselijk.

22. Onder de ontvangsten, bedoeld bij artikel 20, letter *a*, zijn mede begrepen de inhoudingen op uitgaven ten laste van hoofdstuk I der begrooting voor Nederlandsch Indie, waarvan het bedrag door tusschenkomst van het Nederlandsch-Indisch Bestuur aan derden moet worden uitbetaald.

Voor die inhoudingen worden bevelschriften opgemaakt ten laste van de daarbij betrokken begrootings-artikelen en ten name van de Generale Thesaurie, om ten bate van de bij artikel 20 bedoelde rekening te worden geboekt.

De verantwoording dier bevelschriften geschiedt naar het bepaalde bij art. 5.

23. Behalve de uitzendingen van muntspecien en de betalingen van wissels, door het Nederlandsch-Indisch Bestuur op het Departement van Kolonien getrokken, worden als voorziening in de behoeften van 's lands kassen in Nederlandsch Indie behandeld en geboekt de uit de Nederlandsche schatkist gedane betalingen, waarvan het bedrag bij 's lands kassen in Indie wordt ontvangen of waarvoor het IIde hoofdstuk der begrooting voor Nederlandsch Indie, na onderzoek en goedbevinding door de Algemeene Rekenkamer aldaar, is bezwaard.

Voor de voorzieningen, bij dit artikel bedoeld, worden door den Minister van Financien, op aanvrage van dien van Kolonien, afzonderlijke credieten geopend, wat de uitzendingen betreft, bij de Nederlandsche Bank in hoedanigheid van agent

van 's Rijks schatkist en voor de andere betalingen bij de betaalmeesters.

Deze credieten worden uiterlijk om de drie maanden, door afschrijving van het onbeschikt gebleven bedrag, tusschen de Departementen van Kolonien en Financien geregeld.

24. De betalingen ten laste van de credieten, bij het voorgaande artikel bedoeld, geschieden op bevelschriften en betaalsrollen, door of namens den Minister van Kolonien afgegeven en op wissels door of namens hem geaccepteerd. Zij worden aan de rekenpligtigen geleden als volgt:

a. die voor de uitzendingen op de daartoe afgegeven bevelschriften, voor voldaan geteekend door een gemagtigde van den Minister van Kolonien tot overname der specien.

De Minister van Kolonien zendt daarenboven aan de Algemeene Rekenkamer een exemplaar van de cognoscementen ter zake van de inlading dier specien afgegeven.

b. die op wissels, tegen intrekking van deze stukken, behoorlijk voor voldaan geteekend;

c. de overige betalingen op recepissen van het Departement van Kolonien voor de overname der voor voldaan geteekende bevelschriften en betaalsrollen daartoe betrekkelijk.

De toezending dezer bevelschriften en betaalsrollen aan het Departement van Kolonien geschiedt uiterlijk den 5den en de afzending van recepissen daarvoor uiterlijk den 10den van de maand, op die van de betaling volgende.

25. De formulieren der bevelschriften, betaalsrollen en recepissen, bij het voorgaande artikel bedoeld, worden door den Minister van Kolonien vastgesteld.

Op die bescheiden en op de wissels bij artikel 24 vermeld zijn de bepalingen van artikel 12 toepasselijk.

26. Tot staving van de rekeningen, bedoeld bij het eerste lid van artikel 20, worden door tusschenkomst van den Minister van Kolonien aan de Algemeene Rekenkamer hier te lande verklaringen overgelegd van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch Indie.

Die verklaringen wijzen aan:

a. het bedrag en onderwerp van de bij 's lands kassen in Indie gedane betalingen aan de daarop regthebbenden ter zake van de ontvangsten en inhoudingen, bedoeld bij artikel 20, letter *a*, en artikel 22;

b. het bedrag bij die kassen in ontvang verantwoord wegens uit Nederland gezonden geldspecien, wegens betalingen hier te lande voor rekening van derden gedaan en wegens te gelde gemaakte wissels op het Departement van Kolonien;

c. de sommen en onderwerpen van uitgaaf, waarmede ofschoon zij in Nederland zijn of moeten worden uitbetaald, het IIde hoofdstuk der begrooting voor Nederlandsch Indie is bezwaard.

De verklaringen, bij letter *b* van dit artikel voorgeschreven, vermelden wijders, behalve de dagteekeningen en kantoren van ontvangst in Indie, de namen der schepen met welke de overbrenging der uitgezonden specien plaats had, de onderwerpen der ontvangsten, ter zake waarvan hier te lande betalingen te doen of gedaan zijn, voorts de dagteekening, het nummer, den nemer en het nominaal bedrag voor elken verkochten wissel, den koers der tegeldemaking en den voor den wissel verkregen prijs.

Het verschil tusschen dien prijs en het in Nederland uitbetaald nominaal bedrag van den wissel wordt, zoo het voordeelig is, in Nederlandsch Indie als toevallige bate onder de inkomsten verantwoord en, zoo het nadeelig is, ten laste van het IIde hoofdstuk der begrooting voor Nederlandsch Indie verevend, tot verhooging van den werkelijken ontvang wegens de opbrengst der wissels in het betrokken jaar.

27. De uitkomsten, verkregen door de verklaringen bij het voorgaande artikel voorgeschreven, worden door de Algemeene Rekenkamer medegedeeld in het verslag, bedoeld bij artikel 79 der wet van den 23sten April 1864 (*Staatsblad* n°. 35).

28. De vorenstaande bepalingen zijn mede toepasselijk op de ontvangsten en uitgaven, die vóór het in werking treden van dit besluit, overeenkomstig de wet van 23 April 1864 (*Staatsblad* n°. 35), in Nederland zijn gedaan.

Onze Ministers voornoemd zijn, ieder voor zoo-

veel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 30sten Maart 1867.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien, (*get.*) TRAKRANEN.

De Minister van Financien,

(*get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

(*Uitgeg.* 17 *April* 1867.)

BESLUIT *van den 27sten Augustus* 1880, S. 166, tot regeling van de vervolging van en het verhaal op ambtenaren in *Nederlandsch Indie*, die den lande schade hebben toegebragt.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Gezien art. 82 der wet van 23 April 1864 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 35, *Indisch Staatsblad* n°. 106), tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van *Nederlandsch Indie*;

Gelet op Onze besluiten van 4 Augustus 1874, n°. 4 en 5 (*Indisch Staatsblad* 1875, n°s. 23 en 24);

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, van den 10den Junij 1880, lit. A, n°. 29;

Den Raad van State gehoord (advies van den 13den Julij 1880, n°. 12);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, van den 24sten Augustus 1880, lit. A^2, n°. 6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In alle gevallen waarin door de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch Indie* aan den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indie* eene mededeeling is gedaan, die tot het opleggen van vergoeding van aan den lande toegebragte schade zou kunnen leiden, — hetzij op grond van het bepaalde bij artikel 82 der wet van 23 April 1864 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 35, *Indisch Staatsblad* n°. 106), hetzij op grond van verzuimde of onjuiste naleving of toepassing van verordeningen of voorschriften betrekkelijk de belastingen of de overige landsontvangsten, — doet de Gouverneur-Generaal onderzoeken of

door den lande schade is geleden en of de betrokken ambtenaar die schade door pligtverzuim heeft toegebragt

2. Bij toestemmende beantwoording van de laatste vraag, wordt aan den betrokken persoon, aan zijne erfgenamen of regtverkrijgenden of, bij ontstentenis van dezen, aan den beheerder der nalatenschap, mededeeling gedaan van het bedrag der op te leggen vergoeding en van de gronden waarop zij rust, en wordt den belanghebbenden tevens een door den Gouverneur-Generaal te bepalen termijn gesteld, binnen welken eene schriftelijke verdediging kan worden voorgedragen.

3. Nadat eene schriftelijke verdediging is ontvangen of de gestelde termijn is verstreken, wordt bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van *Nederlandsch Indie* gehoord, door den Gouverneur-Generaal een beslissing genomen en, zoo daarvoor termen zijn, de vergoeding opgelegd.

4. Zij aan wie vergoeding is opgelegd, kunnen van de besluiten van den Gouverneur-Generaal, waarbij dit is geschied, bij Ons herziening vragen.

Het daartoe strekkend verzoekschrift wordt door hen ingediend uiterlijk binnen dertig dagen, nadat het besluit ter hunner kennis is gebragt. Indien de betrokkene personen zich in *Nederlandsch Indie* bevinden, wordt het verzoekschrift binnen den bovenbedoelden termijn aan den Gouverneur-Generaal ingediend en door diens tusschenkomst aan den Minister van Kolonien verzonden.

Zoolang Wij op een binnen den gestelden termijn ingediend verzoekschrift geen beschikking hebben genomen, wordt het besluit, waarvan herziening is gevraagd, niet ten uitvoer gelegd, ten ware bij dat besluit voorloopige tenuitvoerlegging is bevolen.

Op verzoeken om herziening, ingediend na het verstrijken van den gestelden termijn, wordt door Ons afwijzend beschikt, zonder onderzoek van de zaak zelve.

Wij behouden Ons echter voor wegens bijzondere redenen een langeren of naderen termijn toe te staan.

5. De afschriften van de besluiten, waarbij vergoeding wordt opgelegd, aan het hoofd voerende

de woorden „In naam des Konings" en onderteekend door den Algemeenen Secretaris, hebben dezelfde kracht en worden, met inachtneming van de bepaling der 3de alinea van het vorige artikel, op dezelfde wijze ten uitvoer gelegd als de grossen van in kracht van gewijsde gegane vonnissen in burgerlijke zaken.

De invordering van de verschuldigde sommen geschiedt echter bij voorkeur op de ten laste der Indische begrooting komende inkomsten der betrokken personen.

6. Van alle gevallen, bedoeld in art. 1 van dit besluit, zoomede van alle andere gevallen, waarin door den Gouverneur-Generaal artikel 2 van dit besluit uit eigen beweging is toegepast, wordt eene lijst opgemaakt.

Die lijst wijst aan de beslissing, door den Gouverneur-Generaal genomen, en wordt met afschriften van de noodige bescheiden ter toelichting door hem gevoegd bij de tot het betrekkelijk dienstjaar behoorende stukken, in te dienen ingevolge art. 80 der in art. 1 vermelde wet.

Wanneer, tijdens de inzending van de lijst, de beslissing door den Gouverneur-Generaal nog niet is genomen, wordt dit vermeld en wordt bij de inzending van de stukken, tot een volgend dienstjaar betrekkelijk, de stand der zaak medegedeeld, totdat van de beslissing kan worden melding gemaakt.

7. Alle vorderingen van den lande tot vergoeding van schade, bedoeld in dit besluit, verjaren door een tijdsverloop van twee jaren, te rekenen van den dag waarop de wet, houdende vaststelling van het slot der rekening van de ontvangsten en uitgaven der dienst, op welke de schade betrekking heeft, in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* is afgekondigd.

Overigens zijn op deze verjaring de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek voor *Nederlandsch Indie* omtrent verjaring van toepassing.

8. De bepalingen van de artikelen 1, 2, 3, 4, 5 en 7 van dit besluit worden voor het eerst toegepast op de begrooting van *Nederlandsch Indie* voor het dienstjaar 1867.

De bepalingen van art. 6 worden voor het eerst

toegepast op de begrooting van *Nederlandsch Indie* voor het dienstjaar 1872.

De in art. 6 bedoelde lijsten met daarbij behoorende stukken, betrekking hebbende op de begrooting van *Nederlandsch Indie* voor de dienstjaren 1867 tot en met 1871, worden zoo spoedig mogelijk opgemaakt en afzonderlijk ingediend.

9. Art. 2 van Ons besluit van 4 Augustus 1874, n°. 4 (*Indisch Staatsblad* 1875, n°. 23), wordt ingetrokken.

Ten opzigte van de vergoedingen, reeds door den Gouverneur-Generaal opgelegd krachtens het ingetrokken artikel 2, vangt de termijn voor het vragen van herziening, bedoeld in de 2de alinea van art. 4 van het tegenwoordig besluit, aan met den dag waarop dit laatste besluit in werking treedt.

10. De voorlaatste alinea van art. 47 der instructie voor de Algemeene Rekenkamer in *Nederlandsch Indie*, vastgesteld bij art. 1 van Ons besluit van 4 Augustus 1874, n°. 5 (*Indisch Staatsblad* 1875, n°. 24), wordt gelezen als volgt:

„Wanneer de Algemeene Rekenkamer wenschelijk acht dat aan ambtenaren, wegens den lande toegebragte schade, vergoeding wordt opgelegd, doet zij daartoe een voorstel aan den Gouverneur-Generaal."

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad van het Koningrijk der Nederlanden* en in dat van *Nederlandsch Indie* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 27sten Augustus 1880.

(*get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(*get.*) W. VAN GOLTSTEIN.

(*Uitgeg.* 6 *Sept.* 1880.)

———×———

INHOUD

DER

wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen in Nederlandsch Indie.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de wijze van beheer der geldmiddelen van Nederlandsch Indie.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch Indie.

ALPHABETISCH REGISTER

OP HET

reglement nopens het beleid der Regering van

NEDERLANDSCH INDIË.

De cijfers duiden de artikelen aan.

